OBALA® plus

november 2026

številka 93

Jurij Zrnec

stran 16

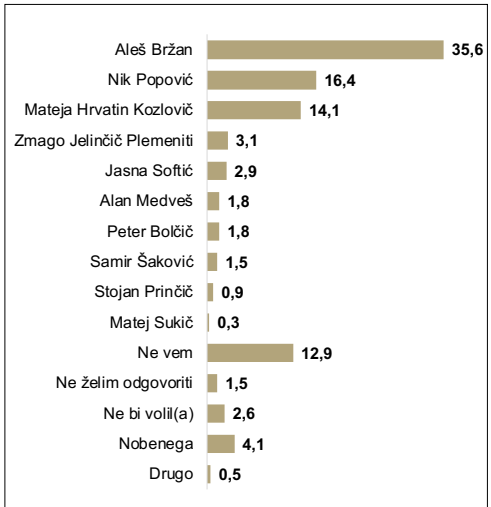
BERNARDA OMAN

stran 32

TOMAŽ ČOPI

stran 42

LOKALNE VOLITVE

stran 4

stran 10

CAN COSTIERA
COMUNITÀ AUTOGESTITA COSTIERA DELLA NAZIONALITÀ ITALIANA

ČASOPIS IN PORTAL ZA SLOVENSKO ISTRO S POGLEDOM NA MORJE

Piran - Izola - Koper - Ankaran, vsak mesec brezplačno v naša gospodinjstva.

WWW.OBALAPLUS.SI

Sveže vsebine vsak dan na spletu

TOMAŽ PEROVIČ

Pričakovana udeležba na lokalnih volitvah v občinah slovenske Istre je okoli 60-odstotna. Če bo res tako, je to znak, da ima večina med nami še vedno občutek, da lahko z volitvami vplivamo na svoja življenja. Glede na splošno mnenje o politiki in vlogi strank v naši družbi je to spodbuden podatek, saj kaže, da veliko ljudi še vedno verjame, da lahko z izbiro svojih predstavnikov nekaj spremeni. In da niso vsi enaki. Še posebej na lokalnih volitvah se bolje spominjamo predvolilnih obljub in lažje preverjamo, kaj je bilo izpolnjeno in kaj ne.

Še en zelo dober podatek je razkrila zadnja raziskava, ki jo je za medij OBALAplus opravila Mediana. Odgovori na vprašanje o podpori interventnemu zakonu, o katerem bomo na referendumu glasovali decembra, so pokazali, da se na referendumih (vsaj v slovenski Istri) odločamo po lastnem razmisleku in ne po strankarski pripadnosti.

V Piranu bi na primer za stranke sedanje koalicije glasovalo samo 19 odstotkov volivcev (za sedanje opozicijske stranke pa 49 odstotkov), interventni zakon pa podpira 34 odstotkov vprašanih. Zelo podobni so tudi rezultati za Koper, le v Izoli interventni zakon podpira manj kot 30 odstotkov vprašanih. Misliti s svojo glavo je zagotovo dobro. Pa mogoče še ta nezanemarljiv podatek: Resnico in Demokrate bi pustili pred vrati parlamenta.

ZA KROŽIŠČE NA BELVEDERJU SKORAJ MILIJON EVROV

Na DRSI pojasnjujejo, da je bil osnovni namen projekta obstoječe montažno krožišče nadomestiti s trajnejšo ureditvijo, ki bo omogočala bolj tekoče odvijanje prometa. Projekt je zajemal izgradnjo krožišča z večjim premerom, najpomembnejša sprememba pa je ureditev mimobežnega pasu za vozila, ki iz smeri Izole oziroma Belvederja nadaljujejo vožnjo proti Strunjanu. Mimobežni pas tem vozilom omogoča nadaljevanje vožnje proti Strunjanu brez vključevanja v krožišče. S tem naj bi se zmanjšala obremenitev krožnega vozišča in medsebojno oviranje prometnih tokov. »Skupaj z ustreznejšo geometrijsko zasnovo krožišča bo nova ureditev prispevala k boljši prometni pretočnosti in zmanjšanju zastojev na vseh priključnih krakih, predvsem iz smeri Izole oziroma Belvederja,« pojasnjujejo na direkciji. Projekt vključuje tudi ureditev površin za pešce vzdolž celotnega območja rekonstrukcije, s čimer naj bi izboljšali varnost najranljivejših udeležencev v prometu.

LIBERTAS – STIČIŠČE KULTUR JE ODPRT

Deloval bo pod okriljem Zavoda za mladino, kulturo in turizem Koper. Poleg notranjih prostorov bodo za manjše dogodke na voljo tudi zunanji deli objekta, kjer bodo lahko potekali bolj neformalni kulturni dogodki. Prenova nekdanjega skladišča soli je bila zaradi njegovih dimenzij in zgodovinske zasnove poseben arhitekturni izziv. Objekt je dolg približno 100 metrov in širok le 15 metrov. Pri prenovi niso porušili oziroma na novo zgradili nobene obodne stene.

Časopis in spletni portal OBALAplus® sta vpisana v razvid medijev Ministrstva za kulturo pod zaporedno številko 2216. ISSN 2670-4609.
Izdajatelj: MBM MEDIA d.o.o., Portorož. Distribucija prek Pošte Slovenije v gospodinjstva občin Ankaran, Koper, Izola in Piran.
Število izvodov: 27.200. Uredništvo: Pristaniška 14, 6000 Koper, urednistvo@obalaplus.si. Oglaševanje: marketing@obalaplus.si.
Odgovorni urednik: Mauro Belac, mauro.belac@obalaplus.si. Urednik: Tomaž Perovič, tomaz.perovic@obalaplus.si.
Člani uredništva: Boris Šuligoj, Bojana Leskovar, Nataša Benčič, Dorjan Marušič, Manca Hribovšek, Sašo Mejak, Katja Pegan, Eva Branc, Andreja Comino, Nataša Čepar, Milica Golijanin, Andreja Čmaj Fakin, Nataša Fajon in Petra Mežnarc.
Oblikovanje: Emigma d.o.o. Prelom tiskane izdaje: Tedy Grbec, GT-design d.o.o. Urejanje spletnega portala: Elvis Dobrilovič.
Stališča avtorjev prispevkov ne izražajo nujno stališč uredništva. Za točnost podatkov v podpisanih vsebinah odgovarjajo avtorji oz. naročniki objav. Avtor nepodpisanih vsebin je uredništvo. Promocijska sporočila in naročene objave so ločeni od uredniških vsebin in označeni z oznako €.
Datum izida: 28. oktober 2026.
Strani s podnaslovom OBALAplus AKTUALNO sofinancira Ministrstvo za kulturo RS.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

KONEC 71-LETNE ZGODBE PORTOROŠKEGA LADJARJA

Okrožno sodišče v Kopru je sprejelo sklep o izbrisu podjetja Splošna plovba iz sodnega registra. S tem se je formalno končal postopek redne likvidacije, ki se je začel 29. julija lani na predlog skupščine in lastnika, nemškega ladjarja Petra Döhleja. Družba, ki je bila nekoč eden od gospodarskih stebrov slovenske Istre, tako uradno ne obstaja več. Ustanovljena je bila leta 1954 in je začela poslovati z eno samo ladjo. Kmalu zatem, tri leta kasneje, je bila ustanovljena tudi Luka Koper. V šestdesetih letih prejšnjega stoletja je podjetje postalo drugi največji jugoslovanski ladjar, konec sedemdesetih pa je zaposlovalo že več kot 1600 ljudi. Njegove ladje so nosile imena slovenskih mest in so plule po svetovnih morjih.

PRIKLJUČITVE NI VEČ V IMENU?

Praznik vrnitve Primorske k matični domovini se po noveli zakona uradno imenuje praznik, ki ga bomo še naprej zaznamovali 15. septembra. Sprememba je predvsem v poimenovanju: besedo priključitev je nadomestila beseda vrnitev. Sprememba imena praznika je bila del novele zakona o praznikih in dela prostih dnevih, ki je začela veljati v soboto, 17. oktobra. Predlagatelji prvotnega predloga novele so nasprotovali spreminjanju imen praznikov in koaliciji očitali ideološki boj. V koaliciji so medtem pojasnjevali, da praznikoma vračajo imeni, ki sta veljali od leta 2005.

FRANCO JURI

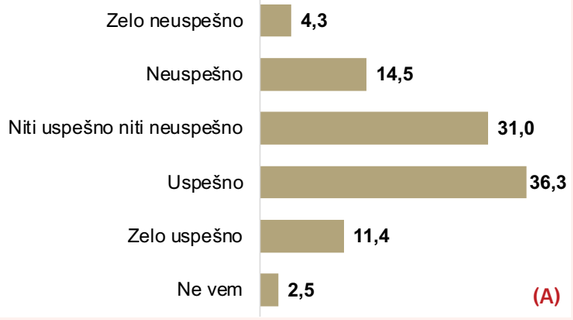
Slovenska Istra pred lokalnimi volitvami

RAZISKAVA JAVNEGA MNENJA, KI JO JE ZA PORTAL OBALAPLUS IZVEDEL INŠTITUT MEDIANA, RAZKRIVA, KAKO PREBIVALCI KOPRA, PIRANA IN IZOLE OCENJUJEJO RAZVOJ SVOJIH OBČIN IN DELO SEDANJIH ŽUPANOV, KOGA BI PODPRLI NA PRIHAJAJOČIH LOKALNIH VOLITVAH TER KATERE PROJEKTE POSTAVLJAJO MED NAJPOMEMBNEJŠE NALOGE PRIHODNJEGA MANDATA. VOLILNO RAZPOLOŽENJE SMO PREVERILI TUDI V ANKARANU, KJER SMO IZVEDLI LOČENO SPLETNO ANKETO MED BRALCI PORTALA OBALAPLUS. V RAZISKAVO JAVNEGA MNENJA SMO VKLJUČILI KANDIDATE, POLITIČNE STRANKE IN LISTE, ZA KATERE SMO OB ZAČETKU IZVAJANJA ANKETE ŽE IMELI INFORMACIJE O NJIHOVI KANDIDATURI.

Manj kot mesec dni pred lokalnimi volitvami, ki bodo 15. novembra, smo preverili razpoloženje prebivalcev občin slovenske Istre. Raziskavo javnega mnenja je med 12. in 18. oktobrom 2026 izvedel Inštitut za raziskovanje trga in medijev Mediana. V Mestni občini Koper je sodelovalo 526 anketirancev, v občini Piran 322 in v občini Izola 256.

Anketiranci so med drugim ocenjevali razvoj svojih občin v zadnjih štirih letih, delo županov in občinskih svetov, izrazili podporo posameznim županskim kandidatom in kandidatnim listam ter ocenili pomembnost projektov, ki bi jim morala občinska vodstva nameniti pozornost v prihodnjem mandatu. Raziskava je bila izvedena s telefonskim in spletnim anketiranjem. Rezultati prikazujejo razpoloženje anketiranih v času izvedbe raziskave in niso napoved dejanskega volilnega izida.

Kako ocenjujete delo sedanjega župana Koper?

KOPER: BRŽAN Z NAJVEČ PODPORE, SKORAJ POLOVICA ZAZNAVA NAPREDEK

Skoraj polovica anketiranih prebivalcev Mestne občine Koper (45,6 odstotka) meni, da je občina v zadnjih štirih letih napredovala. Da je ostala približno na enakem, jih ocenjuje 41,1 odstotka, nazadovanje pa jih zaznava 13,3 odstotka.

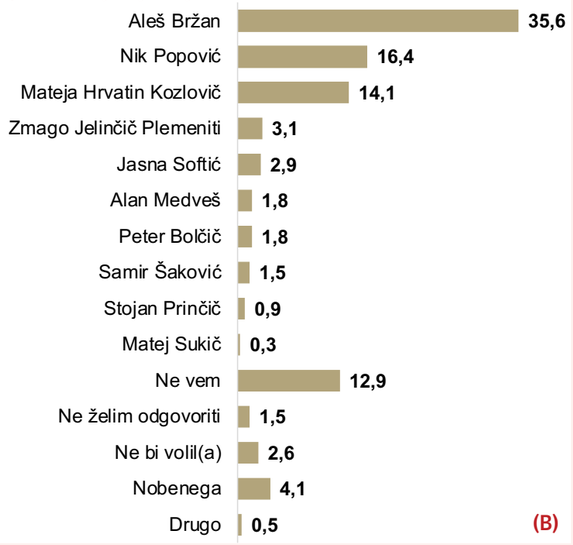
Tudi ocene dela aktualnega župana Aleša Bržana so pretežno pozitivne. Kot uspešno ali zelo uspešno ga ocenjuje 47,7 odstotka vprašanih, medtem ko jih 18,8 odstotka njegovo delo ocenjuje negativno. Nevtralno oceno mu je namenilo 31 odstotkov anketiranih. **(A)**

Bržan pred Popovićem in Hrvatin Kozlovič

Če bi bile lokalne volitve danes, bi med anketiranimi največ podpore prejel aktualni župan Aleš Bržan, ki bi ga izbralo 35,6 odstotka vprašanih. Na drugem mestu je Nik Popović s 16,4 odstotka, na tretjem pa Mateja Hrvatin Kozlovič s 14,1 odstotka podpore. Ostali kandidati so prejeli manj kot 4 % glasov. Neodločenih je 12,9 odstotka anketiranih.

Pri vprašanju o drugi izbiri sta največ podpore prejela Aleš Bržan (18,9 odstotka) in Mateja Hrvatin Kozlovič (18,2 odstotka). Med 412 anketiranci, ki so odgovarjali na to vprašanje, jih 20,9 odstotka ni navedlo nobenega kandidata, 13,7 odstotka pa jih ni vedelo, koga bi izbrali. **(B)**

Če bi bile lokalne volitve danes, za katerega kandidata/župana bi najverjetneje volili?

Delo koprskega mestnega sveta največ anketiranih (43,1 odstotka) ocenjuje kot niti uspešno niti neuspešno. Pozitivno ga ocenjuje 35,1 odstotka vprašanih, negativno pa 12,1 odstotka.

Če bi bile lokalne volitve danes, bi med strankami in listami za koprski mestni svet največ anketiranih glas namenilo Listi Aleša Bržana (21,1 odstotka). Sledijo Gibanje Svoboda (13,3 odstotka), Koper je naš (11,8 odstotka), SDS (9,2 odstotka) in Socialni demokrati (7 odstotkov). **(C)**

Da se bodo novembrskih lokalnih volitev zagotovo udeležili, napoveduje 51,1 odstotka vprašanih, dodatnih 10,6 odstotka pa jih pravi, da bodo na volišča verjetno odšli. Nasprotno jih 13,5 odstotka meni, da se volitev verjetno ne bodo udeležili, 5,8 odstotka pa jih pravi, da se jih zagotovo ne bodo udeležili.

Vodooskrba, urejenost občine in prometne povezave med ključnimi prioritetami

Med projekti, ki bi jim morala občinska oblast v prihodnjem mandatu nameniti največ pozornosti, najbolj izstopa dokončna ureditev vodooskrbe. Kot pomembno ali zelo pomembno jo ocenjuje 91,3 odstotka anketiranih. Sledijo čistoča in urejenost občine (88,7 odstotka), prometne povezave med mestom, primestjem in podeželjem (88,5 odstotka) ter stanovanja za mlade (87,3 odstotka).

Visoko med prioritetami je tudi zdravstveni center, ki ga kot pomembnega ali zelo pomembnega ocenjuje 86,8 odstotka vprašanih. Precej manj podpore ima med navedenimi projekti dvigalo na Markovec, ki ga kot pomembno ali zelo pomembno ocenjuje 27,4 odstotka anketiranih, kot nepomembno ali povsem nepomembno pa 52,9 odstotka.

PIRAN: KORENIKA V VODSTVU, NAJVEČ PODPORE STANOVANJEM ZA MLADE

Več kot polovica anketiranih prebivalcev občine Piran (53,4 odstotka) meni, da je občina v zadnjih štirih letih napredovala. Da je ostala približno na enakem, jih ocenjuje 31,8 odstotka anketiranih, medtem ko jih 14,7 odstotka meni, da je nazadovala.

Pretežno pozitivne so tudi ocene dela aktualnega župana Andreja Korenike. Kot uspešno ali zelo uspešno ga ocenjuje 46,3 odstotka anketiranih, 18,8 odstotka jih njegovo delo ocenjuje kot neuspešno ali zelo neuspešno, 30,2 odstotka pa kot niti uspešno niti neuspešno. **(D)**

Korenika pred Meiro Hot in Robertom Smrekarjem

Če bi bile lokalne volitve danes, bi med anketiranimi največ podpore prejel aktualni župan Andrej Korenika (39,2 odstotka). Sledi mu Meira Hot z 22,8 odstotka, na tretjem mestu pa je Robert Smrekar s 7,5 odstotka podpore. Vsi ostali kandidati so prejeli manj kot 5 odstotkov glasov. Neodločenih je 12,8 odstotka vprašanih.

Pri vprašanju o drugi izbiri županskega kandidata je največ podpore prejela Meira Hot (19,1 odstotka), sledil ji je Andrej Korenika (11,8 odstotka). Med 254 anketiranci, ki so odgovarjali na to vprašanje, jih 25,9 odstotka nima druge izbire, 20,2 odstotka pa jih je neodločenih. **(E)**

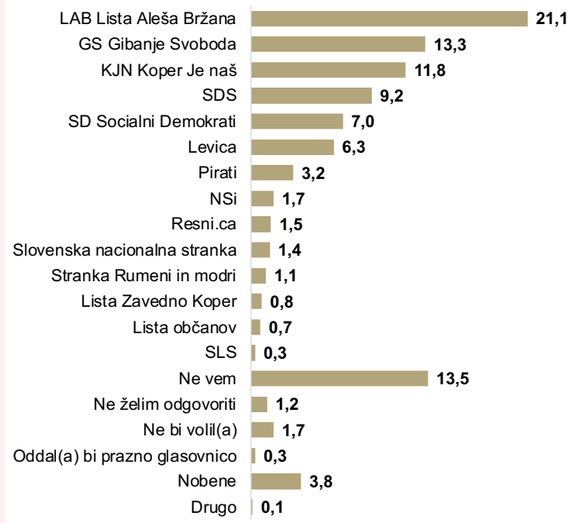
NATAŠA FAJON

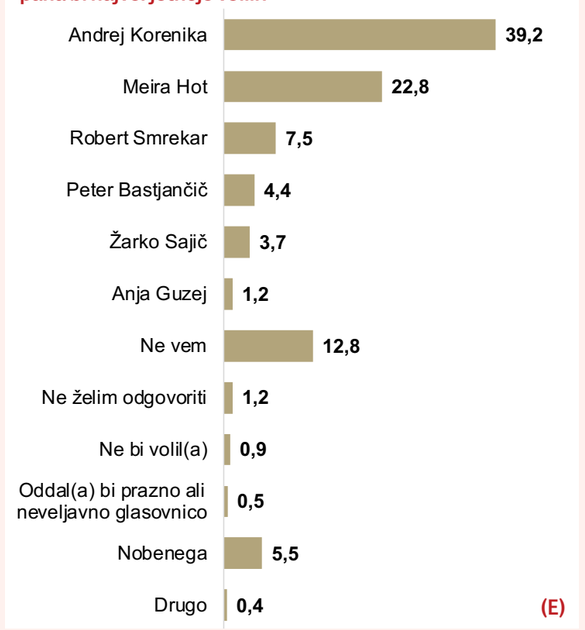
Delo piranskega občinskega sveta največ anketiranih (39,8 odstotka) ocenjuje kot niti uspešno niti neuspešno. Pozitivno ga ocenjuje 28,8 odstotka vprašanih, negativno pa 22,9 odstotka.

Če bi bile lokalne volitve danes, bi med strankami in listami za občinski svet največ anketiranih podprlo Listo Andreja Korenike (25,3 odstotka). Sledijo Socialni demokrati z 19,6 odstotka in Gibanje Svoboda z 12,7 odstotka podpore. Listo Gašpar Gašpar Mišič in mi bi izbralo 6 odstotkov vprašanih, Demokrate in Levico pa po 4,3 odstotka. Neodločenih je 11,2

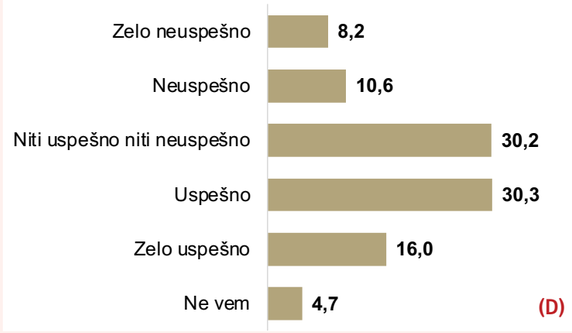
Če bi bile lokalne volitve danes, katero stranko/kandidatno listo za mestni svet bi najverjetneje volili?

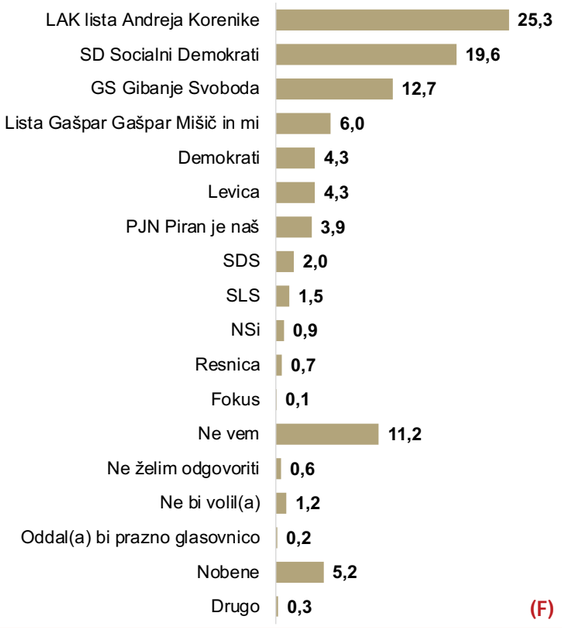
Če bi bile lokalne volitve danes, za katerega kandidata/župana bi najverjetneje volili?

Kako ocenjujete delo sedanjega župana Pirana?

Če bi bile lokalne volitve danes, katero stranko/kandidatno listo za občinski svet bi najverjetneje volili?

odstotka anketiranih. **(F)**

Da se bodo novembrskih lokalnih volitev zagotovo udeležili, napoveduje 52,6 odstotka anketiranih, verjetno pa jih bo na volišča odšlo še 9,7 odstotka. Nasprotno jih 20,9 odstotka meni, da se volitev verjetno ne bodo udeležili, 13,8 odstotka pa jih zagotovo ne namerava voliti.

Stanovanja za mlade in vodooskrba med najpomembnejšimi nalogami

Med projekti, ki bi jim morala občinska oblast v prihodnjem mandatu nameniti pozornost, najbolj izstopajo stanovanja za mlade. Kot pomembno ali zelo pomembno nalogo jih ocenjuje 89,1 odstotka anketiranih. Sledijo dokončna ureditev vodooskrbe (85,7 odstotka), nova parkirna mesta v Portorožu, Luciji in Piranu (81,9 odstotka) ter čistoča in urejenost občine (81 odstotkov).

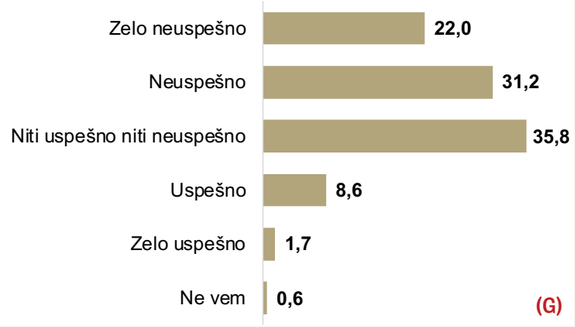
Protipoplavno zaščito kot pomembno ali zelo pomembno ocenjuje 77,9 odstotka vprašanih, prometno ureditev v Piranu pa 74,9 odstotka. Manj podpore med navedenimi projekti imata ukinitev regionalne ceste skozi Lucijo (50,9 odstotka) in ureditev dodatnih športnih površin in igrišč (49,4 odstotka).

IZOLA: POPOVIČ Z NAJVEČ PODPORE, VEČINA ANKETIRANIH NE ZAZNAVA NAPREDKA

Večina anketiranih prebivalcev občine Izola meni, da občina v zadnjih štirih letih ni niti napredovala niti nazadovala. Takšnega mnenja je 66,9 odstotka vprašanih, 26,6 odstotka jih ocenjuje, da je občina nazadovala, napredek pa jih zaznava le 6,5 odstotka.

Pretežno negativne so tudi ocene dela aktualnega župana Milana Bogatiča. Kot neuspešno ali zelo neuspešno ga ocenjuje 53,2 odstotka anketiranih, medtem ko jih 35,8 odstotka njegovo delo ocenjuje kot niti uspešno niti neuspešno. Pozitivno oceno mu je namenilo 10,3 odstotka vprašanih. **(G)**

Kako ocenjujete delo sedanjega župana Izole?

Popovič pred Radešićem in Markočičem

Če bi bile lokalne volitve danes, bi med anketiranimi največ podpore prejel Boris Popovič (43,3 odstotka). Sledi mu Daniel Radešić z 20,9 odstotka, na tretjem mestu pa je Danilo Markočič s 6,7 odstotka podpore. Ostali kandidati so prejeli manj kot 3 % glasov. Neodločenih je 12,2 odstotka anketirancev.

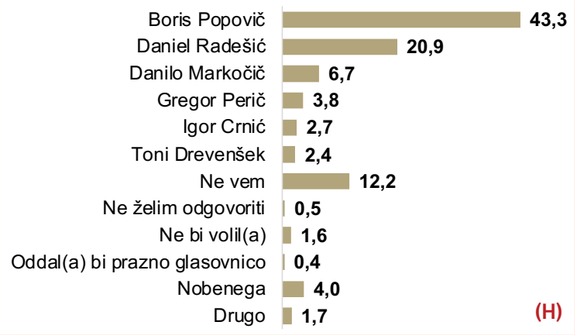
Med 204 anketiranci, ki so odgovarjali na vprašanje o drugi izbiri, bi jih največ, 19,9 odstotka, izbralo Danila Markočiča. Sledijo Gregor Perič (8,7 odstotka), Boris Popovič (8,4 odstotka) in Daniel Radešić (6,7 odstotka). Ob tem 26,6 odstotka vprašanih nima druge izbire, 18,1 odstotka pa jih je glede nje še neodločenih. **(H)**

Delo izolskega občinskega sveta skoraj polovica anketiranih (47,7 odstotka) ocenjuje kot niti uspešno niti neuspešno. Negativno ga ocenjuje 33,4 odstotka vprašanih, pozitivno pa 12,1 odstotka.

Če bi bile lokalne volitve danes, bi med strankami in listami za izolski občinski svet največ anketiranih glas namenilo listi IJN Izola je naša (25,3 odstotka). Sledijo Mef in Izolani (12,8 odstotka), Gibanje Svoboda (11,5 odstotka) in Socialni demokrati (8,2 odstotka). Listo Vasilij Žbogar bi podprlo 6,8 odstotka vprašanih, SDS pa 5,9 odstotka. Neodločenih je 8,9 odstotka anketiranih. **(I)**

Da se bodo novembrskih lokalnih volitev zagotovo udeležili, napoveduje 57,7 odstotka anketiranih, dodatnih 7,8 odstotka pa jih pravi, da bodo verjetno odšli na volišča. Po drugi strani

Če bi bile lokalne volitve danes, za katerega kandidata/župana bi najverjetneje volili?

Če bi bile lokalne volitve danes, katero stranko/kandidatno listo za občinski svet bi najverjetneje volili?

jih 25,4 odstotka zagotavlja, da se volitev ne bodo udeležili, 5,1 odstotka pa jih meni, da verjetno ne bodo volili.

Stanovanja za mlade in vodooskrba med najpomembnejšimi projekti

Med projekti, ki bi jim morala občinska oblast v prihodnjem mandatu nameniti največ pozornosti, najbolj izstopajo stanovanja za mlade. Kot pomembno ali zelo pomembno nalogo jih ocenjuje 93,6 odstotka anketiranih. Sledijo dokončna ureditev vodooskrbe (89 odstotkov), ureditev prometa v turistični sezoni (87,7 odstotka), infrastruktura na podeželju (86,3 odstotka) in protipoplavna zaščita (84,4 odstotka).

Visoko med prioritetami je tudi gradnja garažne hiše, ki jo kot pomembno ali zelo pomembno ocenjuje 80,3 odstotka vprašanih. Med navedenimi projekti imata manj podpore prenova starega kulturnega doma (65,4 odstotka) in gradnja novega kulturnega doma (64,8 odstotka).

MEIRA HOT

»Če bi bile volitve odločene že oktobra, bi lahko novembra vsi ostali doma. Pa ne bomo. Prava anketa bo 15. novembra, ko bodo občanke in občani povedali svoje.

Na te volitve ne prihajam sama. Z mano je ekipa ljudi, ki naše kraje pozna iz vsakdanjega življenja. Vedo, kaj pomeni iskati dostopen dom, čakati na prevoz ali opozarjati na težave, ki se predolgo ne premaknejo z mrtve točke. Združujejo nas znanje, izkušnje in prepričanje, da občina zmore več.

Kako bomo prepričali ljudi? S pogovorom, delom na terenu in konkretnimi predlogi. Prišli bomo v vse kraje naše občine, poslušali ljudi in povedali, za kaj smo pripravljeni prevzeti odgovornost. Kampanjo bomo oddelali med ljudmi. Kalkulator naj medtem malo počiva.

Piran ni en človek. Občina smo vsi.«

MATEJA HRVATIN KOZLOVIČ, MBA, mag. turizma

»Veseli me, da se naše delo na terenu, ki ga ne opravljamo samo v času volilne kampanje, ampak smo ga skupaj z ekipo opravljali skozi ves mandat, pozna in da ga tudi občanke in občani prepoznavajo. Še posebej me veseli, da se to kaže tudi v vse večji podpori. V prihodnjih tednih bomo naše aktivnosti na terenu še okrepili. Pred nami je veliko neposrednih srečanj z občankami in občani, na katerih želim osebno predstaviti program, ekipo, konkretne rešitve in predvsem to, za kaj se bom kot županja zavzemala.

Verjamem v neposreden stik z ljudmi, v dialog in poslušanje. Prav iz teh pogovorov je nastajal tudi naš program »En Koper. Za vse generacije.«, zato bomo po tej poti nadaljevali vse do volitev. Odzivi, ki jih dobivam na terenu, mi dajejo veliko energije in razlog za optimizem. Verjamem, da lahko podporo v prihodnjih tednih še povečamo.«

ALEŠ BRŽAN

»Občankam in občanom sem hvaležen za zaupanje. Njihova podpora mi veliko pomeni in je nikoli ne jemljem za samoumevno.

Zavedam se tudi, da je ta rezultat priznanje delu mojih sodelavk in sodelavcev, ki so za našo občino v zadnjih letih pogosto naredili veliko več, kot bi smeli od njih zahtevati.

Ob tako velikem številu kandidatk in kandidatov je zmago v prvem krogu težko pričakovati. Če pa bi se to zgodilo, ne bi bilo prvič, da so me občanke in občani prijetno presenetili.«

Opomba uredništva: Za komentar smo zaprosili vse kandidate z vrha naše lestvice. Objavili smo vse, ki smo jih prejeli do zaključka redakcije te izdaje.

ANKARAN: Strmčnik z največ glasovi v spletni anketi

Za občino Ankaran smo med 12. in 18. oktobrom 2026 izvedli ločeno spletno anketo, v kateri smo prejeli 253 izpolnjenih anketnih obrazcev. Sodelujoči so odgovarjali na tri vprašanja: komu bi namenili glas na županskih volitvah, katero stranko oziroma listo bi podprli na volitvah v občinski svet in kako ocenjujejo delo sedanjega župana.

Med ponujenimi županskimi kandidati je največ glasov prejel aktualni župan Gregor Strmčnik, ki ga je izbralo 26,5 odstotka sodelujočih. Sledijo Aleksander Pahor s 24,5 odstotka, Simon Kastelic z 18,2 odstotka in Vladimir Pegan s 17 odstotki.

Pri vprašanju o volitvah v občinski svet je največ glasov prejelo Gibanje Svoboda (približno 22,5 odstotka), sledijo Radi imamo Ankaran (20,9 odstotka), Združimo Ankaran (15,4 odstotka) in Vsi smo Ankaran (13,8 odstotka). SDS bi podprlo približno 5,9 odstotka sodelujočih, SD pa 3,6 odstotka.

Pri ocenjevanju dela sedanjega župana je 26,9 odstotka sodelujočih njegovo delo označilo za zelo neuspešno, 21,3 odstotka pa za neuspešno. Nevtralno oceno mu je namenilo 20,2 odstotka sodelujočih, kot uspešno ga je ocenilo 18,6 odstotka, kot zelo uspešno pa 8,3 odstotka.

O spletni anketi: Sodelovanje je bilo prostovoljno, oddaja anketnega obrazca pa omejena na en obrazec z istega IP-naslova. Ker vzorec ni bil reprezentativen, rezultati odražajo odgovore sodelujočih in jih ni mogoče neposredno primerjati z rezultati raziskave Mediane v Kopru, Piranu in Izoli.

Referendum in podpora političnim strankam: kaj kaže raziskava javnega mnenja v slovenski Istri?

Raziskava javnega mnenja, ki jo je za portal OBALAplus izvedel Inštitut Mediana, razkriva, kako se anketirani prebivalci Kopra, Pirana in Izole opredeljujejo do uveljavitve Zakona o interventnih ukrepih za razvoj Slovenije ter kateri politični stranki bi namenili glas, če bi bile državnozborske volitve danes. V vseh treh občinah je največ podpore prejelo Gibanje Svoboda, stališča do uveljavitve zakona pa se med občinami razlikujejo.

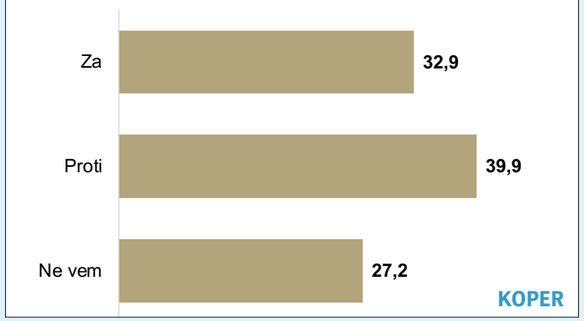
Inštitut za raziskovanje trga in medijev Mediana je med 12. in 18. oktobrom 2026 za portal OBALAplus izvedel raziskavo javnega mnenja med prebivalci treh občin slovenske Istre. V Mestni občini Koper je sodelovalo 526 anketirancev, v občini Piran 322 in v občini Izola 256. Poleg vprašanj o prihajajočih lokalnih volitvah so anketiranci izrazili tudi svoje stališče do uveljavitve Zakona o interventnih ukrepih za razvoj Slovenije (ZIURS), o katerem bodo volivci na referendumu odločali 6. decembra. Zanimalo nas je tudi, kateri politični stranki bi namenili glas, če bi bile državnozborske volitve danes.

O ČEM BOMO ODLOČALI NA REFERENDUMU?

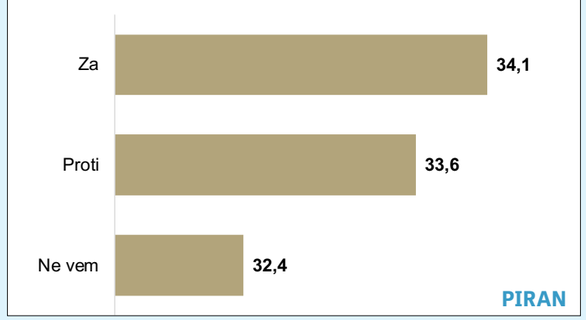
Državni zbor je Zakon o interventnih ukrepih za razvoj Slovenije sprejel 11. maja 2026. Zakon med drugim predvideva znižanje davka na dodano vrednost za osnovna živila in del energentov, spremembe pri obdavčitvi normiranih samostojnih podjetnikov in nekaterih najemnin ter omejitev osnove za obračun socialnih prispevkov. Vsebuje tudi ukrepe na področju zdravstva, pokojninskega sistema in dolgotrajne oskrbe.

Zakon je sprožil nasprotovanja sindikatov, ki opozarjajo predvsem na posege v sisteme socialne varnosti in pomanjkanje socialnega dialoga. Njegovi zagovorniki po drugi strani poudarjajo davčne razbremenitve in ukrepe za spodbujanje gospodarskega razvoja. Sindikati so vložili pobudo za razpis referenduma, po odločitvi Ustavnega sodišča pa zbrali tudi potrebne podpise za vložitev zahteve za njegov razpis. Referendum je bil razpisan 16. oktobra, glasovanje pa bo potekalo v nedeljo, 6. decembra 2026. Volivci bodo odločali o tem, ali naj se zakon uveljavi.

ALI STE ZA ALI PROTI, DA SE UVELJAVI ZAKON O INTERVENTNIH UKREPIH ZA RAZVOJ SLOVENIJE, KI GA JE SPREJEL DRŽAVNI ZBOR MAJA 2026?

ALI STE ZA ALI PROTI, DA SE UVELJAVI ZAKON O INTERVENTNIH UKREPIH ZA RAZVOJ SLOVENIJE, KI GA JE SPREJEL DRŽAVNI ZBOR MAJA 2026?

KOPER: VEČ NASPROTNIKOV KOT PODPORNIKOV ZAKONA

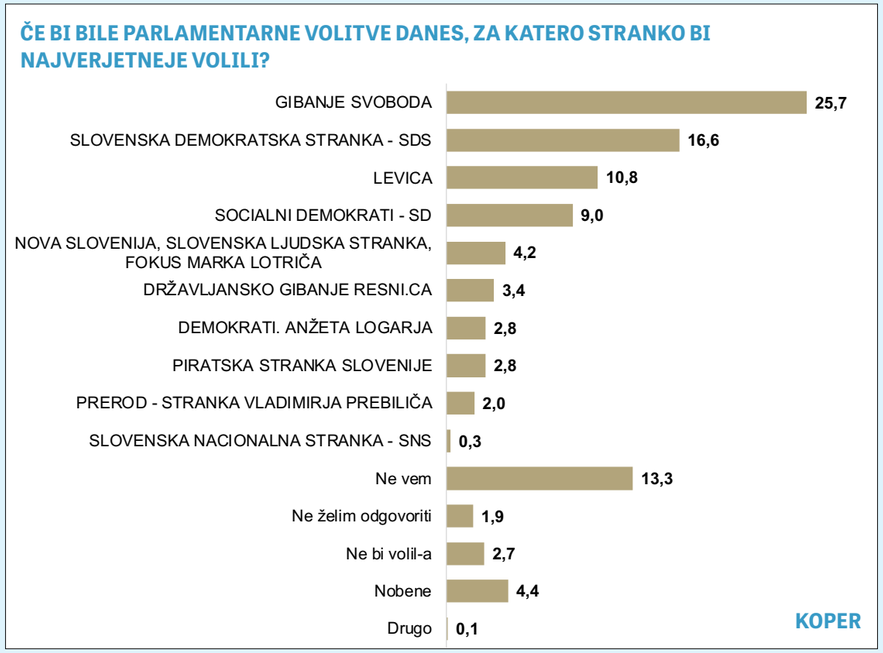
Med anketiranimi prebivalci Mestne občine Koper uveljavitvi zakona nasprotuje 39,9 odstotka vprašanih, podpira pa jo 32,9 odstotka. Razlika med nasprotniki in podporniki znaša sedem odstotnih točk, medtem ko je 27,2 odstotka anketiranih neopredeljenih.

Gibanje Svoboda pred SDS in Levico

Če bi bile državnozborske volitve danes, bi med anketiranimi prebivalci Kopra največ podpore prejelo Gibanje Svoboda (25,7 odstotka). Sledita SDS s 16,6 odstotka in Levica z 10,8 odstotka podpore. Socialne demokrate bi podprlo 9 odstotkov vprašanih.

Neodločenih je 13,3 odstotka anketiranih.

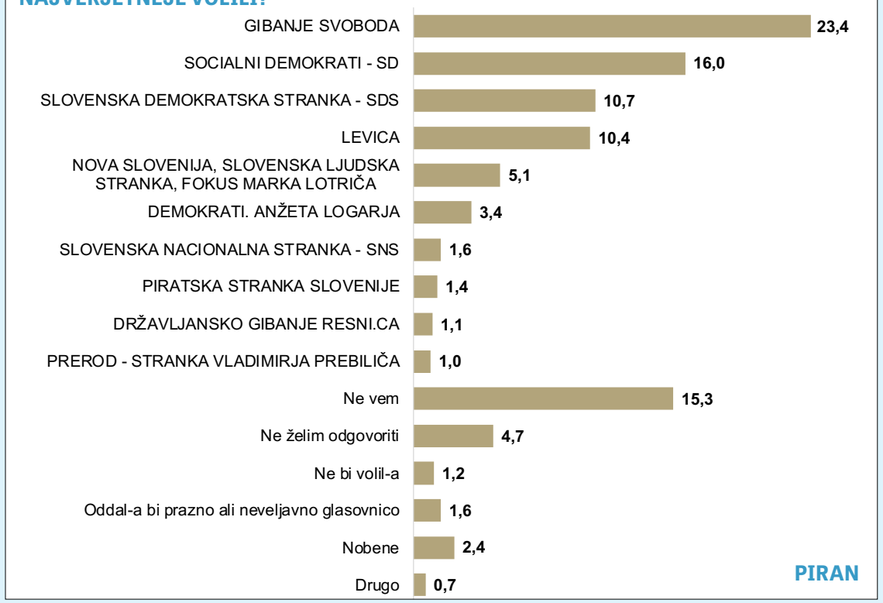
ČE BI BILE PARLAMENTARNE VOLITVE DANES, ZA KATERO STRANKO BI NAJVERJETNEJE VOLILI?

PIRAN: PODPORNIKI IN NASPROTNIKI ZAKONA SKORAJ IZENAČENI

Med anketiranimi prebivalci občine Piran sta deleža podpornikov in nasprotnikov uveljavitve zakona skoraj izenačena. Zakon podpira 34,1 odstotka vprašanih, nasprotuje mu 33,6 odstotka, 32,4 odstotka pa jih je neopredeljenih.

ČE BI BILE PARLAMENTARNE VOLITVE DANES, ZA KATERO STRANKO BI NAJVERJETNEJE VOLILI?

Preberi še več novic na www.OBALAplus.si

Zgodbe v slovenski Istri - preveri tukaj:

ljavitve zakona skoraj enaka. Uveljavitev podpira 34,1 odstotka vprašanih, nasprotuje pa ji 33,6 odstotka.
Razlika med deležema znaša le 0,5 odstotne točke. Ob tem se skoraj tretjina anketiranih (32,4 odstotka) do vprašanja ni opredelila.

Gibanje Svoboda pred Socialnimi demokrati in SDS

Če bi bile državnozborske volitve danes, bi med anketiranimi prebivalci Pirana največ podpore prejelo Gibanje Svoboda (23,4 odstotka). Sledijo Socialni demokrati s 16 odstotki, SDS z 10,7 odstotka in Levica z 10,4 odstotka podpore.
Neodločenih je 15,3 odstotka vprašanih, dodatnih 4,7 odstotka pa jih na vprašanje ni želelo odgovoriti.

IZOLA: NASPROTOVANJE ZAKONU IZRAZITEJŠE KOT V KOPRU IN PIRANU

Med tremi obravnavanimi občinami je delež nasprotnikov uveljavitve zakona najvišji v Izoli. Proti se je opredelilo 41,6 odstotka anketiranih, za pa 26,1 odstotka. Razlika znaša 15,5 odstotne točke, neopredeljenih pa je 32,3 odstotka vprašanih.

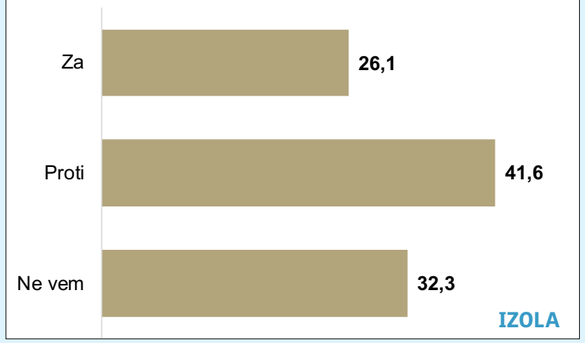
Gibanje Svoboda pred Socialnimi demokrati in SDS

Če bi bile državnozborske volitve danes, bi med anketiranimi prebivalci Izole največ podpore prejelo Gibanje Svoboda (18,7 odstotka). Na drugem mestu so Socialni demokrati s 14 odstotki, sledita SDS z 12,2 odstotka in Levica z 9,8 odstotka podpore.
Neodločenih je 12,6 odstotka vprašanih, 7,4 odstotka pa jih ne bi podprlo nobene od navedenih strank.

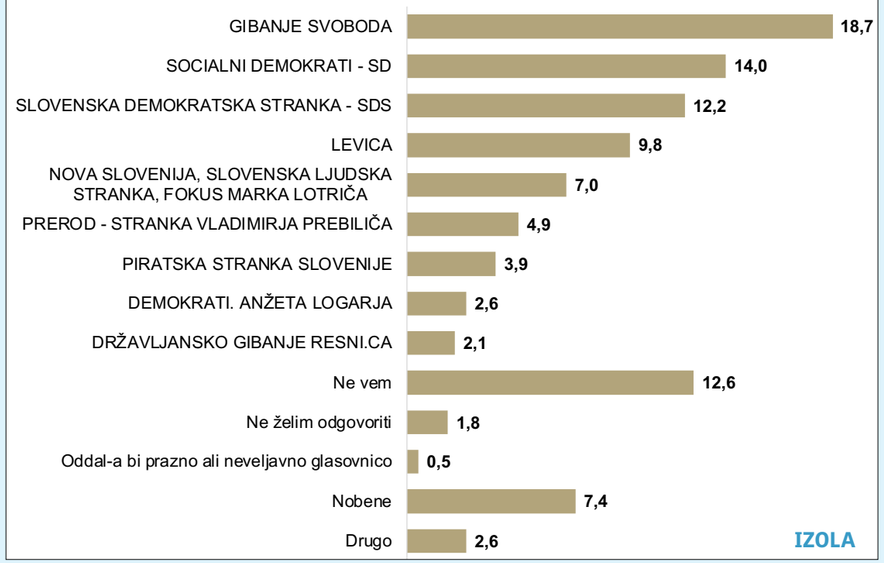
RAZLIČNA STALIŠČA DO ZAKONA, PODOBNA RAZPOREDITEV PODPORE STRANKAM

Primerjava rezultatov kaže, da je nasprotovanje uveljavitvi zakona izrazitejše v Izoli in Kopru, medtem ko sta v Piranu deleža podpornikov in nasprotnikov skoraj izenačena. V vseh treh občinah ostaja precejšen delež neopredeljenih. Pri podpori političnim strankam je največ anketiranih povsod navedlo Gibanje Svoboda, vendar se razmerja med preostalimi strankami razlikujejo: v Kopru je na drugem mestu SDS, v Piranu in Izoli pa Socialni demokrati.
O raziskavi: Raziskavo je med 12. in 18. oktobrom 2026 izvedel Inštitut Mediana s telefonskim in spletnim anketiranjem. V Kopru je sodelovalo 526, v Piranu 322 in v Izoli 256 anketirancev. Odstotki se nanašajo na odgovore anketiranih v posamezni občini. Rezultati prikazujejo razpoloženje v času anketiranja in niso napoved dejanskega izida referenduma ali državnozborskih volitev.

ALI STE ZA ALI PROTI, DA SE UVELJAVI ZAKON O INTERVENTNIH UKREPIH ZA RAZVOJ SLOVENIJE, KI GA JE SPREJEL DRŽAVNI ZBOR MAJA 2026?

ČE BI BILE PARLAMENTARNE VOLITVE DANES, ZA KATERO STRANKO BI NAJVERJETNEJE VOLILI?

OBALA plus
Časopis in portal za slovesko Istro

Imate dejavnost? Si želite novih strank, več kupcev vaših izdelkov ali več naročnikov vaših storitev? Tukaj je pravi prostor za vas! Vaš oglas bo vsak mesec dosegel **27.200** gospodinjstev v slovenski Istri! Pišite nam na **marketing@obalaplus.si** in predstavili vam bomo prednosti oglaševanja v časopisu in na spletnem portalu **www.obalaplus.si**

Lokalne volitve 2026: OBALAplus pripravlja štiri soočenja županskih kandidatov

NATAŠA FAJON

LOKALNE VOLITVE 2026 SE PRIBLIŽUJEJO, Z NJIMI PA V OSPREDJE ZNOVA PRIHAJAJO VPRAŠANJA O PRIHODNOSTI ŠTIRIH OBČIN SLOVENSKE ISTRE. KAJ BI KANDIDATI ZA ŽUPANE IN ŽUPANJE V SVOJIH OBČINAH SPREMENILI, ČE BI BILI IZVOLJENI? KATERE IZZIVE PREPOZNAVAJO KOT KLJUČNE IN KAKO SE JIH NAMERAVAJO LOTITI? ODGOVORE BOMO ISKALI NA ŠTIRIH PREDVOLILNIH SOOČENJIH, KI JIH OBALAPLUS NOVEMBRA PRIPRAVLJA V KOPRU, ANKARANU, PORTOROŽU IN IZOLI.

Soočenja bodo potekala med 3. in 12. novembrom, vodil pa jih bo urednik Tomaž Perovič. Namen dogodkov je občanom omogočiti neposreden vpogled v stališča, predloge in načrte kandidatov, ki se potegujejo za vodenje njihovih občin.
V katero smer želijo kandidati usmeriti razvoj svojih občin? Kako se nameravajo lotiti stanovanjske problematike, prometnih zagat in izzivov, ki jih prinaša turizem? Kakšne rešitve ponujajo na področju gospodarstva, urejanja prostora in kakovosti življenja občanov? O teh in številnih drugih vprašanjih bodo kandidati razpravljali na predvolilnih soočenjih časopisa in portala OBALAplus.

ŠTIRI OBČINE, ŠTIRI SOOČENJA

Predvolilna soočenja bodo potekala po naslednjem razporedu:

1. OBČINA ANKARAN – torek, 3. novembra 2026, ob 18.00
Adria Resort Ankaran – kongresni center
Brezplačne vstopnice bodo na voljo sedem dni pred dogodkom. Posameznik lahko prevzame največ dve vstopnici.
Prevzemno mesto: recepcija Resorta Ankaran, vsak dan.

2. MESTNA OBČINA KOPER – četrtek, 5. novembra 2026, ob 18.00
Dvorana sv. Frančiška Asiškega
Brezplačne vstopnice bodo na voljo sedem dni pred dogodkom. Posameznik lahko prevzame največ dve vstopnici.
Prevzemno mesto: TIC Koper, vsak dan od 9.00 do 17.00.

3. OBČINA PIRAN – torek, 10. novembra 2026, ob 18.00
Avditorij Portorož
Brezplačne vstopnice bodo na voljo sedem dni pred dogodkom. Posameznik lahko prevzame največ dve vstopnici.
Prevzemno mesto: blagajna na recepciji Avditorija, ob delavnikih od 8.00 do 12.00.

4. OBČINA IZOLA – četrtek, 12. novembra 2026, ob 18.00
Kulturni dom Izola
Brezplačne vstopnice bodo na voljo sedem dni pred dogodkom. Posameznik lahko prevzame največ dve vstopnici.
Prevzemna mesta:

- Galerija Alga, Kristanov trg 1, Izola – ob ponedeljkih in torkih od 10.00 do 13.00, od srede do petka pa od 16.00 do 19.00. Ob sobotah, nedeljah in praznikih je galerija zaprta.
- Art kino Odeon Izola, Ulica prekomorskih brigad 4, Izola – vsak dan, razen ob torkih, eno uro pred začetkom kino programa.
- TIC Izola, Sončno nabrežje 4, Izola – vsak dan od 9.00 do 12.00 in od 12.30 do 17.00.

PRILOŽNOST ZA PREDSTAVITEV PROGRAMOV IN SOOČENJE STALIŠČ

Soočenja bodo kandidatom ponudila priložnost, da podrobneje predstavijo svoje programe, pojasnijo stališča do pomembnih lokalnih vprašanj in se v neposredni razpravi odzovejo na predloge drugih kandidatov.
OBALAplus želi s soočenji prispevati k odprti, vsebinski in argumentirani predvolilni razpravi ter občanom omogočiti, da bolje spoznajo kandidate, njihova stališča in načrte ter si tako pred volitvami lažje oblikujejo mnenje.

VABLJENI NA PREDVOLILNA SOOČENJA

Vabimo vas, da se nam pridružite na predvolilnih soočenjih in iz prve roke prisluhnete kandidatom, ki se potegujejo za vodenje vaših občin. Zaradi omejenega števila sedežev priporočamo, da si brezplačne vstopnice zagotovite pravočasno.
Spremljajte časopis in portal OBALAplus – novembra bomo skupaj odpirali vprašanja o prihodnosti Kopra, Ankarana, Pirana in Izole.
O dogajanju na soočenjih bomo poročali tudi na spletnem mestu obalaplus.si in našem Facebook profilu.

ATTIVITA' DELLE ISTITUZIONI CNI

ATTIVITA' DEL DEPUTATO FELICE ZIZA- INCONTRO CON IL MINISTRO KAJZER

Nei giorni scorsi il deputato della CNI al Parlamento sloveno, Felice Ziza, ha incontrato assieme al proprio omologo ungherese Ferenc Horváth, il Ministro degli esteri sloveno, Tone Kajzer. Al centro dell'attenzione l'accordo di collaborazione tra il governo e i due esponenti delle Comunità nazionali, in fase di ultimazione. In questo ambito è stato stabilito di includere a livello di tutti i dicasteri, la necessità di inserire nelle delegazioni slovene che incontrano esponenti della Repubblica Italiana, i rappresentanti della CNI, specialmente se nell'agenda dei colloqui vi sono tematiche pertinenti alle minoranze. L'invito andrebbe esteso, oltre che al parlamentare, anche agli altri massimi esponenti CNI, come il presidente della CAN Costiera e i dirigenti dell'Unione Italiana, nel momento in cui saranno riconosciuti come interlocutori dallo Stato Sloveno. A loro andrebbe il compito di rappresentare le associazioni italiane in territorio sloveno. Altro punto toccato nel corso del colloquio, la disponibilità del Ministro di includere giovani della CNI nell'Accademia diplomatica slovena, istituzione che promuove corsi e aggiornamenti per laureati interessati alla vita diplomatica. Su proposta dal deputato Ziza, questi saranno contattati tramite le Associazioni dei giovani minoritarie e inclusi nell'accademia. Un'opportunità in più per avviare una carriera interessante- è stato detto.

FIRMATO IL CONTRATTO PER LA RISTRUTTURAZIONE DI PALAZZO TARSIA

La firma del contratto con la ditta appaltatrice ha segnato l'avvio dei lavori di recupero di Palazzo Tarsia. L'austero edificio, risalente al 16esimo secolo fu la residenza dell'omonima famiglia nobile, di cui faceva parte anche il noto compositore Antonio. L'edificio conserva testimonianze del suo passato, tra cui lo stemma datato 1669, il portale d'ingresso, il balcone e alcuni resti di affreschi, emersi durante precedenti sondaggi. Nel corso dei secoli, il palazzo ha cambiato più volte destinazione d'uso. È stato adibito ad abitazioni e uffici. Le trasformazioni interne hanno modificato in modo pesante la struttura originaria, mentre la facciata storica è rimasta sostanzialmente inalterata. Il progetto di recupero, presentato nel novembre 2023,

è stato elaborato dallo studio Architecta di Capodistria in collaborazione con l'architetto Michele Fatigato. Completato il restauro Palazzo Tarsia diventerà sede della CAN Costiera e di altre istituzioni della CNI, attualmente sparse nel centro storico. Ciò migliorerebbe le condizioni di lavoro dei dipendenti, ottimizzerebbe la collaborazione e ridurrebbe le spese di regia. Palazzo Tarsia, considerato per importanza il secondo della città dopo il Belgramoni Tacco, sede del Museo regionale, diventerebbe anche polo culturale da aprire a tutta la cittadinanza per convegni, concerti o mostre.

SIGLATO L'ACCORDO PER LA COSTRUZIONE DELLA PALESTRA PIETRO COPPO

Due firme per porre la parola fine a procedure durate decenni. Sono quelle apposte sul contratto per la costruzione della palestra nei pressi della Scuola Media isolana "Pietro Coppo". Il preside dell'istituto, Alberto Scheriani e il direttore della ditta appaltatrice Makro 5, Mirzet Šabić, che danno il via all'apertura del cantiere nel giro di qualche settimana. I lavori dovrebbero essere conclusi entro l'inizio del prossimo anno scolastico. La struttura sarà molto importante non soltanto per la scuola, ma per l'intera città. Ha ormai superato la sua dimensione di semplice palestra per profilarsi come un palazzetto dello sport, che servirà ancora agli allievi della Scuola media slovena, ma anche nel pomeriggio ai club sportivi isolani e ai gruppi di cittadini per le loro attività ricreative. Va a colmare principalmente la lacuna esistente di vani adeguati all'educazione sportiva scolastica, svolta dai ragazzi nella palestra di Via del Carso o nei vani del centro Arrigoni. L'investimento non avrebbe potuto decollare se il Comune di Isola non avesse dimostrato sensibilità e messo a disposizione un terreno di oltre 2500 metri quadri tra la "Coppo" e l'attiguo parcheggio. Scheriani ha ringraziato sentitamente l'amministrazione comunale, rappresentata al momento della firma dalla vicesindaca, Agnese Babič e dalla sua omologa Nataša Ferfolja.

ELEZIONI AMMINISTRATIVE- GRANDE INTERESSE IN SENO ALLA CNI, L'ADDIO DI SCHERIANI

Il 15 novembre prossimo oltre alla scelta dei nuovi sindaci e al rinnovo dei Consigli municipali, gli elettori di nazionalità italiana saranno chiamati anche ad eleggere i loro rappresentanti a livello locale. 4 sono i candidati per i tre posti in Comune a Capodistria, 4 a Isola per due seggi, uno solo ad Ancarano e 7. a Pirano per tre seggi. Tra gli eletti andranno nominati i vicesindaci italiani. I connazionali che si recheranno a votare si vedranno consegnare le schede per i Consiglio delle CAN Comunali. Le liste in lizza sono 3 più un indipendente a Isola, due più un indipendente anche a Pirano, mentre Capodistria e Ancarano presenteranno una lista unica. La Comunità nazionale italiana sarà rappresentata da un proprio esponente nei Consigli delle Comunità locali del territorio nazionalmente misto. Sulle varie schede mancherà

un nome storico per la politica locale della CNI, quello di Alberto Scheriani. Dopo 32 anni d'attività, più volte presidente della CAN Costiera e di Capodistria, vicesindaco e consigliere comunale sempre a Capodistria, ha deciso di non ripresentarsi. Nel motivare la scelta ha rilevato che dopo tanti anni è giunto il momento di lasciar posto ai giovani. Facendo un rapido bilancio ha parlato di anni molto intensi, che in campo politico gli hanno dato molto, ma che spera di aver saputo contribuire anche lui al bene della CNI. Ha espresso inoltre assoluta fiducia nei giovani che prenderanno il suo posto. Rimane in ogni caso a disposizione di chiunque avesse bisogno di un suo consiglio.

TOPONIMI BILINGUI, CONVEGNO A SAN PIETRO AL NATISONE

L'Ufficio per il bilinguismo ha preso parte alla Consultazione pubblica sui toponimi bilingui che si è svolta il 7 ottobre presso la sala consiliare del comune di San Pietro al Natisone. L'evento è stato organizzato dall'Ufficio Centrale per la lingua slovena della Regione Autonoma Friuli Venezia Giulia e dall'Istituto sloveno di ricerche SLORI. A dare il via al convegno i saluti del sindaco di San Pietro al Natisone, Cesare Pinatto, e della ministra per gli sloveni d'oltreconfine e nel mondo, Suzana Lep Šimenko, in visita in regione. Nel corso dell'incontro sono state presentate le iniziative promosse dall'Ufficio Centrale per regolamentare l'uso dei toponimi bilingui nonché le attività del Gruppo di lavoro per la standardizzazione dei toponimi sloveni in Italia, coordinato dallo SLORI. Spazio anche al confronto e allo scambio di buone pratiche grazie all'intervento di esperti del settore. Tra i punti emersi la necessità di non tenere in considerazione solamente la standardizzazione formale dei toponimi in sloveno, ma anche l'uso locale e il senso di appartenenza dei cittadini. Negli anni, in vari contesti, anche per esempio per quel che concerne la lingua friulana, ci sono stati svariati casi eclatanti in cui è emerso che l'uso locale dei toponimi spesso differisce da quello istituzionale, il che ha saputo alle volte causare confusione o malcontento tra i cittadini. Particolarmente sentita la tavola rotonda in chiusura all'evento, che ha visto intervenire non solo gli esperti, ma anche i cittadini del territorio. Quest'occasione di confronto e scambio ha offerto numerosi spunti di riflessione ed è emersa una certa propensione alla soluzione adottata dalla realtà friulana, che nello stilare l'elenco dei toponimi locali ha citato sia toponimo "generico" in lingua friulana sia quello locale, laddove differisca da quello standard. Al momento l'attività si è concentrata sugli abitati della provincia di Udine, ma Laura Sgubin dell'Ufficio Centrale ha assicurato che in futuro attività analoghe vedranno coinvolte anche tutte le altre zone in cui è presente la minoranza slovena in Italia come Resia e Val Canale, ma anche il Goriziano e la provincia di Trieste. L'intento finale è quello di dare pari dignità ai toponimi sloveni di tutta la zona.

LA CAN COSTIERA ALLA BIDITEC26

Una delegazione della CAN Costiera, in collaborazione con la Pädagogische Hochschule Kärnten di Klagenfurt, ha presto parte alla BiDiTec26, la prima Conferenza Internazionale sulla Biodiversità, le Tecnologie e le Trasformazioni sociali (1st International Conference on Biodiversity Technologies & Societal Transformation). Il convegno è stato organizzato il 22 settembre a Klagenfurt dall'ICEB (Interdisciplinary Center for Ecosystem Services and Biodiversity) in collaborazione con le università Hochshule Kärnten, Gustav Mahler Privatuniversität für Musik, Universität Klagenfurt e Pädagogische Hochschule Kärnten. Un'occasione di incontro e confronto, con l'obiettivo di presentare la comunità nazionale italiana e l'importanza della sua presenza sul territorio, soffermandosi sul ruolo che la minoranza ricopre nell'ambito dello sviluppo regionale e della collaborazione transfrontaliera nonché di come la minoranza stessa si stia trasformando, di pari passo con la società odierna.
Il convegno ha rappresentato un'ottima opportunità per conoscere ed entrare in contatto con nuove realtà del territorio carinziano, nonché rafforzare ulteriormente il già proficuo legame con la Pädagogische Hochschule Kärnten di Klagenfurt e pianificare assieme iniziative future.

STUDENTI ERASMUS IN VISITA A CAPODISTRIA

Il 29 settembre gli studenti del Ginnasio Antonio Sema di Pirano e un gruppo di studenti Erasmus da loro ospitati, provenienti dall'istituto Budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Àltalànos Iskola ès Gimnàzium di Budapest, Ungheria, hanno incontrato alcuni rappresentanti della CAN Costiera. Gli studenti hanno avuto l'opportunità di conoscere più da vicino la realtà della comunità nazionale italiana nel territorio nazionalmente misto nonché il ruolo e le attività della CAN Costiera. In primis è stata presentata loro una panoramica delle radici storiche e culturali, risalenti alla Serenissima, della comunità nazionale italiana autoctona. Successivamente, ai giovani è stato illustrato il quadro giuridico per la tutela della CNI e in particolare gli articoli chiave della Costituzione della Repubblica di Slovenia. Sono state presentate anche le istituzioni del territorio come scuole, mass media ed enti culturali. In conclusione, è stato fatto anche il punto sulle attività dell'Ufficio per il bilinguismo; ai giovani sono state fatte presenti le peculiarità delle traduzioni amministrativa e legale, nonché l'importanza della standardizzazione terminologica. Illustrati anche il progetto CrossTerm e il Decreto per il bilinguismo, con esempi concreti risalenti a prima e a dopo la sua approvazione.

KNJIŽNICA PIRAN IN KNJIŽNICA LUCIJA – PROSTOR ZNANJA, NAVDIHA IN POVEZOVANJA

MESTNA KNJIŽNICA PIRAN
BIBLIOTECA CIVICA PIRANO

Ali ste vedeli, da lahko v naših knjižnicah najdete kar **80 tisoč knjig**? Ste prepričani, da vam umetna inteligenca vedno ponudi pravilne informacije? Želite pobliže spoznati svojo priljubljeno pisateljico ali pesnika? Ali veste, da se lahko vaš otrok v naši knjižnici igra z didaktičnimi igračami?
Vabljeni k nam, kjer vsakdo najde nekaj zase – navdih za branje, priložnost za učenje ali preprosto prijeten kotiček za kakovostno preživljanje prostega časa.
Ob dnevu splošnih knjižnic, 20. novembra, se lahko v našo knjižnico včlanite brezplačno.
Knjižnici Lucija in Piran sta kot dnevni sobi, kjer se **srečujejo ljudje, knjige in znanje**. Organiziramo dogodke in projekte, ki prispevajo k oblikovanju družbenokritične in ustvarjalne skupnosti. Gostimo številna literarna imena in lokalne ustvarjalce, ki s svojo predanostjo bogatijo kulturni utrip našega okolja.
Otroci so temelj naše prihodnosti, zato spodbujamo njihovo radovednost in jim do 18. leta starosti omogočamo **brezplačno članstvo**. V obeh enotah knjižnice najmlajše pričaka igralni kotiček z didaktičnimi igračami, na voljo pa so jim tudi pravljične ure ter urjenje branja in nastopanja s kužki. V sodelovanju z vzgojno-izobraževalnimi ustanovami izvajamo tudi različne nacionalne projekte. Že peto leto zapored v Parku Sonce pripravljamo priljubljen cikel otroških predstav Lučke v Parku Sonce.
Kritično vrednotenje virov v času hitrega pretoka informacij postaja vse pomembnejše. Uporabnikom omogočamo dostop do kakovostnih informacijskih virov ter strokovno podporo pri njihovem iskanju, presoji in uporabi. Na voljo so jim tudi zvočne in elektronske knjige ter drugi e-viri. Še posebej priljubljen je PressReader, aplikacija za dostop do spletnih časopisov in revij, ki si jo lahko kot naš član brezplačno prenesete na pametni telefon. Tako lahko dostopate do več kot 7.000 časopisov in revij iz več kot 100 držav v več kot 60 jezikih. Na dosegu roke imate tudi priznane publikacije, kot so The New York Times, The Economist in Corriere della Sera.
Pestro dogajanje v obeh enotah knjižnice lahko spremljate na naši spletni strani in družbenih omrežjih. Vabljeni tudi na literarni večer s priljubljenim Martinom Golobom, ki bo 19. novembra ob 18.30 v Knjižnici Lucija.
Postanite del naše zgodbe in odkrijte, kako bogat je lahko svet, ki ga odpirajo knjige, znanje in skupnost.

Črna Marija in rdeč hudič

JEDRT JEŽ FURLAN

ČEZ VIKEND GREMO VČASIH NA IZLETE. NAJPREJ SMO ŠLI Z MESTNIM AVTOBUSOM – EVRO IN POL JE KARTA – DO OBELISKA PRI OPČINAH IN POTEM PO NAPOLEONKI (STRADA VICENTINA), KI NA NADMORSKI VIŠINI 300 METROV PONUJA ČUDOVITE RAZGLEDE NA TRST VSE DO GRADU MIRAMAR. MIMO PLEZALNIH STEN SMO SE ODPRAVILI NA OSMICO, KJER STA BILI HRANA IN PIJAČA ODLIČNI, CENE PA SMEŠNE ZA SLOVENSKE RAZMERE. POT JE DOLGA OD 3 DO 5 KILOMETROV V ENO SMER (ALI DO 8 KILOMETROV V KROŽNI RAZLIČICI).

Legenda pravi, da so francoski vojaki pod vodstvom Napoleona Bonaparteja 23. marca 1797 zasedli Trst in ob tem na kraškem robu začrtali ter očistili to strateško pot kot oskrbovalno pot za svojo vojsko. Ker je bil Trst v začetku 19. stoletja kratek čas del Ilirskih provinc pod francosko oblastjo, se je med domačini romantično ime trdno obdržalo. Ali je to sploh res? Hm, ne. Pot je leta 1821 načrtoval in začel graditi inženir Giacomo Vicentini (od tod uradno ime). Njen prvotni namen je bil povezati Prosek s Trstom, a ker je bil projekt predrag, so zgradili le del, ki ga poznamo danes. Nedokončana, a prelepa.
Vrnili smo se z mestnim avtobusom, ki praviloma vozi do vseh vasi okoli Trsta, po Furlanki (Strada del Friuli), eni najpomembnejših in najbolj slikovitih zgodovinskih vpadnic v Trst, ki povezuje mestno središče oziroma četrt Gretta s kraškimi naselji, kot sta Kontovel (Contovello) in Prosek (Prosecco). Obstaja pa v Trstu bar, restavracija Osmica, ki dela vseskozi. Poročam, ko se odpravimo tja.
Najbolj me je presenetilo, ko smo se z ladjo odpravili v Gradež (Grado). Naš cilj je bil otok Barabana. Kjer stoji cerkev, notri pa kip črne Marije in rdečega hudiča. Že na ladji za Gradež smo tisti, ki še nimamo urejenega prebivališča v Trstu, in naši ljubljanski vikendaši plačali 20 evrov v eno smer, domačini pa pol manj. To me je prvič resno spodbudilo, da si moram čim prej urediti prebivališče in dokumente. Zaradi teh deset evrov. Sanja pa se mi ne, koliko bom plačala davka za čas od nakupa stanovanja do prijave. Prav gotovo več. A ker imam leto in pol časa, se mi do zdaj ni mudilo. Kako slovensko, da me deset evrov požene v akcijo!
Hkrati pa me je spomnilo na pitje kave v mestni kavarni v Dubrovniku. Tam domačini plačajo »domačo« ceno pijače, turisti pa več. Velja to tudi za Trst? Domači trači pravijo, da redni gostje v Caffè degli Specchi (Kavarna ogledal) na glavnem trgu plačajo manj od turistov. Ne vem, za kakšno razliko gre. Odkar živim v Trstu, še nisem bila tam. »Mi tja ne hodimo,« pogosto slišim domačine. No, tam ob aperol spritzu dobite zraven skoraj pol kosila. Vse skupaj pa stane skoraj toliko kot sam aperol v Sloveniji. Kjer zraven ne dobiš nič. Kar najbolj moti moje Tržačane, češ, kako je v Sloveniji vse drago in kako nič ne dajo zraven. Kako si upajo biti tako zelo pohlepni. Vem, da v Miljah (Muggia, kamor tudi vozi Delfino Verde, ki nas je peljala v Gradež) velja podobno v starem delu mesta. Ene cene za domačine, višje za turiste. Česar vam uradno ne bo nihče potrdil.
Če sem v Ljubljani plačala kavo v centru vsaj enkrat več kot za Bežigradom, tu teh razlik med centrom in Svetim Jakobom, kjer živim, skorajda ni. Večinoma so pri nas pijače petdeset centov do maksimalno evra cenejše kot v centru. Za Koper, recimo, sem slišala, da imajo tisti s stalnim prebivališčem vsaj bolj prijazne cene v nekaterih mestnih garažah. Pošteno.
Ko sem se vozila na Festival slovenskega filma, sem prav po tržaško »padala dol« ob cenah parkiranja in zanič hrane. Kako lahko v nečem tako grdem, kot je Portorož, plačaš enormne cene? Vem, naivno. Ampak spalno turistično naselje se lahko pohvali le s pozicijo in pogledom na morje. Kar v Portorožu in Piranu mastno zaračunajo. Upam lahko le, da gostje bolje jedo, kot sem jaz v Portorožu. In da ne velja tista ljubljanska, češ, »turisti so enkrat tu in jih dajmo takrat ožet do konca«. Ne vem, ali v teh naših obmorskih mestih sploh poteka debata na to temo. Prav bi bilo, da bi. Ali veljajo le tihi dogovori kot v mestni kavarni in kavarni ogledal v Dubrovniku in Trstu?

Jurij Zrnec

Poznamo ga kot komika, gledališkega, filmskega in televizijskega igralca ter voditelja prireditev. V mladosti je rad plesal, rad ima glasbo in tudi poje. Od leta 2003 je član Drame. Tisti, ki ne zahajate v gledališče, se ga gotovo spomnite iz Naše male klinike, serije Ja, Chef!, oddaje A si ti tut not padu? ter filmov Gremo mi po svoje, Prebujanja, Belo se pere na devetdeset in trilogije Gajin svet. In seveda kot voditelja legendarnih Viktorjev.

Dobila sva se v Centru starejših. Zato je bilo moje prvo vprašanje logično.

Razmišljaš kdaj o starosti? Kaj boš takrat?

Ne razmišljam, kaj bom, ko bom star. Upam le, da bom doživel solidno in kvalitetno starost. Samo to. Ko grem pogledat naš nagrobnik, vidim, da so vsi umrli med petinšestdesetim in petinsedemdesetim letom. Bolj kot o starosti se sprašujem o dednem zapisu. Sprašujem se, ali bom isti kot moj fotr.

Pomeni?!

Fascinira me, da starejši ko sem, več njegovih lastnosti vidim pri sebi. In včasih si rečem: »O, ti mater!«

Ne bi bil tak, kot je bil on?

Ne, ne gre za to. Vidiš, kaj naredi narava. Že pri drobnarijah: ko kaj delam, mi jeziček uide iz ust. Kje sem to že videl? Seveda, fotr je to počel, ko je vezal trnke. Pa monologi, medtem ko nekaj delaš: »Ah, saj sem za vse sam!« Še posebej, če so zraven otroci. In si rečem: »Ah, dej, Jure, nehi.«

Ja, ta DNK je fascinanten, kar se pa starosti tiče, naj bo ok. Ne bi se matral zadnjih deset let s kakšnimi oslarijami.

Si bil za evtanazijo?

Ja, seveda.

Vesela sem bila, da ste se umetniki, igralci in režiserji angažirali ob zadnjem referendumu. Vaš zgled lahko ljudi spodbudi, da gredo vsaj glasovat.

Vsaj to, ja.

Tudi sicer v tvojih javnih nastopih opažam občutljivost za ljudi, še posebej za otroke, ki se jim godi krivica, ki živijo v revščini ali so lačni. Od kod poleg empatije izvira tvoja potreba, da se oglasiš?

To je pravzaprav mehanizem, ki se sproži in preprosto ne moreš biti tiho. Verjetno izhaja iz otroštva in vzgoje. Nekaj, kar mi je bilo dano, nekaj, kar sem doživljal, nekaj, kar sta me starša in familija, ki je bila zelo zdrava, zelo ok, naučila. Določenih stvari ne prenesem, predvsem neumnosti ne. Vem, da so se lumparije dogajale na levi in na desni, zgoraj in spodaj, vseh možnih barv. To razumem. Da je pa to tak bankrot, da se tako podcenjuje ljudi, to pa ne. Kozarec je enkrat poln. Da rečeš, da živali niso čuteča bitja, moraš biti pa res idiot. V vseh teh letih sem se nagledal ljudi na političnem parketu, ki delajo samo zdraho in vse, kar naredijo, bazira na laži. Na tej »tvist« psihologiji: vse, kar delate vi, očitate meni. Če vaš bazen bazira na eni knjigi, sestavljeni iz štirih evangelijev, če je to vaš almanah, vi pa se prvi ne držite desetih božjih zapovedi, ki niso slabe, ampak jih kršite v kompletu, bodite vendar tiho. Če molčite, me ne moti, ampak ne bodite škodljivi. Me pa žalosti, ko pogledam odstotke glasovanja na referendumu. Vprašam se: »Pa kje smo?« A je IQ v Sloveniji res padel tako drastično, da za nekaj sto glasov dobiš referendum, ki je brez dvoma sporen?

Spomnim se tvojega vodenja Viktorjev in imitacije Jolande Čeplak, takrat sem pomislila na to, da to lahko počne samo nekdo, ki obvlada svoje telo in um. Istočasno.

Do takrat pri nas ni bilo take zvrsti humorja, takega pristopa. Vodenja takih prireditev so se lotevali zelo drugače. Pa pride en mulec, začne žaliti ljudi. Oskarji so se vodili tako, pri nas pa tega ni bilo. Ponavadi smo imeli dva vljudna voditelja. Tako je bilo to.

Takrat si uvedel nov žanr.

Morda res. Potem so vsi rekli: »Lej, lej, tudi tako se da voditi prireditev.« Pred mano je bil le še Jonas, ki je odpiral kaj novega, sicer pa je bilo vse dokaj polikano.

Misliš, da si drugi voditelji ne upajo nastopati tako, kot si ti na Viktorjih?

Ni enostavno. Če je bilo nekaj že narejeno, tega nočem ponavljati, niti svojih stvari ne. Vedno poskušam kako drugače. Saj ljudje rečejo: »Jaz bi tudi.« Ampak kako naj to presežem? Že samega sebe je težko. Ko sem naslednjič delal Viktorje, sem razmišljal: »Kaj naj zdaj naredim, kam naj grem?« Razmišljaš, kaj še nisi naredil ... Nastop sem pripravljal tako, da sem nosil material režiserju Janezu Lapajnetu in Tjaši Železnik ter jima razlagal, kaj bi, kaj bi kdo rekel. Onadva sta me gledala, se smejala in rekla: »Prav, naredi.« Z Janezom sva se poznala od mladega in točno je vedel, kaj je moj domet. Skeče sem preizkušal v internem bifeju. Emeršiča in Šugmana sem pred vajami, med njimi in po njih nadlegoval z idejami. Tako sem jih testiral.

Kozma Ahačič, ki vodi Inštitut za slovenski jezik na ZRC SAZU, pravi, da je humor spričevalo normalnosti. Humor nas ščiti ...

In osvobaja!

Ne smemo se mu odreči. Mislim, da to velja zate še posebej.

Mislim, da bi bil humoren način izjemen tudi za reševanje konfliktov. Bodico ali kritiko lahko zaviješ v humor. Vse je v načinu, kako nekaj poveš. Konflikti nastajajo, tudi doma v partnerskih odnosih, ne zaradi tega, kaj poveš, ampak zato, kako poveš. Če poveš na mil, zmehčan, sproščen način, ne bo tako zelo bolelo. Več možnosti je, da boš dobil odgovor, namesto da naletiš na odpor. Humor je zagotovo tudi način, kako kaj poveš.

Je to nekaj, kar človek ima, ali mora o tem razmišljati?

So ljudje, ki najprej pomislijo na druge, in drugi, ki najprej pomislijo nase. Oni so v prvem in edinem planu. Ko razmišljam, kako bom nekaj naredil, vedno pomislim tudi na posledice. Bom koga prizadel? Če imaš vklopljen ta razmislek, boš seveda pomislil, kako. Ali sploh ... Zagotovo pa tega ne bom storil tako, da bom izbruhal vse, kar mislim. Poskušal bom povedati na normalen, prijeten način.

Si kdaj odreagiral spontano?

Da je iz mene skočil lev? Parkrat pa sem.

BOJANA LESKOVAR

Ti je bilo potem zoprno?

Ja, zoprno mi je bilo, ampak ni me dobro ujeti na taki nogi.

Zanimivo, najprej si šel na srednjo oblikovalsko šolo in šele nato na AGRFT.

AGRFT mi je bila položena v zibelko. Moja stara starša po mamini strani sta bila člana Šentjakoba. Moj ded je recimo igral s Severjem. Vabili so ga v profesionalne vode, a je odklonil, rekoč, da to dela rad in tako naj tudi ostane. Od malega sem spremljal teater, težko bi počel kaj drugega. Torej glasba, petje, teater. V ekonomiji sem slab.

Kdo pa potem skrbi za finance?

Ja, jaz, dokaj solidno. Rad tudi zapravljam, ampak lačen nisem bil nikoli.

Tvoj prvi oder je bil v Šentjakobskem gledališču, kjer je igral tudi tvoj ded. Nato Drama.

V Dramo sem prišel leta 2001, še kot študent Dušana Jovanovića. Tam sem imel še kot študent tudi prvo vlogo v profesionalnem gledališču. To je bila predstava Romeo in Julija v režiji Dušana Jovanovića, potem Šola za žene, pa Molière ... Direktor Janez Pipan me je povabil v Dramo, hkrati pa Boris Kobal v MGL. Odločil sem se za Dramo.

Bojana Emeršiča sem v nekem intervjuju vprašala, kako je delati s teboj. Odgovoril je, da znaš presenetiti s kakšnimi svojimi replikami.

On tudi.

Koliko pa je sploh prostora za improvizacijo? Pri resnih vlogah? Recimo pri Romeu in Juliji.

Ali pa pri Smoletovi Antigoni. Tu nimaš kaj improvizirati. V predstavi Diktator je recimo v besedilu kar veliko Jureta. Chaplin je ogrodje, ostalo sem pa jaz. Tudi govori in nemščina niso Chaplinovi, ampak moji. In vsi gegi tudi. Tega ni v filmu.

Ti je ljubše, da lahko improviziraš?

Težko ti rečem. Odvisno. Včasih sem tudi malo lump in združim oboje, klasiko in improvizacijo. A četudi improviziram, to delam v slogu klasike, v žanru. Moraš. Če pa gre za verz, tega sploh ne počnem. Enkrat

samkrat sem to doživel. Janez Škof je tako vehementno in genialno improviziral verz, da smo v smehu bežali z odra.

Pravzaprav ne vem, kaj imam raje. Užival sem tudi v resnih vlogah in besedilih. Oba Kreona sta vlogi, ki bosta ostali za zgodovino. V enem sem bil kot Orson Welles, imel sem tudi več kilogramov in brado, v drugem pa kot Zelenski. Dobre tekste je strašno dobro govoriti, da pa slab papir oživiš, si moraš še kaj zmisliti. Smoletov Kreon je tako napisan, da ne moreš posegati vanj. Smole ga je sam velikokrat popravljal in spreminjal. To, kar je napisal, težko poveš bolje. Tudi Čehova ali Shakespeara si ne bi upal improvizirati. Zdaj pa to kar naprej počnejo: »Naredimo mi to bolje.« Ne moreš! Naredi to, kar je, dobro!

Ko sem začel študirati, sta bila moja profesorja Janez Hočevar - Rifle in Dušan Jovanović, na akademiji pa so poučevali Mile Korun, Dušan Mlakar, Boris Cavazza, Jožica Avbelj ... Kapacitete. Bili so zelo različni, a hkrati nosilci obdobij, od klasikov do avantgarde ... Zdaj so na faksu v glavnem ljudje, ki delajo projekte, ki jih ne zanima klasika in bolj ali manj režirajo po motivih. S tem ni nič narobe, ampak mene vseeno zanima, ali si sposoben postaviti tekst tako, kot piše. Tudi ves študijski proces gre v smer motivov. In zgodi se, da igralci ne znajo govoriti verza, da ljudje ne znajo režirati, ne znajo obrti. No, morda sem pa jaz zaprašen in stara šola ...

No, tega pa ne bi rekla.

Saj imam rad scenografijo. V meni je še vedno malo otroka. Ko sem šel gledat Hrestača, je bila hčerka še majhna. Bil sem kot otrok, občudoval sem hišice, trg, to, da sneži. Meni je to všeč. Ne pa mikrofon in črna školjka. To smo že videli, dovolj je bilo. Pa revno gledališče, pa »manj je več« ... Dajmo, več je več! In nič ni nič. Dajmo vsaj oboje!

Veliko različnih izkušenj je za tabo. Vodenje prireditev, snemanja serij, televizijskih oddaj, filmov, igranje v gledališču ...

Pravzaprav vse, kar je možno. Pa še muzika.

Kakšna izkušnja je televizija? Kamera te gleda, ne veš, čigavo je to oko, kdo se tam skriva ...

Mahaš v prazno.

Na televiziji te kamera ne sme zanimati, pomemben je tisti, s katerim se pogovarjaš.

Jaz obožujem soigralce in uživam v dobrem dialogu, v neki magičnosti, ki nastaja. To se ne zgodi zmeraj. Včasih govoriš v soigralca, pa vidiš, da ni nikogar doma, samo luč gori. Ko pa se zgodi, gre čez ekran. Spomnim se, ko smo z Miletom Korunom študirali Brate Karamazove. Imel sem stransko vlogo Dimitrijevega odvetnika in sem mu nekoč rekel: »Gospod profesor, imam dobro idejo.« »A res, Jurček? Povej.« »Kaj pa, če bi bil ta odvetnik malo na LA?« Pogledal me je in rekel: »Aja?« Zelo toleranten je bil. Rekel mi je, naj poskusim.

Začel sem igrati prizor v popolnoma drugem žanru. Korun pa je rekel: »Ja, zanimivo. Jurček, ti si tako fajn, samega sebe si vesel.« In imel je prekleto prav.

Ko kaj delam, si pogosto naredim tako, da se imam dobro. Ne vedno, ampak pogosto. Spremenim se v vražjega gobana, ki je nabrit, vesel, rad kaj doda, ponagaja. Velik otrok, sicer že siv ... Ja, vedno imam komu kaj povedati, če ne drugemu, pa samemu sebi.

Kaj se ti pa zgodi, ko vidiš, da tudi med gledalci koga ni doma? V stari Drami smo gledalci sedeli skoraj na odru in imel si priložnost, da si vse to videl. Ali pa jih sploh ne vidiš?

Vidiš jih. Eni gledalci so pač taki, da četudi bi ga klofnil, ne vem, če bi ga zbudil. Se je že zgodilo, da sem ustavil predstavo in gledalca prosil, naj odide ...

A res?

Ja, dvakrat, trikrat. V Drami. Rekel sem mu: »Če vas ne zanima, bomo mi šli z odra, vi pa tut.« Med predstavo se je nekdo pogovarjal po telefonu. Rekel sem mu: »Gospod, pogovorite se, mi bomo počakali, saj imamo čas.« Ljudje so se smejali. Vprašal sem ga: »Ste se pogovorili?« In smo igrali naprej.

Take stvari si kar dovolim, ker si mislim: če sem jaz prišel, se ti vsaj delaj, da te zanima, čeprav si prišel samo zato, ker spremljaš ženo. Sicer pa ne hodi, jaz te nisem silil. Pa saj ljudje imajo radi take izstope.

Kako drugačna je izkušnja filma? Igral si zelo različne like. Kako v njih najdeš nekaj svojega, da jih lahko prepričljivo odigraš?

To je nujno, brez tega ne gre. Moraš igrati nekoga, ki je tudi ti.

Kaj pa, če igraš kriminalca, kot v Gajinem svetu 3? Sicer zabaven lik.

Meni so včasih rekli, da sem kameleon. Se kar strinjam. Vedno moraš iti dlje od zgolj posnemanja, tudi pri imitiranju. In tu je razlika med dobrim imitatorjem in tistim, ki samo posnema. Misliti moraš tudi na DNK človeka. Takrat je to vrhunska igra. Tudi pri igri se moraš z likom poistovetiti. Nikjer ne piše, da je kriminalec velik, močan, da grdo govori in ima nizek glas ...

Ima nizko čelo in debel, kratek vrat.

Lahko je ravno nasprotno. Lahko je drobna oseba. Potem pa pride kreacija. Obožujem opazovati ljudi: njihove tike, kako hodijo, kako govorijo. In vedno me zanima nekaj, kar je drugače. V filmu Belo se pere na devetdeset Bronja, ko že ima raka, reče, da bo šla v hribe. V knjigi fotr Janez nad tem ni najbolj navdušen, jaz pa sem se v filmu razjezil, začel kričati in vrgel šalico. Popolnoma kontra reakcija. In pravijo, da je to ena najbolj norih scen v filmu. Ljudje včasih delamo nelogične stvari in takrat je zanimivo.

Saj, mene v filmih in knjigah vedno razveselijo nelogičnosti in stvari, ki so proti pravilom. Rada imam presenečenja, sicer je pa res dolgčas. Tudi pravila žanra so dolgočasna.

V resnici ni pravil. Ko gledam kakšne serije, sem presenečen. Obožujem skandinavsko igro. Ta njihov minimalizem je zame plafon. Čuden hlad, zelo natur, njihove pavze, trajanje scen ... To je to. Navdušujejo me tudi Američani s svojim načinom igre, čeprav sem jih bil že sit. Iščejo drugačnost. To gledam. Ne gre mi pa Jeremy Irons, ki bo spet Jeremy Irons.

Zame je Gary Oldman dober primer. Če pogledaš njegove filme skozi dve desetletji, vidiš, da je ta človek genialen igralec, baje sicer težkega karakterja. Zame je sinonim za popolno metamorfozo. V lik se preobrazi v celoti, 110-odstotno. Ne gre samo za imidž, ampak za vse.

Koliko ustvarjalne svobode in prostora za improvizacijo ti dopuščajo režiserji?

Zelo odvisno. Igralci smo različni: ene je treba peljati za roko, drugi ne bodo šli mimo zapisane vejice, tretji so popolnoma proti improvizaciji. Tako je tudi z režiserji. No, o imenih ne bi.

Moraš pa vedeti, da je prostor, v katerem ustvarjaš, poln egocentrizma. Ljudje zelo radi zamenjujemo kritiko dela s kritiko osebe, zato moraš zelo paziti, komu kaj in kako poveš. Ali pa raje ne poveš ničesar. Z nekaterimi pa si iskreno povemo vse in je sijajno.

Kako sprejmeš negativno kritiko?

Pri nas je zelo malo kritik, ki bi jih lahko tako imenoval. To so predvsem naročene obnove. Sem tudi že bral kritiko predstave, ki je kritik sploh ni videl. Pohvalil je igro nekoga, ki ga v predstavi sploh ni bilo.

Me je kdaj prizadelo. Ko so me pa zelo hvalili, sem rekel: »A res, al kaj? Okej.« Ne preberem zmeraj, bolj se pogovarjamo o vtisih ljudi. Včasih so bili kritika in kritiki del gledališkega sveta, zdaj niso več. Recimo Dušan Jovanović, čeprav ni bil kritik, se je znal pametno razpisati o določenih stvareh. To res pogrešam. Ne vem, ali imamo sploh kakšnega dobrega kritika. Podobno je tudi v glasbi in novinarstvu.

Minil je Festival slovenskega filma. Od filmov, ki so, kot je rekla Nataša Bučar, do nedavnega vodja Filmskega sklada, narejeni za ljudi (in niso umetniški), je edino nagrado prejel film Belo se pere na devetdeset. Za posebne dosežke.

A niso filmi za ljudi? To nagrado jemljem kot tolažilno nagrado, kot izhod v sili. Zdi se mi očitno, da ne moremo govoriti o tem, da smo bili spregledani. Bili smo izvzeti. Po mojem mnenju imata oba filma umetniške prvine. Da o vrhunskem scenografskem mojstrstvu, kostumografiji in igralskih kreacijah v filmu Belo se pere na devetdeset niti ne govorim. Tudi Gajin svet 3 je odrasel v resen in bogat film.

Praznik slovenskega filma je vse prej kot to. Bolj spominja na Dolino Šentflorjansko, na slovenski nacionalni šport – fovšarijo in obrekljivost –, vse skupaj pa je začinjeno z veliko škodoželjnosti. Sem pa vesel, da sem soustvarjal in igral v filmih za ljudi. Oba bosta verjetno ostala zapisana kot nepozabni deli, medtem ko bo marsikaj drugega že med najinim pogovorom utonilo v pozabo. »Kugla in medalja ni nujno, da zadeneta zmeraj pravega človeka,« je pomodroval moj oče.

Kje se vidiš v naslednjih letih? Tukaj, kjer si zdaj? Vloge v komedijah so pri nas podcenjene. Ne moreš kar na oder, povedati nekaj smešnega in ljudje se bodo smejali.

Ja, za to pa res ni vsak. Kje se vidim? Ničemur se ne bom zares odrekel. Najmanj lahko govorim o filmu. Pride, ne pride.

Moram pa povedati, da je za mano leto dni reševanja zdravstvenih težav, pred mano pa še en zdravstveni poseg. Vse sem odlašal kar nekaj časa, predolgo. Ko se vrnem, me čaka vse naenkrat. Ne vem čisto natančno, a imam vse rad.

Najbolj pogrešam kaj glasbenega. Če mi je za kaj žal v življenju – govorim o karieri –, je to, da se nikoli nisem profesionalno glasbeno šolal. Glasbo imam v sebi, gib, ritem, posluh, vse. Vedno sem kaj igral, ampak zmeraj samo malo več kot ljubiteljsko. Ne zares. Vsi mi pravijo: »Pa saj imaš še čas.« Jaz pa: »Ne morem toliko klaviriti, da bom igral Rahmaninova.« No, lahko tudi z enim prstom, po motivih.

Želim si kakšno temačno krimi serijo v skandinavskem slogu. V teatru me čakajo dobre stvari, krasen Čehov, dobra vloga v Češnjevem vrtu. Ruse imam sploh rad, ne vem, zakaj.

Zato, ker so čustveni.

Ja, in vzamejo si čas, da povedo stvari. Režiral bom komedijo v Špas teatru, v njej bom tudi igral, pripravljam pa še projekte za televizijo. Je pestro, Genovese. Ob vsem tem pa bi si želel kdaj biti tudi kvalitetno fraj, malo pobegniti v kakšno Toskano ali kaj takega.

Za kaj takega se moraš preprosto odločiti.

Ja, moraš planirati.

LEON MAGDALENC

ZAHTEVAJMO NORMALNOST

V Franciji na ulicah velikokrat gori.
Pred skoraj šestdesetimi leti so študenti med legendarnimi protesti marširali pod geslom: »Bodimo realni, zahtevajmo nemogoče.« Pri nas bi se letos to geslo lahko glasilo: »Bodimo nerealni in zahtevajmo normalnost.« Vrnitev v normalnost se namreč zdi skoraj misija nemogoče. Nenormalnost je postala stalnica, na katero se privajamo. Nobena laž nas več ne preseneti. Politiki lažejo kot srake o svojih izobrazbah, svojih prepričanjih, svojih stališčih in svojih obljubah. V principu se norčujejo iz nas. Ali nas imajo za zlate ribice brez spomina ali pa za umsko zaostale, ki ne znajo sešteti dva plus dva. V vsakem primeru gre za podcenjujoč odnos. Nadutost in aroganca pa sta modus delovanja. Vse bolj se utrjuje prepričanje, da oni živijo v neki drugi realnosti. Včasih se je temu reklo, da so se odtujili od ljudstva, zdaj se temu reče samovolja. Njihova volja je edino merilo, edina resnica in edino vodilo.
V svojih odločitvah niti ne blefirajo več, da si želijo slišati drugi glas, slišati glas strokovnjakov, slišati glas intelektualcev. Zanje je sprejemljiva le zdrava pamet. In prepričani so, da imajo največ zdrave pameti prav oni. Zdravo pamet je večkrat omenjala koalicija, ki deluje šele pol leta, še posebej po prvi referendumski nedelji v svojem mandatu. Edino vprašanje, ki se zastavlja, je, kdo je volil po zdravi pameti. Tisti, ki so bili za, ali tisti, ki so bili proti?
Zdrava pamet ni nobeno zagotovilo normalnosti. Še manj pa so to izjave najvišjih predstavnikov oblasti, ki so med nas spet metali arzenal nezdravih komentarjev. Ukradeni glasovi, nepravilnosti, zapeljani volivci in pristranska državna volilna komisija, ki jo je treba zamenjati in še koga kazensko ovaditi. V demokratičnem sistemu naj bi bilo normalno, da poraženec prizna svoj poraz, čestita zmagovalcu in samega sebe vpraša, kaj dela narobe. Od te oblasti ne bomo doživeli takšne samorefleksije. Še manj pa opravičila za njeno početje.
Kar pomeni, da je na Obali napočil čas, da se definira nova prihodnost. Zahtevi po normalnosti se lahko pridruži še na prvi pogled herezijska ideja. Ideja, ki ni od včeraj. Ideja o svoji poti. Danes se zdi ideja o svoji državi utopija, jutri je lahko realna opcija. S tem tudi ne bo več neumnega prerekanja o tem, ali je bila Primorska po drugi svetovni vojni novi državni tvorbi vrnjena ali priključena. Jutri se lahko s plebiscitom odcepi. Glede na rezultate glasovanja na referendumu itak ne spada več v to nenormalno Slovenijo.
Skratka, krik po normalnem je tudi krik po tem, da je bilo dovolj. Dovolj norosti in dovolj prenašanja politične samovolje nedoraslih političnih oportunistov. Na novo ustanovljena država Primorska pa si lahko priključi ali pridruži še dve avtonomni pokrajini, ki sta se podobno izjasnili na referendumu. Avtonomno Ljubljano in avtonomno Zasavje.
Skratka, bodimo realni in zahtevajmo nemogoče. Zahtevajmo normalnost.

KATJA PEGAN

PROSLAVE IN PROTOKOL

Svojega očeta se rada spomnim kot kapelnika, v mojem otroškem spominu pa to ni tisti kapelnik, ki stoji pred veliko godbo in ji dirigira, ampak mlad moški, ki z malim avtobusom ali kombijem in majhno hčerko (ki je vedno nekje blizu ali pa manj blizu bobnov, tub in pultnih stojal) razporeja godbenike na ploščadi pred šolo ali na avtobusnem postajališču, večkrat ob kakšnem spomeniku, in jim potem dirigira. Takrat je proslava. To mi razloži zelo racionalno – ker takrat proslavljamo. Aha, proslavljamo, kaj? Zmago, otrok! Ker smo zmagali, vsi ti stari gospodje in včasih tudi gospe po vaseh v piranskem zaledju, v hreščeče mikrofone govorijo besede, ki jih ne razumem; morda tudi zaradi ovinkastih cest, po katerih se je težko prebijal naš avtobus in mi je bilo nato malo slabo. Sem pa potem zelo dobro razumela veselje ljudi, ki so se zbrali ter poslušali junaške in borbene pesmi, ki jih je igrala godba. Najbolj všeč mi je bila tista »Ko sunce u zoru sloboda se rađa«. Otroci smo ob njej plesali in skakali, bolj zadaj, kjer so čakali flaškoni refoška in malvazije. Vse je bilo brez protokola, najbrž pa ga jaz takrat nisem prepoznala (tudi, če je bil). Ker protokol ni nekaj kar tako in se lahko močno skrije, da ga ne opaziš. In takrat je najbolj nevaren. To sem spoznala desetletja kasneje, ko sem se po družinski tradiciji tudi sama začela ukvarjati s« proslavljanjem zmag«.

Državniški protokol ni znanje o tem, kako se primerno oblečeš, na kateri strani ob ženski stoji moški, kdaj so potrebni klobuki in kdaj črnina. Še manj, koliko vilic je treba postaviti ob krožnik na državniškem kosilu. Je nekaj veliko bolj usodnega. Če ga ni, ko bi moral biti, lahko govorimo o spodkopavanju miru. Ker protokol je kot pipa miru, je sistem simbolnih sporočil. V njih ne sme biti napake, saj odločitve (slovenska zakonodaja in veljavni predpisi so tu prav zato) izražajo odnos do države, institucije, družbene skupine ali posameznika. Protokol RS se mora danes veliko bolj kot kdaj prej, v času nevednosti in kaosa, »novokomponovane« politike, ki je pospeševalec razdvajanja ljudi (ker ljudje tako ali tako nikoli niso mislili enako in nikoli ne bodo, razdeljena je Evropa, razdeljen je svet, le kako ne bomo Slovenci?), dosledno boriti za svoj status, ker predstavlja državo, ne zgolj vlado ali posamezno politično stranko ali ta hip najmočnejše posameznike. Na tej poti je ogromno pasti, od uradnikov in uradnic zahteva ogromno moči in modrosti za boj, v katerem morajo nujno zmagati, če bo svet še zmogel demokracijo. In ko smo nazadnje sedeli skupaj za mizo, so se borili. In pri tem jim ne more in ne sme pomagati nobena politična opcija, saj je protokol v službi države, ta pa v službi prav vseh nas. Težka služba je to. In zelo pomembna. In upam, da ne izgine po takšni ali drugačni odločitvi. Tudi ljudske volje.

DORJAN MARUŠIČ

OVIRE VSEH VRST

Avgusta sem se z vnukinjo in vnukom sprehajal po Kopru, mojem rojstnem mestu. Pokazal sem jima stavbe, kjer sem prebival, vrtec, ki sem ga obiskoval, kraj, kjer je bila moja Osnovna šola Janka Premrla Vojka, gimnazijo, v kateri sem nabral dodatno znanje za študij na univerzi, in številne druge kotičke, ki so polnili mojo mladost. Pot je bila prijetna in zabavna, vprašanja radovednih mladih glav so kar deževala in vsi trije smo neizmerno uživali. Sprehod smo sklenili s sladoledom.
Mlajši, dveletni vnuk se je večino poti vozil v vozičku. Zato smo morali sproti premagovati ovire: stopnice, visoke robnike, ozke pločnike, razmajane tlakovce. Sprva sem jih jemal kot izziv, potem sem jih začel šteti. In ob štetju me je prešinilo: če nam je bilo z otroškim vozičkom tako zahtevno en sam popoldan, kako je šele našim sokrajanom, ki so na invalidski voziček, bergle ali belo palico navezani vsak dan? Vsaka stopnica zanje pomeni manj svobode in slabšo kakovost življenja.
Slaba dva meseca pozneje sem vnuku vrnil obisk. Z mojo hčerjo in njenim partnerjem živi v Barceloni. Sprehajali smo se po mestu, vsako jutro pa sem ga spremljal v vrtec – z vozičkom je šlo hitreje. Na vsej poti nisem naletel niti na eno samo arhitekturno oviro. Znižani robniki, široki in ravni pločniki, klančine. Nič posebnega, preprosto samoumevno.
Koper proti Barceloni, Barcelona proti Kopru. Seveda velemesta ne moremo kar tako primerjati z našim mestom. A ne gre za velikost, gre za širino. Mesto, ki misli na tiste, ki se težje gibljejo, pomisli na vse nas.
Zgodba je prijetna za vse, ki imamo vnukinje in vnuke. Sporočilo pa je namenjeno tistim, ki nas v predvolilnem času prosijo za glas. Vrsto let v Kopru, pravzaprav v vseh obalnih občinah, poslušamo obljube o boljši kakovosti življenja, a najranljivejše skupine se pogosto znajdejo na dnu seznama.
Zato predlog: odpravljajte ovire eno po eno. Morda eno na mesec. Tu znižan robnik, tam klančina, drugje razširjen pločnik. Majhni koraki, ki se v nekaj letih seštejejo v drugačno, meščanom prijaznejše mesto.
Ko bodo te ovire odpravljene, nas čakajo še druge, zahtevnejše. Tiste v glavah. Demokracija se namreč meri prav po tem, kako široki in dojemljivi smo do manjšin vseh vrst, kako odpravljamo neenakosti, povezane s spolom, barvo kože, vero, kulturo in mišljenjem ter ne nazadnje, kako skrbimo za vse, ki jim je zdravje tako ali drugače naložilo težko breme vsakdana. Skratka, do vseh manjšin med nami.
Ko boste torej spet poslušali velike obljube in se odločali, komu boste dali glas, razmislite, kdo je kdaj koli omenil premagovanje ovir. Ne le arhitekturnih, temveč tudi tistih v glavah.
Srečno roko pri izbiri.

DAN PODJED

ZAKAJ NE UPORABLJAM PREZENTACIJ?

»There is no point in PowerPoint and no power in PowerPoint ...« Približno tako svetuje neki »guru« z YouTuba, medtem ko v fakirskem položaju sedi ob potočku, ki žubori ob njem. Če njegovo modrost raztolmačim po slovensko: predstavitve v PowerPointu nimajo niti smisla niti prave moči. Seveda gre zgolj za šalo na račun digitalnega pripomočka, a moram priznati, da se z mislijo šaljivega modreca vse bolj strinjam. Še več: zadnje čase se je poskušam držati pri predavanjih in javnih nastopih. Ugotavljam namreč, da sem v dveh desetletjih in pol, odkar uporabljam PowerPoint, postal preveč odvisen od digitalnega pripomočka, s katerim občinstvu prikazujem podobe in besede. Pogosto se ob njegovi uporabi celo zalotim, kako v različnih dvoranah in pred različnimi ljudmi v nedogled ponavljam iste ali podobne (za)misli, ker me po uhojeni poti vodijo znane slike in besedilo na zaslonu. Pred približno dvema letoma sem zato prvič po dolgem času poskusno nastopil brez PowerPointa. In glej čudo! Ljudje so me pogledali, obrazi so se jim razvedrili, oči so jim zasijale ... Ali pa se mi je tako le zazdelo, ker sem jih tudi sam končno uzrl, namesto da bi na računalniku spremljal, kaj prikazujem na platnu. Kakor koli že, takrat sem ugotovil, da lahko brez digitalnih bergel govorim bolj sproščeno, spontano in predvsem bolj neposredno. Iz podobnega razloga se trudim tudi predavati predvsem v živo, iz oči v oči, kadar je to mogoče. Predavanja po Zoomu, Teamsih in drugih spletnih orodjih me namreč prav tako omejujejo, a na drugačen način. Med njimi se počutim, kot da sem ujet v pravokotnik, v katerem se prikazujem drugim, oni pa meni v podobnih ploščatih podobah. Posebej mučna so bila takšna predavanja na daljavo med pandemijo covida-19, ko se je začasnost nepredvidene situacije razvlekla v nedogled. Na začetku semestra je še nekako šlo, saj so bili obrazi študentk in študentov na drugi strani zaslona vsaj vidni. Potem pa so iz tedna v teden postopoma ugašali. Čez nekaj mesecev je bil pogled na računalniški zaslon podoben pogledu na pokopališče: črna ozadja z belimi napisi – imeni in priimki ljudi na drugi strani. Pa jaz, seveda, ki sem med predavanjem motril le še samega sebe, kot bi predaval svojemu odsevu v kopalniškem ogledalu. Mučno! Že takrat sem ugotavljal, da predavanje ni enosmerno sporočanje, temveč pogovor, četudi večino časa govori samo eden. Občinstvo namreč govorcu odgovarja s pogledi, nasmehi in tudi zehanjem, ki je včasih najbolj iskrena ocena predavanja. Skratka, če želite, da vaše sporočilo pade na plodna tla, po možnosti brez zehanja, priporočam, da nekoliko pozabite na besede na platnu in raje poglejte ljudi pred seboj. Ne trdim, da je to rešitev za vsako priložnost, saj so fotografije, grafi in druge podobe včasih bistveno bolj zgovorni od izrečenih besed. Vseeno pa se velja ob vsaki novi prosojnici oziroma drsnici, ki jo nameravamo vključiti v predstavitev, vprašati: je res potrebna? Bo zaradi nje naše sporočilo bolj razumljivo ali bomo občinstvu zgolj pokazali, da znamo uporabljati PowerPoint? Morda pa je največja moč predavanja brez prezentacije ravno v tem, da se končno nehamo ozirati na tisto, kar je za nami, in pogledamo ljudi pred nami. Če namreč želimo narediti premike v glavah, ni nujno spotoma premikati drsnic po zaslonu!

Tudi močni potrebujejo pomoč

DR. KATJA KOZLOVIČ
Zakonska in družinska terapevtka, izvajalka igralne terapije ter kadrovska svetovalka
www.lanimaj.si • www.kei.si

10. oktobra obeležujemo svetovni dan duševnega zdravja. Ob tem veliko govorimo o pomenu skrbi zase in iskanju pomoči. Pa vendar mnogi pomoč še vedno poiščejo šele takrat, ko preprosto ne zmorejo več. Kot da mora biti stiska dovolj velika, da si dovolimo priznati, da potrebujemo pomoč. Toda duševno zdravje ni samo vprašanje tega, ali še zmoremo. Človek lahko vsak dan vstane, gre v službo, skrbi za otroke, pomaga drugim in izpolnjuje vse obveznosti, v sebi pa že dolgo nosi breme, ki ga nihče ne opazi. Včasih ga ne želi opaziti niti sam.

"SAJ BOM ZMOGEL SAM"

Nekateri se že zelo zgodaj naučimo biti močni. Morda v našem okolju ni bilo veliko prostora za strah, žalost ali nemoč. Morda smo morali hitro odrasti, skrbeti za druge ali smo dobivali sporočila, da je treba stisniti zobe in iti naprej.

Tak otrok lahko odraste v človeka, na katerega se vsi zanesejo. Zna poskrbeti, rešiti, organizirati in zdržati. Veliko težje pa se sam nasloni na drugega. Prošnja za pomoč lahko v njem prebudi občutek šibkosti, neuspeha ali celo sramu.

V terapevtskem delu pogosto srečujemo ljudi, ki so dolgo zmogli sami. Pravzaprav so v tem postali zelo dobri. Potrpijo, zmanjšujejo pomen svoje stiske in nadaljujejo. Pogosto pridejo po pomoč šele, ko telo ali duševnost ne zmoreta več slediti.

NI TREBA ČAKATI NA ZLOM

Za pomoč nam ni treba biti na robu svojih moči. Ni treba čakati na panični napad, izgorelost, razpad odnosa ali trenutek, ko zjutraj preprosto ne moremo več vstati.

Stiska se pogosto začne veliko tišje. Z dolgotrajno utrujenostjo, slabšim spanjem, razdražljivostjo, občutkom praznine ali izgubo veselja do stvari, ki so nas nekoč veselile. Morda se začnemo umikati od ljudi, smo ves čas napeti ali imamo občutek, da samo še opravljamo naloge. Včasih je prvi znak zgolj tiha misel: "Že dolgo nisem zares dobro."

Takšnih občutkov ni treba dramatizirati, vendar jih tudi ni dobro preslišati. Tako kot skrbimo za telesno zdravje, preden resno zbolimo, lahko tudi za duševno zdravje poskrbimo, še preden se znajdemo v krizi. Pogovor, bližina, počitek, jasnejše meje ali strokovna pomoč niso priznanje poraza. Lahko so način, kako preprečimo, da bi breme postalo pretežko.

MOČ JE TUDI DOVOLITI DRUGEMU BLIZU

Morda moramo zato nekoliko drugače razumeti, kaj pomeni biti močan. Moč ni samo v tem, koliko prenesemo in kako dolgo lahko vztrajamo. Včasih je moč tudi v tem, da se ustavimo in si priznamo: Težko mi je. Ne vem, kako naprej. Potrebujem nekoga ob sebi.

Ob svetovnem dnevu duševnega zdravja se zato lahko vprašamo: Ali znam poiskati pomoč tudi takrat, ko bi še lahko nadaljeval sam? Ali znam človeku, ki me vpraša, kako sem, kdaj odgovoriti tudi drugače kot z avtomatičnim "dobro"?

Ni nam treba najprej razpasti, da bi si zaslužili podporo. Tudi ljudje, ki so vajeni nositi druge, potrebujejo prostor, kjer lahko za trenutek odložijo svoje breme.

Morda je ena največjih oblik notranje moči prav to, da znamo pravočasno reči: Tokrat mi ni treba vsega narediti sam.

Objavo članka omogoča METALIMPEX d.o.o.
METALIMPEX

OBALA plus
Časopis in portal za slovesko Istro

Imate dejavnost? Si želite novih strank, več kupcev vaših izdelkov ali več naročnikov vaših storitev? Tukaj je pravi prostor za vas! Vaš oglas bo vsak mesec dosegel **27.200** gospodinjstev v slovenski Istri! Pišite nam na **marketing@obalaplus.si** in predstavili vam bomo prednosti oglaševanja v časopisu in na spletnem portalu **www.obalaplus.si**

Makro 5
Z vami gradimo že več kot 30 let.

Telo kot »brat osel«

PRIMOŽ KREČIČ
nekdanji koprski stolni župnik

Telo je pomembna stvarnost človeške osebe. Živimo v telesu. Eni ga podcenjujejo, drugi so do njega nasilni, tretji ga idealizirajo, postavljajo v oblake. Pomembno je izbrati pravi odnos.

V zgodovini so različno gledali na telo. Pogosto so izpostavljali odnos telesa z dušo in duhom, to je z zavestno osebno istovetnostjo. Stari Grki so občudovali lepoto telesa in govorili o povezavi telesa in duše (Platon, Aristotel). Grški svet je poznal tudi tokove gnosticizma, v katerih je bilo telo razumljeno kot nekaj nižjega ali kot ujetništvo duha. V budizmu pojmujejo telo kot minljivo in podvrženo spremembam, navezanost nanj pa pomeni izvir trpljenja. Pri hinduistih je telo del ciklov rojstev in smrti, različni tokovi pa ga razumejo bodisi kot sredstvo duhovne rasti bodisi kot nekaj, od česar se je treba osvoboditi.

V judovski in krščanski misli ima telo pozitivno vlogo, je nosilec osebe in duha, obenem pa v tej telesno-duhovni napetosti obstaja tradicija askeze in obvladovanja telesa za njegovo poduhovljenje in poosebljenje.

V evropski misli se je po srednjem veku začelo vzpostavljati razlikovanje med mišljenjem in razsežnim telesom (Descartes). Spinoza je trdil, da um in telo nista dve neodvisni stvarnosti, ampak dva načina razumevanja iste stvarnosti. Nietzsche je poudaril, da je telo pomemben izraz človekove življenjske moči. Kritiziral je tradicijo, ki je telo podrejala duhu. Fenomenološka misel je govorila o tem, da telo ni zgolj fizični predmet, ki ga opazujemo od zunaj, ampak način, kako smo navzoči v svetu.

V sodobnih miselnostih so v ospredju vprašanja osebne istovetnosti, spola, medicine, tehnologije, telesne avtonomije in odnosa med telesom ter zavestjo. Pogosto je odnos do telesa zelo čuden, razpolovljen. Po eni strani ga obravnavajo kot estetski objekt, ki ga nenehno oblikujejo za prikazovanje pred drugimi, obenem pa ga izčrpavajo do onemoglosti. To velja zlasti za mlajše ljudi z nizko samopodobo. Pod vplivom medijskih podob lepih, mladostnih, negovanih teles se jim zdijo njihova telesa pomanjkljiva, sramotna, grda. Zato sežejo po posegih in kurah, da bi njihovo telo dobilo mladostno, lepo, suho podobo, kar naj bi bilo tudi zagotovilo za srečo, priljubljenost in uspeh. V mnogih primerih pride do drugačnega učinka. Kdor izbere pot nežnosti, vidi telo kot dar, sprejemanje, delitev.

Frančišek Asiški je pred 800 leti rekel za telo, da je »brat osel«. Ko ga je tako imenoval (frater asinus), ga ni želel ponižati, razvrednotiti ali zavreči. Osla moremo razumeti kot zvestega nosilca in služabnika gospodarja, ki prenaša težo in omogoča potovanje. Telo je dragocen Božji dar, v katerem živimo, delamo, ljubimo, molimo. Za svoje delovanje potrebuje skrb, počitek, hrano, zdravljenje, hkrati pa tudi disciplino in odgovornost. Frančišek je do telesa čutil hvaležnost, čeprav ga je pogosto strogo uril v askezi. Proti koncu življenja naj bi se telesu celo opravičil, ker je bil do njega prestrog.

Telo ni malik ne breme. Ne nosi krone, ampak nosi človeka in tovor. Ni gospodar življenja, je pa zvest spremljevalec na poti. Če zanj ne skrbimo, omaga; če mu pustimo, da nas vodi, zaidemo. Prav tako ga ne smemo maltretirati. Če ga spoštujemo in modro usmerjamo, nam pomaga priti do cilja. Vedeti moramo, kje so njegove meje, koliko in kaj zmore. Naučiti se moramo prisluhniti muhastemu telesu: »Telo ne sledi mi najbolje,/ kot osel počasi mi služi,/ potrebno veliko je volje,/ da dobro se k delu pridruži.« Tone Pavček v pesmi Zgodba predstavi telo kot nekaj svetega, kar nosi človekovo življenjsko zgodbo, spomine, ljubezen in dušo. Kljub staranju ostaja pomemben del človekovega bivanja.

Pri gradnji hiše nas največ stanejo napačna pričakovanja

BRANKO LONČAR

Gradnja lastnega doma se pogosto začne z zelo jasno predstavo: koliko bo stala, kdaj bo končana in kako bo vse skupaj potekalo. Resničnost pa pokaže, da največ zapletov pogosto ne povzročijo velike nepredvidene težave, temveč majhne predpostavke, na katere smo računali že od začetka.

Ena najpogostejših je prepričanje, da bomo z lastno organizacijo bistveno prihranili. Posamezne ponudbe so morda res ugodnejše, toda hiša ni skupek nepovezanih del. Elektrika, strojne inštalacije, stavbno pohištvo, fasada in zaključna dela si morajo slediti v pravem trenutku. Že zamuda enega izvajalca lahko zato spremeni urnik vseh, ki pridejo za njim.

Podobno je s proračunom. Začetna cena hiše še zdaleč ne odraža končnih stroškov celotne investicije. Dokumentacija, priprava zemljišča, priključki, zunanja ureditev, svetila, oprema in spremembe želja med gradnjo lahko začetni izračun precej spremenijo. Zato je od vprašanja »Koliko stane hiša?« pomembnejše vprašanje »Koliko me bo stal dom do vselitve?«

Poudarjamo, da najnižja ponudba ni nujno najugodnejša. Razlike med ponudniki se lahko skrivajo v kakovosti materialov, izolaciji, oknih, inštalacijah, senčilih, prezračevanju, garancijah ali obsegu dokončanja. Primerjava ima smisel šele takrat, ko vemo, kaj za navedeno ceno dejansko dobimo.

Veliko je mogoče prihraniti, še preden se gradnja začne. Premik stene ali okna je na načrtu preprost. Ko so dela že v teku, lahko ista sprememba poseže v električne in vodovodne napeljave, fasado, razsvetljavo in notranjo opremo. Dober načrt zato ni nepotreben strošek, ampak eden najpomembnejših načinov obvladovanja stroškov.

In tudi ko hiša že stoji, pot še ni nujno pri koncu. Prav zaključna dela prinesejo množico odločitev, ki bodo pozneje vplivale na vsakdanje bivanje.

Dobra gradnja se začne veliko pred gradbiščem

V naši nepremičninski družbi smo prepričani, da pri gradnji doma ni najpomembneje, da gre vse po prvotni zamisli, temveč da so stroški pregledni, odločitve sprejete pravočasno, odgovornosti jasne in posamezne faze med seboj dobro usklajene.

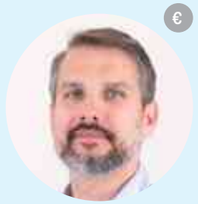
Hiša je namreč dolgoročna naložba. Njene kakovosti ne pokaže samo dan, ko dobimo ključe, temveč predvsem leta bivanja, ki sledijo.

Obala nepremičnine

Obala nepremičnine d.o.o.
Obala 16, 6320 Portorož
Tel : 05 674 10 30
Mob: 041 35 22 00
info@obala-nepremicnine.si
www.obala-nepremicnine.si

Jesenski pregled poslovanja: kaj preveriti pred koncem leta?

JURE HALIK

Jesen je pravi čas, da podjetniki skupaj z računovodjo preverijo, kako uspešno posluje njihovo podjetje in kaj jih še čaka do konca leta. Čeprav se zaključek poslovnega leta morda zdi še daleč, lahko s pravočasnim pregledom preprečimo marsikatero neprijetno presenečenje, bolje načrtujemo denarni tok in sprejmemo premišljene poslovne odločitve.

Na kaj je torej smiselno biti pozoren že jeseni?

1. Poslovni rezultat

Preglejmo prihodke, stroške in dobiček ter jih primerjajmo z enakim obdobjem lanskega leta. So prihodki v skladu s pričakovanji? So se stroški povečali? Skupaj z računovodjo ocenimo tudi pričakovani rezultat do konca leta. Tako bomo lažje ugotovili, ali poslovanje poteka po načrtih in ali so potrebni dodatni ukrepi.

2. Odprte postavke in neplačani računi

Preverimo, katere stranke zamujajo s plačili in katere naše obveznosti do dobaviteljev še čakajo na poravnavo. Dolžnike pravočasno opomnimo na neplačane račune in se po potrebi dogovorimo o roku plačila. Poslovnim partnerjem pošljimo v potrditev tudi izpise odprtih postavk (IOP) ter uskladimo morebitna odstopanja. Tako bomo imeli boljši pregled nad terjatvami in obveznostmi ter lažje načrtovali plačila.

3. Denarni tok

Dobiček na papirju še ne pomeni denarja na bančnem računu. Zato preverimo, ali bomo do konca leta imeli dovolj sredstev za plače, davke, odplačevanje kreditov, plačila dobaviteljem in druge večje izdatke. Če se pokažejo težave z likvidnostjo, imamo še čas za ukrepanje, na primer s pospešitvijo izterjave ali prilagoditvijo načrtovanih izdatkov.

4. Načrtovane investicije in davčne olajšave

Razmislimo, ali podjetje potrebuje novo opremo, stroje ali druge poslovne naložbe, ki bi jih bilo smiselno izvesti še letos. Pred nakupom z računovodjo preverimo, ali so za posamezno investicijo na voljo davčne olajšave in kateri pogoji morajo biti izpolnjeni. Pomembno je vedeti, da vsak nakup ne prinaša samodejno davčne olajšave in ne pomeni nujno takojšnjega stroška, zato naj odločitev temelji predvsem na poslovni smiselnosti.

5. Pričakovana davčna obveznost

Na podlagi predvidenega letnega rezultata preverimo, kakšno davčno obveznost lahko pričakujemo. Pri tem upoštevajmo že plačane akontacije, morebitne davčne olajšave in prenesene davčne izgube, če so izpolnjeni pogoji za njihovo koriščenje. Tako se lahko pravočasno pripravimo na obveznosti, ki nas čakajo ob zaključku leta.

6. Zaloge, osnovna sredstva in dokumentacija

Preverimo dejansko stanje zalog, predvsem poškodovano ali neuporabno blago. Preglejmo tudi osnovna sredstva in opremo, ki je podjetje ne uporablja več, ter pravočasno uredimo potrebno dokumentacijo za morebitne odpise. Hkrati preverimo, ali računovodstvu manjkajo računi, potni nalogi ali druga dokazila, ki so pomembna za pravilno evidentiranje poslovnih dogodkov.

Ne čakajmo na december

Jesenski pregled poslovanja ni zgolj priprava na zaključek leta, temveč priložnost, da še pravočasno ukrepamo. Z urejenimi evidencami, pregledom odprtih postavk in realno oceno poslovnega rezultata bomo lažje načrtovali prihodnje mesece ter se izognili nepotrebnemu stresu ob koncu leta.

RAČUNOVODSKI SERVIS fidata finance

FIDATA d.o.o.
Ankaranska c. 7b, 6000 Koper
Tel: +386 59 052 423
info@fidata.si
http://www.fidata.si

MARINA PORTOROŽ
Joy of yachting

JESEN V MARINI PORTOROŽ

ZA DOBER DAN NE POTREBUJETE BARKE.

Za kosilo, druženje, srečanja in jesenski oddih.

KULINARIKA

WINE BAR KOŽELJ

SEJNA SOBA

SUPERIOR SOBE

Več kot le marina. Prostor tudi za vas.

Pridite. Odkrijte več kot le marino.

marinap.si

Cesta solinarjev 8, Portorož

Ko se na morju zgodi nesreča: smo pripravljeni?

€

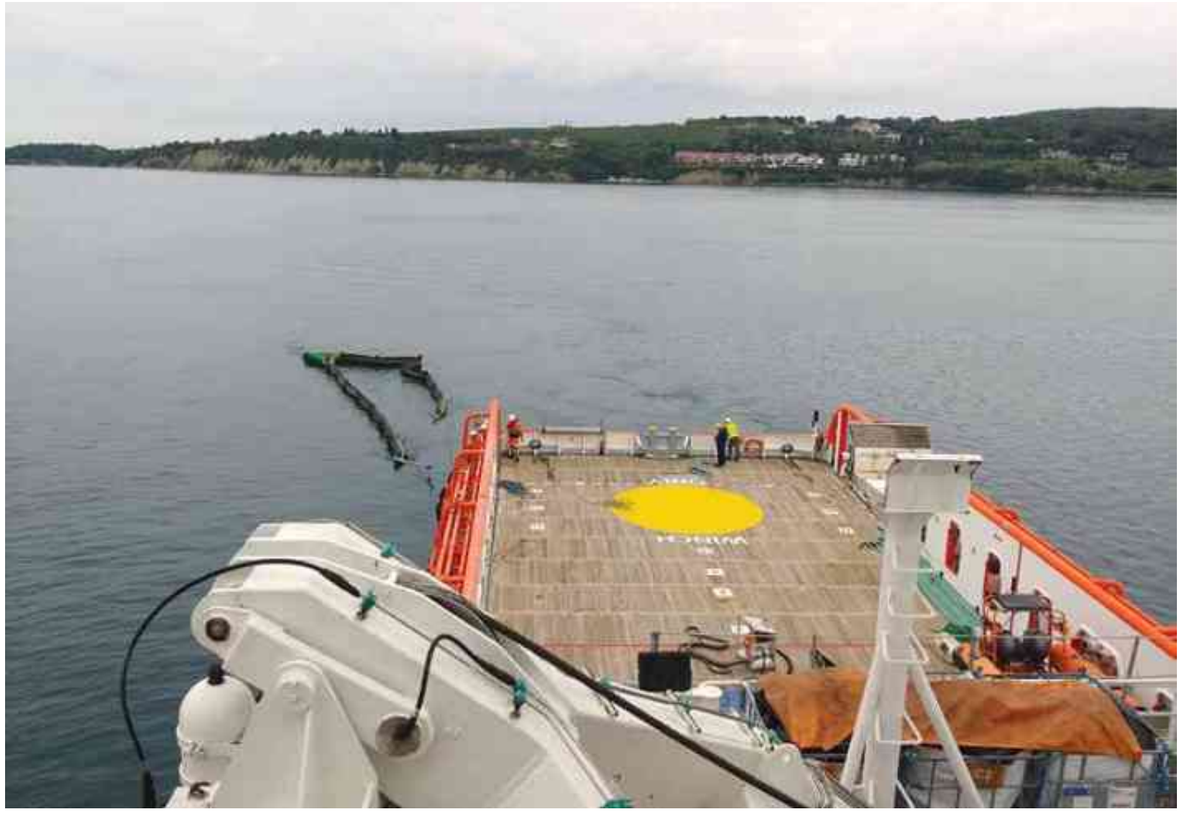
V koprsko pristanišče je lani vplulo več kot 1.700 ladij, ob tem pa ta številka ne vključuje številnih turističnih in rekreativnih plovil ter drugega pomorskega prometa v Koprskem zalivu. Ob tako intenzivnem prometu možnost nesreče z onesnaženjem morja še zdaleč ni zanemarljiva.

Toda kaj bi se zgodilo, če bi pred vhodom v Luko Koper dejansko prišlo do trčenja plovil in večjega razlitja nafte? Kako hitro bi lahko omejili onesnaženje in kdo bi ukrepal? Bi Slovenija zmogla sama ali bi zaradi širjenja naftnega madeža potrebovala pomoč sosednjih držav?

Prav takšen scenarij so 23. in 24. septembra v Kopru preverjali v okviru dvodnevne mednarodne vaje POLex 2026. Kot so nam pojasnili na Fakulteti za pomorstvo in promet Univerze v Ljubljani (UL FPP), pri večjih onesnaženjih ni pomembna le hitrost prvega odziva, temveč tudi usklajenost vseh sodelujočih. Morje namreč ne pozna državnih meja, morski tokovi in veter pa lahko onesnaženje v razmeroma kratkem času odnesejo daleč od kraja nesreče.

Vaja je potekala v okviru projekta ASAP – Adriatic Sensitive Areas Protection Mechanism, ki se izvaja v okviru programa Interreg IPA ADRION. Njegov cilj je izboljšati pripravljenost jadranskih držav na večja onesnaženja morja, predvsem pa okrepiti njihovo sodelovanje ob nesrečah, katerih posledice bi lahko segle čez državne meje. Projekt povezuje partnerje iz šestih jadranskih držav, med njimi tudi UL FPP.

Prvi dan vaje je bil namenjen predvsem tistemu delu odziva, ki ga javnost ob nesrečah običajno ne vidi. Preverjali so komunikacijske kanale, postopke odločanja in standardne operativne postopke – od

PETRA MEŽNARC

trenutka, ko prispe prva informacija o onesnaženju, do odločitve o aktiviranju mednarodne pomoči.

Drugi dan se je dogajanje preselilo na morje. V Koprskem zalivu so sodelujoče enote preverjale, kako bi posredovanje potekalo v praksi in ali je oprema različnih služb medsebojno združljiva. Ob podpori nadzora iz zraka so postavljali plavajoče pregrade in preizkušali naprave za odstranjevanje nafte z morske gladine.

Pomemben del vaje pa je potekal tudi za računalniškimi zasloni.

Raziskovalci UL FPP v okviru projekta sodelujejo pri pripravi in preverjanju postopkov, med vajo pa so s pomočjo računalniškega modeliranja napovedovali, kako bi se onesnaženje po nesreči širilo.

Na podlagi podatkov o položaju nesreče, poškodbi plovila in iztekanju snovi so pripravili simulacijo širjenja hlapov. Ta je pokazala rdečo cono v radiju približno 370 metrov okoli točke izliva, ob upoštevanju pričakovanega vetra in dinamičnega izpusta pa območje širjenja v radiju približno 1,1 kilometra.

Pripravili so tudi 24-urno napoved gibanja naftnega madeža proti obali. Takšne informacije so ob resnični nesreči ključne, saj morajo pristojne službe vedeti ne le, kje je onesnaženje v določenem trenutku, temveč predvsem, kam se bo premaknilo v naslednjih urah.

Po izračunih naj bi madež obalo dosegel v večernih urah. Toda kot so poudarili na UL FPP, ena sama napoved ni dovolj. Razmere na morju se spreminjajo, zato je treba modele sproti dopolnjevati z aktualnimi podatki o vetru, morskih tokovih in stanju izpusta ter ponovno ocenjevati razvoj dogodkov.

Prav tu se pokaže pomen raziskovalnega dela pri odzivanju na nesreče. Računalniško modeliranje množico podatkov pretvori v uporabne informacije, na podlagi katerih se lahko odgovorni odločajo, kam usmeriti ljudi in opremo, katera območja najprej zaščititi ter kako načrtovati nadaljnje ukrepanje.

Na vaji POLex 2026 so tako preverili celotno verigo odziva na večje onesnaženje – od prve informacije o nesreči in računalniških napovedi do usklajevanja med institucijami ter konkretnega ukrepanja na morju.

Za UL FPP sodelovanje pri projektu ASAP in vaji POLex 2026 pomeni predvsem priložnost, da znanje in raziskovalno delo fakultete ne ostajata omejena na predavalnice in raziskovalne projekte, temveč sta neposredno vključena v reševanje konkretnih izzivov varovanja Jadranskega morja.

In prav to je tudi bistvo takšnih vaj. Nesreče ni mogoče vnaprej natančno napovedati, mogoče pa se je nanjo pripraviti. Ker morje ne pozna državnih meja, tudi učinkovit odziv ne more ostati omejen na eno državo ali eno institucijo. Bolje je postopke, modele in sodelovanje preveriti med simulirano nesrečo – preden bi jih bilo treba uporabiti ob resnični.

POLex 2026:

Šest držav, tri velike ladje in pregrada brez meja

V Koprskem zalivu so se septembra zvrstili prizori, kakršne poznamo iz velikih pomorskih intervencij: številna specializirana plovila, zaščitne pregrade in posadke, ki skušajo zajeziti širjenje naftnega madeža. Šlo je sicer za namišljen scenarij nesreče, a preizkus pripravljenosti na tako obsežno onesnaženje je bil povsem resničen.

Dvodnevno mednarodno vajo POLex 2026, ki je potekala 23. in 24. septembra, je organizirala Uprava Republike Slovenije za pomorstvo. Skupaj s sočasno vajo Neptun 2026, ki jo je organizirala Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje, je povezala približno 400 sodelujočih – od posadk in reševalcev do strokovnjakov, opazovalcev ter predstavnikov različnih državnih organov.

NESREČA, KI BI SPREMENILA NAŠO OBALO

Po scenariju vaje je v Koprskem zalivu prišlo do trčenja dveh ladij in razlitja približno 2.500 ton surove nafte. Ekipe, ki so prve prispele na kraj nesreče, so poskušale omejiti iztekanje, vendar je po predvidenem scenariju naslednje jutro zaščita popustila. Naftni madež se je začel širiti proti Ankaranu, Debelemu rtiču in italijanski meji. Del onesnaženja naj bi dosegel tudi obalo občine Ankaran.

V morje seveda niso izpustili nafte. Trčenje ter količina in gibanje naftnega madeža so bili simulirani, resnični pa so bili manevri ladij, nameščanje zaščitnih pregrad, uporaba opreme in usklajevanje posadk na morju. Potek vaje so dodatno zaznamovale dejanske okoliščine na morju, predvsem veter, morski tokovi in različne zmogljivosti sodelujočih plovil.

TRI VELIKE LADJE IN ŠEST DRŽAV

Na mednarodni vaji v Kopru so sodelovali predstavniki vseh šestih jadranskih držav, ki sodelujejo v evropskem projektu Adriatic Sensitive Areas Protection (ASAP), namenjenem varovanju občutljivih območij Jadranskega morja pred onesnaženjem: Slovenije, Italije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Črne gore in Albanije.

Na morju so pozornost pritegnile nacionalne enote za odzivanje ob večjem onesnaženju ter tri večja specializirana plovila. Italijanska obalna straža je sodelovala s približno 65 metrov dolgo ladjo Bruno Gregoretti, pridružilo pa se ji je tudi 35-metrsko plovilo Spica, ki opravlja naloge za italijansko ministrstvo za okolje. Tretja je bila 65-metrska ladja Ocean Sentinel Evropske agencije za nadzor ribištva (EFCA).

Pomembnejše od njihove velikosti so bile različne naloge, specializirana oprema in sodelovanje z manjšimi domačimi enotami. Vključena je bila tudi oprema Evropske agencije za pomorsko varnost (EMSA), namenjena pobiranju in začasnemu shranjevanju nafte.

Posebej pomemben dogodek je bila povezava slovenskih in italijanskih zaščitnih pregrad proti onesnaženju, imenovanih tudi baraže. Šlo je za praktično preverjanje združljivosti opreme, manevrov in komunikacije med posadkami, ki je bilo v takšni obliki izvedeno prvič.

Ekipe so s tem pokazale, da čezmejno sodelovanje ni omejeno le na dogovore in telefonske klice, temveč ga je mogoče uspešno izpeljati tudi v praksi, z opremo na morju.

IZPOSOJA TUJE OPREME SLOVENSKIM OPERATERJEM

Pomembno novost je predstavljalo tudi sodelovanje s Črno goro, ki je slovenskim operaterjem za izvedbo nalog posodila specializirano opremo za preprečevanje in zmanjševanje onesnaženja morja. Tovrstna mednarodna izposoja med službami za odzivanje na pomorske nesreče je bila izvedena prvič. Čeprav se to na prvi pogled morda ne zdi posebej pomembno, gre za velik korak v čezmejnem sodelovanju. Ob večji nesreči namreč ni toliko pomembno, katera država ima potrebno opremo v lasti, temveč kako hitro je ta na voljo in ali jo ekipe znajo učinkovito uporabiti.

Takšno sodelovanje je bilo tudi preizkus zaupanja med posadkami različnih držav, saj uporaba izposojene opreme zahteva

jasne dogovore o postopkih, odgovornostih in podpori ekipam. Izkušnje iz Kopra bodo zato dragocene ob morebitnih resničnih intervencijah in dobra podlaga za nadaljnje sodelovanje med jadranskimi državami.

OD ZAŠČITNIH PREGRAD DO PRAVNIH POSLEDIC

Vzporedno s posredovanjem na morju je vaja Neptun 2026 preverjala odziv služb zaščite in reševanja na obali, med drugim na območju med Valdoltro in Debelim rtičem.

Onesnaženje morja namreč ni le operativni izziv. Ob resničnem razlitju bi bilo treba ugotoviti tudi vzroke nesreče, odgovornost zanjo in obseg nastale škode. Zato so bili med sodelujočimi tudi predstavniki državnega odvetništva in državnega tožilstva. Njihova prisotnost je opozorila na pogosto spregledano plat pomorskih nesreč z onesnaženjem: odstranitev nafte je le del postopka, odpravljanje posledic in ugotavljanje odgovornosti pa lahko trajata še leta.

Pomemben izziv je tudi ravnanje z nafto in drugimi nevarnimi odpadki, ki jih posadke odstranijo iz morja. Pri njihovem zbiranju namreč naprave zajamejo tudi velike količine morske vode, kar dodatno otežuje skladiščenje in nadaljnjo obdelavo onesnažene tekočine.

Slovenija trenutno nima vnaprej zagotovljenih ustreznih zmogljivosti za sprejem in začasno skladiščenje velikih količin zaoljene ali drugače onesnažene tekočine, ki bi nastale ob obsežnejši pomorski nesreči. Za nemoten potek intervencije je zato nujna sistemska ureditev zbiranja, prevoza in končne obdelave nevarnih odpadkov.

KO DOGOVORI POSTANEJO DEJANJA

POLex je bil del evropskega projekta ASAP, namenjenega boljšemu varovanju občutljivih območij Jadrana. Eden njegovih pomembnih rezultatov so skupni standardni operativni postopki (SOP), ki določajo, kako države obveščajo druga drugo, si izmenjujejo informacije in zaprosijo za pomoč. Na vaji so te postopke uporabili in preverili tudi delovanje evropskega sistema za izmenjavo informacij in pomoč CECIS MP 2.0.

Vaja je poleg uspešnega sodelovanja razkrila tudi nekatere pomanjkljivosti, predvsem manjše težave pri sporazumevanju med ekipami, ki uporabljajo različne jezike in komunikacijske sisteme. Prav odkrivanju takšnih težav so vaje tudi namenjene – da jih je mogoče odpraviti, še preden bi ob resnični nesreči ogrozile ljudi ali okolje.

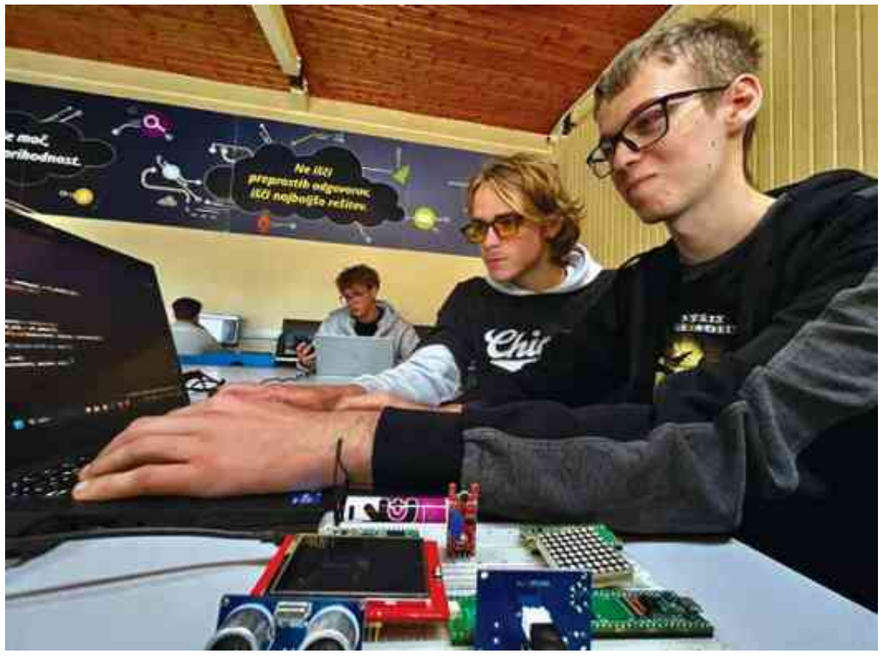
Cilj takšne vaje je predvsem dolgoročen. Sodelovanje, skupni postopki in uspešno povezane zaščitne pregrade pomenijo pomemben napredek, vendar Jadran potrebuje tudi subregionalni načrt ukrepanja ob onesnaženju morja, ki ne bi obstajal le na papirju, temveč bi ga države dosledno izvajale v praksi. Takšen načrt bi sodelovanje med državami utrdil tudi zunaj posameznih projektov in vaj.

Največja vrednost vaje POLex 2026 tako niso bile velike ladje ali fotografije dogodka, temveč spoznanje, da lahko šest držav, evropske agencije in številne domače službe ob skupni nalogi združijo ljudi, znanje, zmogljivosti in opremo.

Ko se bo nekoč zgodilo nekaj, česar si nihče ne želi, ne bo odločilno, koliko načrtov imamo v predalih. Odločilno bo, ali bodo ljudje, plovila in službe znali delovati skupaj – od prvega klica na pomoč do varne odstranitve še zadnjih ostankov onesnaženja. In predvsem, ali bodo znali ukrepati usklajeno in takoj, ko se onesnaženje zgodi.

Od računalnikov do logistike: znanje za prihodnost

ODLOČITEV O NADALJNJEM ŠOLANJU JE ZA OSNOVNOŠOLCE EDEN PRVIH POMEMBNEJŠIH KORAKOV PRI RAZMIŠLJANJU O PRIHODNOSTI. TOKRAT PREDSTAVLJAMO DVA POKLICA, KI PONUJATA ZELO ŠIROKE MOŽNOSTI ZA NADALJNJO POKLICNO POT – TEHNIKA RAČUNALNIŠTVA IN LOGISTIČNEGA TEHNIKA. POGLEDALI SMO, KAJ SE DIJAKI MED ŠOLANJEM NAUČIJO, KAKO SVOJE BODOČE DELO SPOZNAVAJO V PRAKSI IN KAKŠNE MOŽNOSTI SE JIM ODPIRAJO PO KONČANEM IZOBRAŽEVANJU.

UMETNA INTELIGENCA NE BO NADOMESTILA RAČUNALNIČARJEV – POTREBOVALA JIH BO VEČ

Orodja umetne inteligence (UI) pišejo besedila, rišejo slike in vse pogosteje tudi programirajo. Starši in osnovnošolci se zato upravičeno sprašujejo, ali ima še smisel izbrati računalniški poklic. Odgovore smo poiskali **na Gimnaziji, elektro in pomorski šoli Piran (GEPŠ Piran)**, kjer program tehnik računalništva poučujeta Gregor Koterle, eden mlajših učiteljev in nekdanji dijak šole, ter Aleksandar Lazarević, ki je pred poučevanjem dolga leta razvijal programsko opremo v gospodarstvu. GEPŠ Piran sicer pod eno streho združuje gimnazijo, elektrotehniške in pomorske programe ter program tehnik računalništva.

UI danes napiše del programske kode namesto človeka. Ali je računalništvo še poklic s prihodnostjo?

Koterle: Je, in to bolj kot kdaj prej. UI je izjemno orodje, ni pa čarobna palica. Napiše kodo, ki je videti prepričljiva, a pogosto vsebuje napake ali varnostne luknje. Nekdo mora razumeti, kaj je napisala, jo preveriti in vgraditi v delujoč sistem.

Lazarević: S programiranjem sem se začel ukvarjati v začetku devetdesetih let. Od takrat sem doživel vsaj pet »revolucij«, ki naj bi računalničarje odpravile, med drugim vizualna orodja, spletne platforme in zunanje izvajanje razvoja v tujini. Vsakič se je zgodilo nasprotno in potrebovali so še več ljudi. Z UI bo podobno.

Kaj se torej spreminja?

Lazarević: Manj je rutinskega tipkanja, več je razmisleka. Ko sem vodil razvojne skupine, so mladi razvijalci tedne pisali kodo, ki jo danes UI pripravi v nekaj minutah. Vrednost računalničarja se zato seli k razumevanju problema, načrtovanju sistema, varnosti in odgovornosti za rezultat.

Koterle: Moja generacija je odraščala s pametnimi telefoni, današnji dijaki pa odraščajo z UI. Zanje je klepet z jezikovnim modelom nekaj samoumevnega. Naša naloga je, da iz uporabnikov postanejo ustvarjalci: da razumejo, kako ta orodja delujejo, kje se motijo in kako jih vgraditi v svoje rešitve.

Kaj se dijaki naučijo v programu tehnik računalništva?

Lazarević: Gre za štiriletni program, ki se konča s poklicno maturo. Hrbtenica je programiranje, ki ga osvojijo v prvih dveh letnikih, v tretjem letniku pa sledi programiranje aplikacij. Dijaki spoznajo strojno in programsko opremo, računalniška omrežja, spletne aplikacije, upravljanje s podatki ter varnost in zaščito v informatiki.

Koterle: Pomembno je, da ne ostane pri teoriji. Približno tretjina ur strokovnih modulov je namenjena praktičnemu delu v računalniških učilnicah. V tretjem in četrtem letniku gredo vsako leto za štiri tedne na praktično usposabljanje v podjetja.

Kje v programu je umetna inteligenca?

Koterle: V četrtem letniku imamo poseben predmet Umetna inteligenca. Dijaki spoznajo, kako se modeli učijo iz podatkov, kako jih uporabiti v lastnih aplikacijah ter kje so meje in tveganja teh orodij.

Lazarević: UI pa ni zaprta v en predmet. Brez kakovostnih podatkov ni dobre UI, zato je modul Upravljanje s podatki, ki poteka v tretjem in četrtem letniku, njen naravni temelj. V tretjem letniku je tudi predmet Avtomatika in robotika, kjer dijaki programirajo naprave, ki zaznavajo okolico in se nanjo odzivajo. Varnost in zaščita v informatiki pa jih nauči, da UI prinaša tudi nove nevarnosti, od ponarejenih posnetkov do napadov na sisteme.

Ali računalničarji delajo le zase?

Koterle: Nikakor. Na šoli imamo več programov in to s pridom izkoriščamo. Dober primer je pametni zabojnik, ki ga razvijamo skupaj z dijaki programa logistični tehnik. Logistiki povedo, kaj potrebujejo pri prevozu in skladiščenju blaga, naši dijaki pa zabojnik opremijo s senzorji, poskrbijo za prenos podatkov in izdelajo aplikacijo za spremljanje pošiljk.

Lazarević: Takih projektov si želimo čim več, ker so najbližje resničnemu delu. V službi računalničar redko rešuje lasten problem. Večinoma rešuje problem nekoga drugega, zato se mora naučiti poslušati ljudi iz drugih strok.

Ali dijaki pri pouku smejo uporabljati orodja, kot je ChatGPT?

Koterle: Smejo, ko se naučijo osnov. Prepoved bi bila nesmiselna, saj bodo ta orodja uporabljali v službi.

Lazarević: Na začetku vztrajamo, da osnove osvojijo sami. Kdor ne zna sam napisati preprostega programa, ne bo opazil, ko mu UI ponudi napačno rešitev.

Kaj čaka dijake po končanem šolanju?

Lazarević: S poklicno maturo se lahko zaposlijo kot tehniki, na primer pri vzdrževanju sistemov in omrežij, razvoju spletnih in mobilnih aplikacij ali tehnični podpori. Mnogi pa nadaljujejo študij na višjih in visokih šolah, tudi na univerzah v Kopru in Ljubljani.

Koterle: Povpraševanje po računalničarjih ostaja veliko. Potrebujejo jih podjetja, ki razvijajo programsko opremo, pa tudi turistična in pomorska podjetja.

Ob tem oba izpostavljata možnost obiska šole na februarskih informativnih dnevih. Bodoči dijaki bodo lahko spoznali učitelje, si ogledali računalniške učilnice in izdelke dijakov ter preizkusili programiranje z uporabo UI.

OD UČILNICE DO SVETA LOGISTIKE

Med izobraževalnimi programi na GEPŠ Piran je tudi program logistični tehnik. O tem, kaj pravzaprav počne logistični tehnik in kako dijaki že med šolanjem spoznavajo svoj prihodnji poklic, smo se pogovarjali s **Katerino Koprivec**.

»Logistika je del našega vsakdana, čeprav se tega pogosto niti ne zavedamo. Za vsakim prevozom blaga stojijo ljudje, ki morajo poskrbeti, da vse pravočasno in varno prispe na cilj,« pojasnjuje Koprivec. Delo zato zahteva dobro organizacijo, načrtovanje in sposobnost hitrega odzivanja, ko se na poti pojavijo nepredvidene situacije. Pojasnjuje, da so možnosti po končanem šolanju precej raznolike. Logistični tehniki se lahko zaposlijo v transportnih in špediterskih podjetjih, pristaniščih, na terminalih in v skladiščih, opravljajo pa lahko tudi delo pomorskega agenta ali organizatorja transporta.

Na šoli želijo dijakom pokazati predvsem, kako logistika deluje v praksi. Poleg obvezne osemtedenske prakse zato organizirajo obiske podjetij, sejmov in strokovne ekskurzije. »Pomembno se nam zdi, da dijaki ne ostanejo samo pri teoriji. Ko procese, o katerih se učijo, vidijo v resničnem okolju, jih tudi veliko lažje razumejo,« pravi sogovornica.

Letos so se dijaki odpravili na dvodnevno strokovno ekskurzijo in obiskali sejem Green Logistics Expo v Padovi, kjer so si ogledali sodobne robotske sisteme, rešitve za transport in skladiščenje ter načine povezovanja različnih vrst prometa. Ekskurzija pa ni bila namenjena samo strokovnim vsebinam. Po obisku sejma so se dijaki pomerili v vožnji z gokarti, naslednji dan pa obiskali še znameniti Ferrarijev muzej. Pot so zaključili v Bologni, kjer so si ogledali nekaj mestnih znamenitosti ter spoznali italijansko kulturo in vsakdanji utrip mesta.

»Takšne izkušnje dijakom dajo precej več kot samo strokovno znanje. Spoznajo različna delovna okolja, povežejo teorijo s prakso, obenem pa se med njimi spletajo prijateljstva in nastajajo spomini, ki ostanejo tudi po koncu šolanja,« poudarja Koprivec.

Logistika je danes veliko več kot zgolj organizacija prevoza od ene do druge točke. Povezuje pristanišča, ceste, železnice, skladišča, podjetja in ljudi, zaradi nenehnega razvoja tehnologije pa se spreminjajo tudi znanja, ki jih potrebujejo bodoči logistiki. Prav zato skušajo dijakom že med šolanjem predstaviti čim več različnih področij poklica, za katerega so se odločili.

Izola v srcu Bernarde Oman

MORJE ME POMIRJA IN NAVDIHUJE

Čeprav se je s 1. septembrom po dolgih desetletjih nastopanja v gledališčih, filmih in nanizankah (uradno) upokojila, se ena najboljših, najelegantnejših in največkrat nagrajenih slovenskih igralk, Bernarda Oman, še zdaleč ni poslovila od odrov. Nasprotno, prav te dni blesti v Gledališču Koper v predstavi Ledene slike v režiji Ivana Lobode. Bernardin drugi dom je že nekaj let Izola.

Le redki vedo, da bi se Bernardina življenjska pot skorajda obrnila v povsem drugo smer. Odraščala je v časih, ko se je stavilo predvsem na praktičnost in je veljalo, da »se bodo dekleta poročila«, zato je pametno, da imajo svoj poklic. Na pobudo staršev se je vpisala na srednjo ekonomsko šolo in se nato zaposlila. Čeprav je že v osnovni šoli obiskovala dramski in recitacijski krožek, oboževala predstave in rada nastopala, o igralskem poklicu ni razmišljala.
Odločitev je prišla skoraj po naključju, brez velikega premisleka ali posebne želje. Bila je članica amaterske skupine Prešernovega gledališča, kjer so se veliko družili in uživali. Nekega dne je med njimi padlo vprašanje: »A gremo na sprejemne izpite?« Bernarda se je odločila, da poskusi tudi sama.

SLUČAJNO IGRALKA

»Vsi smo šli in vseh šest nas jih je naredilo. Doma niso bili nič veseli, saj sem že bila v službi in so mislili, da sem na varni strani. Jaz pa sem dala odpoved, si priskrbela štipendijo, naredila diferencialne izpite in se podala na novo pot,« se spominja Bernarda, ki je bila dvanajst let igralka Prešernovega gledališča v Kranju.
Nato je večino svoje igralske kariere preživela na odru Mestnega gledališča ljubljanskega, kjer je nanizala številne nepozabne vloge. Slovela je po svoji izjemni delavnosti in profesionalnosti, predvsem pa po tem, da je znala prav vsaki vlogi vdihniti nekaj čarobnega in se tako usidrati v srca občinstva. Zato so jo radi vabili tudi k sodelovanju v številnih filmih in nanizankah, ki so postali del našega kolektivnega spomina. Bernarda je tako postala nekakšna »družinska srebrnina« slovenskega gledališča in filma, dragocen del naše kulturne dediščine, ki ga je vredno skrbno ohranjati.
Vsake vloge se je lotevala resno in s pravo gorenjsko trmo. In tako so prišla tudi leta, ko je izpolnila formalne pogoje za upokojitev. Vendar umetnik tudi po koncu poklicne poti nikoli zares ne zapusti odra.

NOVI IZZIVI

Bernarda je z veseljem sprejela povabilo k sodelovanju pri novi predstavi Ledene slike v režiji Ivana Lobode v Gledališču Koper. Na koprskem odru je nastopila prvič. Pri ustvarjanju vloge je zelo uživala, saj ima rada nove izzive, spoznavanje ljudi in drugačne načine dela. Predvsem druženje z mladimi jo ohranja svežo v razmišljanju in ji omogoča širši pogled na svet.
Projekt se ji zdi zanimiv in drugačen, saj sodeluje z novimi ljudmi, med njimi tudi z režiserjem, s katerim še ni delala, vse to pa zunaj utečenega gledališkega okolja. »To so bili sami pozitivni impulzi, da se lotim novega izziva in sem poleg,« je v smehu povedala cenjena igralka, ki si jo zadnja leta lahko malce »lastimo« tudi na Primorskem.

IZOLA V NJENEM SRCU

Mnogi iz drugih koncev Slovenije sanjajo o svojem kotičku na Obali. Med njimi je bila tudi Bernarda, ki si je pred skoraj desetletjem in pol uresničila željo po svojem morskem domu.

»Ni velik, vendar v njem zelo uživam. Predvsem pa je Izola krasno mesto, ki ima vse, kar imajo veliki. Obenem pa sem spoznala kopico zelo zanimivih in prijetnih ljudi, tako da imam zdaj tu družbo, ko si jo želim, če pa hočem biti sama, pa mi je omogočeno tudi to. Rada zahajam v lokal Pri kralju, kjer vedno najdem koga za klepet in druženje. Zelo malo se kopam, saj ne maram vročine, sončenja in plavanja. Razen z vnuki skorajda ne hodim na plažo. Nekaj tega se naužijem na Silbi, kamor že nekaj let zahajam s hčerko Ano in vnuki. Veliko bolj kot poležavanje na plaži so mi všeč sprehodi ob morju. Ljubi so mi tisti mirni trenutki, ko si sam s seboj in v svojih razmišljanjih lahko pogledaš malo globlje. Veliko sem hodila, hodila, hodila. Hojo imam zelo rada. Lahko bi rekla, da je moj najljubši šport. Obožujem hoditi po gozdu, pa tudi ob morju, ampak ko ni tako vroče,« pove cenjena igralka, ki rada skoči tudi v Trst.
In ker se obeta še kar nekaj ponovitev predstave Ledene slike, bo imela Bernarda imeniten razlog za še pogostejše prihajanje na Obalo.

ANDREJA COMINO

212 zgrajenih stanovanj
38,17 km obnovljenih občinskih cest
1.754 urejenih novih parkirnih mest
1.032 zasajenih dreves
2.000 ljudem smo uredili kanalizacijo

Zanesljivo Bržan.

LAB LISTA Aleša Bržana

PRED VMESNIMI VOLITVAMI V ZDA

Sem najbolj priljubljen predsednik vseh časov … in držav in vesolij

To ni neposreden citat ameriškega predsednika Donalda Trumpa, prav daleč od tega, kar govori na predvolilnih shodih, pa tudi ni. V ozadju se medtem dogaja marsikaj.

Nekje v Teksasu, blizu San Antonia, stoji strogo varovana zgradba brez oken, na prvi pogled skrivnostna. Je del projekta, ki ga je Trumpova administracija zagnala pred vmesnimi volitvami za predstavnike v senatu in predstavniškem domu. Kot piše ameriški neodvisni in dobro obveščeni novinar Ken Klippenstein, naj bi bil njegov namen nadzorovanje dogajanja na spletu in boj proti vmešavanju tujih dejavnikov. Projekt vodi vojska, kar po njegovih navedbah pomeni kršitev prepovedi vojaškega vpletanja v volitve.

Z volitvami se pravzaprav ukvarjajo vsi – CIA, FBI, ministrstvo za domovinsko varnost. Še bolj kot morebitno tuje vmešavanje jih zanima domača razprava, v kateri je lahko vse potencialno nevarno in označeno kot terorizem ali protidržavno vedenje. Podpora Palestini, kritika ICE, po novem tudi ekonomski terorizem – če kritiziraš kapitalizem, te lahko že označijo za terorista. To bi moralo, mimogrede, zanimati prav vse, saj naj bi državni sekretar Marco Rubio že pred časom diplomatskim predstavništvom po svetu poslal navodila, kaj naj upoštevajo pri izdaji vizumov za obisk ZDA.

BODO VOLITVE NADZOROVALI OBOROŽENI ZVEZNI AGENTI?

Skrb vzbujajo tudi napovedi, da bi Trump na volišča poslal nacionalno gardo in pripadnike zloglasne ICE, torej agencije za deportacijo migrantov. Vse to bi bilo v resnici nezakonito. Trumpa je strah in je v škripcih. Čeprav na shodih ponavlja, da je najbolj priljubljen, mu ne kaže preveč dobro. Republikanci lahko izgubijo večino v obeh domovih kongresa. To pa bi lahko pomenilo tudi sprožitev postopka ustavne obtožbe oziroma impeachmenta, ki lahko vodi do predsednikove odstavitve.

TRUMP NI VEČ ZABAVEN, JE SAMO ŠE BIZAREN

Videti je tudi, kot da je Trump izgubil del svojega mojota, torej del osebne karizme in privlačnosti za volivce. Morda je bil na začetku, pred leti, še lahko duhovit. Ali kot je takrat dejal televizijski voditelj John Oliver: »Grozno mi je to priznati, ampak Trump mi je včasih res zabaven.« Zdaj se denimo na Aljaski niso prav nič smejali, ko jim je na zborovanju razlagal, da podnebnih sprememb ni, saj so vendar ledeniki vedno večji.

Po javnomnenjskih raziskavah demokrati vodijo tudi na Aljaski, kjer je Trump na predsedniških volitvah zmagal z dvomestno prednostjo. Podobno kaže tudi v Teksasu. V Kansasu, ki demokrata v senat ni izvolil že 94 let, ima demokratski kandidat tokrat resne možnosti. In tako je v številnih zveznih državah.

Če so nekateri na prejšnjih volitvah glasovali za Trumpa zaradi sicer zelo zmotne predstave, da je borec proti političnemu establišmentu in tradicionalnim političnim klikam obeh političnih polov v Washingtonu, je zdaj izbira precej širša.

PRIHAJA NOVA GENERACIJA PROGRESIVNIH DEMOKRATOV

Novi zvezdniki med demokrati, posebej med progresivnimi, so drugačnega kova. Med njimi sta Abdul El-Sayed, zdravnik, ki kandidira v Michiganu, in 39-letni senator Jon Ossoff iz Georgie, pa še nekateri drugi. Gre za novo generacijo, ki nastopa drugače, z jasnimi in preprostimi sporočili. Zavzemajo se za univerzalno zdravstveno zavarovanje, da ljudje ne bi umirali na urgencah, ter kakovostno in dostopno javno šolstvo. Zavzemajo se tudi za bolj enakopravno družbo, med drugim z višjimi davki za najbogatejše. Nekateri nasprotujejo tudi vojaškemu financiranju Izraela.

TRUMP S TRDO ROKO NAD REVNE

Trump gre po drugi poti. Z novim ukrepom je za zdravstveno zavarovanje prikrajšal še okoli 700 tisoč ljudi, vzel pa jim bo tudi kupone za hrano. Ker naj bi bili goljufi in lenuhi. Zveni znano? Ob tem so njegove davčne olajšave za najbogatejše v proračun navrtale še dodatno bilijonsko luknjo. Če bodo republikanci zmagali, je volivcem obljubil tudi po 5000 dolarjev. Poleg tega je v ICE zaposlil še 5000 novih ljudi.

ZA EKONOMIJO GRE, BUTEC!

To je bil seveda slogan spretnega predsedniškega kandidata Billa Clintona, ki ga je v njegovi kampanji leta 1992 uveljavil strateg James Carville. In precej drži tudi zdaj. Ne nazadnje Trump izgublja podporo tudi na podeželju, ki je bilo še pred dvema letoma trdno in večinsko na njegovi strani. Razlogi so cene dizla, gnojil in hrane, posebej govedine, nasploh inflacija – pa tudi delovanje ICE, ki kmetovalcem preganja poceni delovno silo.

»Dajte nam še nekaj let, pa bomo vse naredili,« prosi na shodih podpredsednik JD Vance in skuša volivce prepričati s kulturno vojno. Že res, da je bencin drag, pravi, ampak demokrati pa hočejo vašim otrokom spremeniti spol. Trump govori, da so demokrati kot Vladimir Lenin, da je Abdul El-Sayed džihadist, da je bil demokratski kandidat iz Teksasa v psihiatrični ustanovi. Za zdaj sicer kaže, da industrija laži in obrekovanja (še) ne daje zaželenih rezultatov.

»Sem zelo priljubljen, res sem zelo priljubljen … Imam 99-odstotno podporo, najvišjo v Republikanski stranki.«

»Mi imamo čudovite ljudi, kandidiramo pa proti komunistom, norcem in socialistom.«

ALENKA ARKO

ELON MUSK PA ŠE VEDNO STAVI NA TRUMPA

Očitno pa za zdaj želenih rezultatov ne daje niti denar. Trump in republikanci so dobili že na stotine milijonov dolarjev, samo Elon Musk je doniral več kot 360 milijonov.

Medtem ko Musk še naprej izdatno podpira republikance, naj bi se del drugih donatorjev zaradi bojazni pred porazom že oziral drugam.

Ena večjih predvolilnih tem so podatkovni centri, ki so, kot ugotavljajo pri mesečniku Mother Jones, nadomestili superjahte kot izraz superbogastva. Podjetja gradijo vedno večje podatkovne centre, pri tem pa imajo seveda trdno Trumpovo podporo. Lokalne skupnosti jim ostro nasprotujejo zaradi neznosnega hrupa ter ogromne porabe vode in energije.

Bo Trump, če bodo republikanci izgubili, poskušal zavrniti volilne rezultate, kot je to storil že leta 2020? Lahko naredi marsikaj. Pošlje zvezne agente, da zasežejo volilne skrinjice, ali pa si, kot opozarja spletni medij The Intercept, izmisli številne lažne obtožbe. Podpora Trumpu in republikancem je nizka, vendar to še ne pomeni veliko.

Več bo znanega že v torek, 3. novembra. Še več pa v dneh, ki bodo sledili volitvam.

Foto: UI

Matej Rodela: Iz Sečovelj v Kanado

TU SE VSE DA, NIČ NI TEŽKO

ZARADI LJUBEZNI SE JE PRED DESETIMI LETI PRESELIL ČEZ ATLANTIK. NEKDANJI NOVINAR RADIA KOPER JE DANES VODJA ZAHTEVNIH POSLOVNIH PROJEKTOV V THUNDER BAYU OB GORNJEM JEZERU. TAM SI JE Z ŽENO MELISSO USTVARIL DRUŽINO, NAŠEL NOV POKLICNI IZZIV IN NADALJUJE SVOJO VESLAŠKO ZGODBO. SLOVENIJA PA OSTAJA NJEGOV DOM. NJEGOVA POKLICNA POT SE JE V KANADI OBRNILA V POVSEM DRUGO SMER, KOT SI JO JE NEKOČ PREDSTAVLJAL. IZ NOVINARSTVA JE STOPIL V SVET LOGISTIKE IN VODENJA ZAHTEVNIH PROJEKTOV, IZ ZNANEGA OKOLJA V PROSTRANSTVA, KJER SE LAHKO ZA GOZDOM RAZTEZAJO STOTINE KILOMETROV DIVJINE.

KO TE LJUBEZEN ODPELJE ČEZ OCEAN

Matej in Melissa sta se spoznala v Sloveniji, kjer je Kanadčanka študirala turizem, pred tem pa jo je študijska pot vodila tudi v Španijo in na Dansko. Poročila sta se v Sloveniji in leta 2016 odšla v Kanado. Najprej sta živela v Vancouvru, mestu, ki ga Matej še danes opisuje kot izjemno lepega, a tudi izjemno dragega. Začetki niso bili posebej romantični. Na delovno dovoljenje je čakal skoraj šest mesecev, medtem pa je moral preživeti. Delal je v restavracijah, tudi brez ustreznega delovnega dovoljenja.

»Rezal sem zelenjavo, pomival posodo, vse, kar se je dalo,« se spominja. Navodila nadrejenih so bila precej filmska: če bi se pojavila inšpekcija, bi moral pobegniti skozi zadnja vrata. Na srečo do tega ni prišlo. Ko je dovoljenje vendarle dobil, je lahko začel iskati delo, ki bi ga zares zanimalo. Velikih načrtov ob prihodu ni imel. Hotel je spoznati novo kulturo, preveriti priložnosti in ugotoviti, kam ga bo življenje odpeljalo. Odgovor se je ponudil v družinskem podjetju Melissinega očeta.

IZ NOVINARSTVA V SVET VELIKIH PROJEKTOV

Danes Matej dela v podjetju Midcontinent Terminal, kjer je direktor operativnega poslovanja in razvoja poslovanja. Podjetje se ukvarja z različnimi gradbenimi in infrastrukturnimi projekti, od specializiranih del v rudnikih in gradnje mostov do poglabljanja dna. Matej vodi predvsem logistične projekte: pretovarjanje ladij, železniški transport in ravnanje z različnimi tovori, od gradbenih materialov do opreme za vetrne elektrarne.

Začeli so z majhno ekipo, sčasoma pa zrasli v kolektiv s tridesetimi do petintridesetimi zaposlenimi. Čeprav se je od radijskega mikrofona premaknil precej daleč, mu prejšnja poklicna izkušnja še kako koristi: »Ko se enkrat naučiš komunicirati, ti to ostane za vedno.« Znanje, kako jasno predstaviti idejo, povezati ljudi in projekt pripeljati do cilja, je uporabno tudi v povsem drugačni panogi. Ugotovil je, da mu je bilo projektno vodenje pravzaprav vedno blizu. Pri zahtevnih projektih ne zadostujejo le dobra organizacija, izkušnje in komunikacija. Potrebni so načrtovanje, predvidevanje tveganj in jasna razdelitev odgovornosti.

Matej je to strnil v moto, ki se na prvi pogled zdi nenavaden: Make it boring oziroma »Naj bo dolgočasno«: »Če se zelo dobro pripraviš in analiziraš vsa možna tveganja, je lahko še tako zahteven projekt dolgočasen.« To ne pomeni, da se ne dogaja nič, ampak da stvari potekajo predvidljivo, varno in po načrtu. Vsi morajo vedeti, kaj se dogaja, kdo je za kaj odgovoren in kako se bodo lotili morebitnih zapletov. Pomembno se mu zdi, da ljudem zaupaš odgovornost. Tako postanejo samostojnejši in bolj zavzeti. Delo z ljudmi je pomembno ne glede na to, v kakšnem okolju ga opravljaš.

MESTO SREDI PROSTRANE DIVJINE

Po odhodu iz Vancouvra se je njegova kanadska zgodba nadaljevala v Thunder Bayu, mestu ob Gornjem jezeru (Lake Superior), kjer je doma Melissina družina. Gornje jezero je po površini največje sladkovodno jezero na svetu. Tu je z družino našel življenjski ritem, ki mu bolj ustreza. Poleti temperature dosežejo prijetnih 25 do 30 stopinj, vlage ni veliko, jezero pa ponuja številne možnosti za plavanje in vodne športe. Pozimi so tu sneg, smučanje in tek na smučeh. Sneg se obdrži več mesecev.

Družina na Ljubljanskem gradu: Matej, Melissa in njuna Mila

Matej pravi, da je to kraj, o kakršnem bi lahko sanjal marsikateri Slovenec. Narave je na pretek, mesto pa je obdano z gozdovi, za katerimi se raztezajo velikanska, skoraj nepredstavljiva prostranstva: »Ni hiš, cest in druge infrastrukture, samo divjina in živali.« Thunder Bay je zanj mesto, ki človeka postavi v drugačno razmerje do prostora. Občutka prostranosti se človek vseeno ne navadi kar čez noč. Voda je bila Mateju blizu že v Sloveniji. Devet let je bil veslaški reprezentant, veslanje pa ostaja z njim tudi po selitvi.

Ob jezeru ima veliko možnosti za vodne dejavnosti, blizu so mu tudi gorsko kolesarjenje, pohodništvo in zimski športi. Nekoč je imel v avtomobilu pogosto pripravljeno desko za deskanje na snegu, da se je lahko po službi odpravil na smučišče. Zdaj je njegov urnik drugačen, saj je v družino prišla hčerka Mila.

PRIJAZNOST, KI SE ZAČNE Z VSAKDANJIM POGOVOROM

Kanadski način življenja mu je blizu. Ljudje so odprti, nasmejani in pripravljeni na pogovor. Tudi z neznancem se lahko zapleteš v kratek klepet: »Vse se da, nič ni težko,« opisuje njihov pristop. Takšna sproščenost olajša navezovanje stikov in gradnjo odnosov. V Kanadi nikoli ni imel občutka, da ni dobrodošel. Izjema je bil nekoliko bolj zadržani Vancouver, kamor se ljudje pogosto priselijo le za krajši čas. Tam se mu je zdelo, da ne vlagajo veliko v nova prijateljstva, ker nikoli ne vedo, koliko časa bo kdo ostal. Drugod je doživel drugačno toplino, zlasti v nekaterih osrednjih kanadskih pokrajinah, kjer se lahko pogovor z neznancem hitro spremeni v dolgo pripoved o družini, delu in domačih živalih.

Kaj ga še danes zmoti oziroma čemu se je težko privadil? »Drugačen sistem merskih enot. Čeprav Kanada uradno uporablja metrični sistem, se v vsakdanjem življenju še vedno srečuješ s čevlji, funti in palci. To ves čas prevajam,« se nasmehne. Kanada ga je naučila tudi drugačne skromnosti. Ko prideš v novo okolje, te nihče ne pozna in nikogar posebej ne zanima, kaj si bil prej. »Hitro te prizemlji,« pravi o izkušnji, ko moraš začeti znova. V Sloveniji si obdan z ljudmi, ki te poznajo, v tujini pa se moraš postaviti na noge sam, poiskati svoj kompas in si na novo ustvariti prostor.

Slovencem pri uveljavljanju v tujini pomagajo dobre delovne navade, iznajdljivost in široko splošno znanje. Tudi v Kanadi se dobro znajdejo, ne glede na to, ali imajo formalno izobrazbo ali ne. »Delo je delo in mi poznamo delo,« pravi.

MILA GOVORI TRI JEZIKE

Največjo spremembo v njegovem življenju pa je prineslo očetovstvo. Triletna Mila je živahna deklica, ki očetu in mami ne pusti veliko miru. Z njo govori samo slovensko, tudi kadar mu odgovarja v angleščini. Melissa, ki prihaja iz francoskega dela Kanade, s hčerko govori francosko, angleščina pa je jezik okolja. »Meša vse tri jezike, midva jo razumeva, tujci jo pa samo gledajo, kaj hoče povedati,« se smeji Matej. Očetovstvo mu je spremenilo tudi občutek za čas: »Prej sem imel veliko več časa, kot sem si mislil,« pravi.

MED SLOVENIJO IN KANADO

Matej se v Slovenijo vrača približno enkrat letno in ob vsakem obisku opazi spremembe v domačem okolju. Zdi se mu, da je Slovenija v zadnjem desetletju veliko zgradila in da je več priložnosti za delo. Pri politiki pa

NATAŠA BENČIČ RADIO KOPER

ima občutek, da se vrtimo v krogu: »Vsake toliko se zdi, da bomo naredili korak in pol naprej, pa se potem spet vrnemo nazaj,« pravi. Tudi Kanada se spreminja. Napetosti med Kanado in Združenimi državami so po njegovem opozorile, kako tvegana je prevelika odvisnost od enega samega gospodarskega partnerja.

To je nauk, ki velja za podjetja, občine in države. V Thunder Bayu je še mogoče najti sledi slovenskih priseljencev. Mnogi imajo slovenske priimke, vendar se je jezik skozi generacije izgubil. Posebej ga veseli zgodba o slovenskem spomeniku v tamkajšnjem Parku prijateljstva, ki ga je s pomočjo veleposlaništva obnovila Slovenka Erika Maki. Tudi sam se z Milo rad odpravi pogledat spomenik, ki je pomemben opomnik na ljudi, ki so nekoč odšli v Kanado iskat boljše življenje.

Se bo kdaj vrnil? Ne želi si zapirati vrat: »Vse puščam odprto, nobenih vrat nisem zaklenil.« Prav to je morda najpomembnejše, kar mu je dala izkušnja življenja v tujini: spoznanje, da se ni treba za vedno odločiti samo za eno možnost. Tudi dom je lahko na več krajih.

Na reki KAMINISTIQUIA

Istrske oljke

MED SUŠO, KAKOVOSTJO IN VPRAŠANJEM, KDO BO PREVZEL SKRB ZA OLJČNIKE

Letošnja oljkarska letina je količinsko zelo neenakomerna, kakovost oljčnega olja pa za zdaj spodbudna. Vse večji izzivi so podnebne spremembe, visoki stroški pridelave in vprašanje, kako oljkarstvo približati mlajšim generacijam.

Letošnja oljkarska sezona v slovenski Istri znova potrjuje, kako močno so pridelava oljk, količina olja in njegova kakovost odvisne od vremena, lege oljčnika in pravočasnih odločitev oljkarjev. Na številnih lokacijah so oljke dobro obrodile, drugod bo pridelek manjši kot lani, ponekod pa je letina zelo skromna. Kljub poletni vročini in pomanjkanju padavin so dosedanja opažanja glede kakovosti spodbudna, vendar bo končna ocena odvisna tudi od tega, kako hitro bodo pridelovalci obrali in predelali plodove.

»Po dosedanjih opažanjih lahko na številnih lokacijah govorimo o solidnem pridelku, vendar je letošnja letina zelo neenakomerna,« pojasnjuje Maja Podgornik, predstojnica Inštituta za oljkarstvo. Na razlike vplivajo lega, lastnosti tal, sorta, oskrba oljčnika in kondicija dreves, ki je povezana tudi z obremenjenostjo s pridelkom v pretekli sezoni. Enotna ocena zato ne bi bila ustrezna.

Visoke temperature in pomanjkanje padavin so oljke izpostavile vročinskemu in vodnemu stresu. Posledice so bile izrazitejše na plitvih tleh in bolj izpostavljenih legah, medtem ko so drevesa na globljih tleh, ki bolje zadržujejo vodo, in v namakanih oljčnikih lažje ohranjala ugodno stanje. Ob pomanjkanju vode se zmanjša fotosintezna aktivnost, s tem pa tudi tvorba snovi, ki jih drevo potrebuje za rast, razvoj plodov in sintezo olja. Posledice so lahko manjši plodovi, njihovo odpadanje in nižji pridelek. Kljub temu so bili plodovi po dosedanjih opažanjih večinoma zdravi, brez večjih poškodb zaradi oljčne muhe in izrazitejših glivičnih okužb. Vendar se razmere spreminjajo. Po septembrskem dežju in ob milejših jesenskih temperaturah so se ponekod izboljšale tudi razmere za razvoj škodljivcev, zato je treba zdravstveno stanje oljk spremljati vse do obiranja.

MANJ LITROV, A VEČ ZNAČAJA

Da je letošnja sezona zahtevna predvsem za tiste, ki štejejo količino, potrjuje tudi Rok Babič iz Oljarne Babič. Po njegovi oceni je letina količinsko dobra, kakovost olja pa odlična. Suša in poletni vročinski valovi so nekoliko zmanjšali izplen, vendar so olja, ki so jih doslej pridelali v oljarni, takšna, kakršnih si želijo.

»Ali smo zadovoljni, je odvisno od tega, koga vprašate. Mi, ki nam je mar za kakovost, smo zadovoljni. Tisti, ki štejejo samo litre, najbrž malo manj,« pravi Babič.

Na kakovost vpliva tudi hitrejše dozorevanje oljk, ki ga pospešujeta vročina in suša. Z zorenjem se spreminjata aromatični profil in vsebnost polifenolov, ki olju dajejo grenkobo in pikantnost ter pomembno prispevajo k njegovi obstojnosti. Pri bolj zrelih plodovih se izrazitejše sveže, zelene note umikajo aromam zrelega sadja. Čeprav z zorenjem praviloma narašča izplen, lahko oljkar izgubi del lastnosti, zaradi katerih je olje cenjeno.

»Pravi trenutek za obiranje je zato marsikje prišel prej kot običajno. Kdor ga je zamudil, ga letos ne bo dobil nazaj,« opozarja Babič.

Izplen olja je odvisen od sorte, zrelosti plodov, količine vode v njih in tehnologije predelave. Podgornikova poudarja, da enotne napovedi za letošnjo sezono ni mogoče podati. Po podatkih ministrstva je v sezoni 2024/25 izplen oljčnega olja znašal 14 odstotkov, kar pomeni, da so iz 100 kilogramov oljk pridobili približno 14 kilogramov oziroma 15 litrov olja. Tudi letos so razlike med posameznimi sortami in lokacijami velike: pri nekaterih so izpleni višji kot lani, pri drugih nižji.

V slovenski Istri, kjer prevladuje istrska belica, je izbira časa obiranja še posebej pomembna. Zgodnejše obiranje praviloma prinese manj olja, vendar je lahko to bogatejše s polifenoli in izrazitejšega značaja. Poznejše obiranje lahko poveča količino, a se ob tem spreminjajo okus, aroma in obstojnost. Na izplen vplivajo tudi padavine, saj plodovi po dežju vpijejo vodo, zato njihova masa naraste, delež olja pa je lahko manjši.

VSAK OLJČNIK IMA SVOJO ZGODBO

Slovenska Istra je preplet gričev, dolin, teras in različnih mikroklimatskih razmer. Tudi oljke iste sorte se lahko zato na dveh različnih legah razvijajo povsem drugače. Na eni strani so izpostavljene vročini, vetru in pomanjkanju vode, na drugi jim zaščitena lega in globlja tla omogočajo ugodnejšo rast. Pomembno vlogo imajo tudi rez, gnojenje, morebitno namakanje in skrb za drevesa skozi vse leto.

Vse to se odraža v kakovosti pridelka. Po Babičevih besedah se v oljarni hitro pokaže, koliko pozornosti je oljkar namenil nasadu in plodovom. Za dobro olje namreč ni dovolj, da oljke oberemo ob pravem času. Plodovi morajo biti zdravi, čisti in primerno shranjeni, do predelave pa naj bi prišli čim prej, najbolje še isti dan. Večdnevno hranjenje v neprezračenih vrečah ali žakljih lahko povzroči segrevanje, fermentacijo in razvoj plesni, kar se pozneje odrazi v napakah olja. »Iz slabih oljk ne narediš dobrega olja. Lahko ga narediš samo več,« opozarja Babič.

Na kakovost lahko vpliva tudi oljčna muha, eden najpomembnejših škodljivcev oljk, zlasti istrske belice. Njene ličinke se hranijo z mesom plodov, zaradi poškodb pa v oljke vstopajo zrak, vlaga in mikroorganizmi. Posledice so lahko manjši izplen, izguba svežine in razvoj senzoričnih napak. Po Babičevih opažanjih se je aktivnost muhe po poletni vročini znova okrepila, v oljarni pa opažajo vse več poškodovanih plodov. Zato odlašanje z obiranjem v pričakovanju večjega izplena ni nujno dobra odločitev.

OLJKARSTVO JE DRAGO, DELO PA OSTAJA ZAHTEVNO

Ob podnebnih izzivih oljkarje spremljajo tudi visoki stroški pridelave. Med največje sodita obiranje in rez, saj številni istrski oljčniki ležijo na pobočjih in terasah, kjer je uporaba mehanizacije omejena. Nasadi so pogosto majhni in razdrobljeni, zato težko konkurirajo velikim, bolj mehaniziranim pridelovalnim območjem. Dodatne težave povzročata pomanjkanje delovne sile za obiranje in iskanje usposobljenih izvajalcev strokovne rezi.

Podgornikova opozarja, da bodo za dolgoročno uspešnost oljkarstva vse pomembnejši dostop do vode, ustrezna mehanizacija, strokovno znanje in prilagajanje varstva rastlin spreminjajočim se razmeram. Pomembno bo tudi povezovanje pridelovalcev in večja prepoznavnost kakovostnih lokalnih olj, saj lahko prav kakovost pomaga upravičiti zahtevnejši način pridelave.

Babič ocenjuje, da stroški pridelave, ki vključujejo celoletno delo v oljčniku, obiranje in predelavo, znašajo približno 15 evrov na liter olja. K temu je treba prišteti še analize, embalažo, označevanje, prodajo, dostavo in promocijo. Po njegovem mnenju nizke cene pogosto ustvarjajo pritisk na pridelovalce, ki vlagajo v kakovost in zakonito prodajo.

»Kdor tekmuje samo s ceno in količino, bo vedno našel nekoga, ki zna pridelati ceneje,« pravi.

Slovenska Istra po njegovem prepričanju ne more zmagati v tekmi z velikimi svetovnimi proizvajalkami, lahko pa stavi na kakovost, značaj olja in prepoznavnost svojega prostora.

Kupci se po opažanjih Podgornikove pri izbiri ne bi smeli ravnati zgolj po ceni. Kakovostno ekstra deviško oljčno olje ima prijetne, sveže sadne arome, ki lahko spominjajo na oljko, pokošeno travo, artičoko ali mandelj. Grenkoba in pikantnost sta lahko pozitivni lastnosti, olje pa ne sme imeti napak, kot sta žarkost in plesniv vonj. Pri izbiri pomaga tudi preverjanje porekla in podatkov o pridelovalcu, dodatno zagotovilo pa je lahko zaščitena označba porekla, kot je »Ekstra deviško oljčno olje Slovenske Istre«.

KDO BO NADALJEVAL TRADICIJO?

Ob vseh teh izzivih se odpira še vprašanje, kdo bo v prihodnje skrbel za istrske oljčnike. Prenos kmetij na mlajšo generacijo ni samoumeven. Podgornikova poudarja, da je odločitev mladih pogosto povezana z družinskim okoljem, podporo starejših in možnostjo, da v oljkarstvu prepoznajo ekonomsko perspektivo. Pomembni so pravočasen prenos znanja in odgovornosti ter možnost samostojnega odločanja.

Še težje je tistim, ki nimajo družinskega oljčnika, opreme ali začetnega kapitala. Dostop do zemljišč in obstoječih nasadov ter potrebna začetna vlaganja lahko pomenijo veliko oviro. Zato bo treba poleg spodbujanja družinskih prevzemov ustvariti tudi boljše pogoje za nove pridelovalce.

Prav pri tem se stikata razmislek o prihodnosti oljkarstva in izkušnja Roka Babiča. Po njegovih besedah mladim pogosto ne zmanjka volje, ampak prostora, da bi lahko uveljavili svoje zamisli. Starejša generacija je oljčnike ohranila skozi številne težke čase, kar

EVA BRANC

si zasluži spoštovanje, vendar tradicija ne bi smela preprečiti sprememb.

»Istrski oljčnik je tudi oder, na katerem že pol stoletja nastopa ista zasedba. Vsak ima vsaj enega nonota, ki ve bolje: kako se reže, kdaj se obira in zakaj je bilo olje včasih boljše,« opisuje Babič. Mladi, ki pridejo v oljčnik z novimi idejami, lahko po njegovem hitro izgubijo voljo, če namesto priložnosti dobijo predvsem kritike in občutek, da njihov način dela ni sprejemljiv.

Toda tudi mladi se morajo zavedati, da je oljkarstvo dolgoročna dejavnost, ki ne prinaša takojšnjih rezultatov. Kdor v njem vidi zgolj priložnost za hiter zaslužek, bo verjetno razočaran. Za uspešno pridelavo so potrebni znanje, veliko dela in tudi nekaj strasti, ob tem pa je treba znati kakovostno olje prodati in kupcu pojasniti, zakaj je vredno več.

»Oljka živi stoletja in uči potrpežljivosti, ki jo potrebujemo na obeh straneh,« sklene Babič.

Prihodnosti istrskega oljkarstva ne bosta krojila le vreme in količina pridelanega olja. Pomembni bodo sposobnost prilagajanja podnebnim spremembam, ohranjanje kakovosti, ekonomska vzdržnost pridelave in pripravljenost starejše generacije, da znanje preda naprej. Če naj oljčniki tudi v prihodnje ostanejo del istrske krajine, bodo morali mladi v njih videti ne le dediščino, temveč tudi prostor za lastne odločitve in prihodnost.

Ko za vstop v banko zadostujeta telefon in selfi

Intesa Sanpaolo Bank kot prva med slovenskimi bankami omogoča popolnoma digitalno odprtje računa zgolj s pametnim telefonom, biometrično osebno izkaznico in selfijem.

Še pred nekaj leti je bil začetek odnosa z banko skoraj samoumevno povezan z obiskom poslovalnice. Danes lahko nova stranka Intesa Sanpaolo Bank transakcijski račun odpre kjerkoli in kadarkoli, neposredno prek mobilnega telefona. Potrebuje le biometrično osebno izkaznico in selfi. Brez obiska poslovalnice in brez videoidentifikacije. Banka je novo možnost 5. oktobra predstavila na dogodku za medije in vplivneže v ljubljanski Cukrarni.

Na prvi pogled gre predvsem za tehnološko novost. Toda v ozadju je precej širša sprememba. Digitalne storitve so uporabnike navadile, da lahko nakupujejo, rezervirajo potovanja, naročijo prevoz ali opravijo številne druge storitve prek spleta takrat, ko jim ustreza. Podobna pričakovanja zdaj prenašajo tudi v bančništvo. Banke zato ne tekmujejo več samo med seboj, saj uporabniki od njih pričakujejo enako preprosto in priročno izkušnjo, kot so je vajeni pri drugih digitalnih storitvah. Prav ta premik je bil ena od osrednjih tem oktobrskega dogodka.

PREPROSTOST BREZ KOMPROMISOV PRI ZAUPANJU

»Naš cilj ni digitalizirati bančništva. Naš cilj je ljudem poenostaviti življenje,« je bistvo spremembe na dogodku strnila predsednica uprave Intesa Sanpaolo Bank Mojca Kovač. V svojem nastopu je poudarila, da dobra inovacija uporabniku vrne čas, zmanjša zapletenost in izboljša izkušnjo, pri čemer preprostost nikakor ne sme pomeniti nižje ravni varnosti.

To je pri bančništvu še posebej pomembno. Identifikacija strank, preprečevanje pranja denarja, varstvo osebnih podatkov in kibernetska varnost postavljajo visoke zahteve, ki pa po besedah Mojce Kovač niso ovira za inovacije, temveč »temelji zaupanja«.

PREPROSTOST FINTECHOV IN ZAUPANJE TRADICIONALNE BANKE

Dogodek je popolnoma digitalno odprtje računa umestil v precej širšo razpravo o tem, kaj se dogaja z bančništvom in kakšno bo bančništvo prihodnosti. Meja med tradicionalnimi bankami in fintechi oziroma neobankami se namreč vse bolj zabrisuje. Fintechi in neobanke so uporabnike navadili na hitrost in intuitivnost, tradicionalne banke pa poleg enostavnosti poudarjajo drugo pomembno prednost: zaupanje, varnost, strokovno znanje in možnost osebnega odnosa. Ambicija Intesa Sanpaolo Bank je povezati oboje. Kot je dejala Mojca Kovač, »digitalizacija za banko ne pomeni odmika od osebnega odnosa. Račun lahko uporabnik odpre prek telefona, pri pomembnejših finančnih odločitvah pa mu ostaja na voljo strokovno svetovanje«. To usmeritev banka povzema z obljubo: »Digitalno, ko želite. Osebno, ko potrebujete.«

OD SLOVENSKE INOVACIJE DO EVROPSKE DIGITALNE PLATFORME

Oktobrski dogodek ni ostal le pri lokalni novosti. Andrea Rigamonti, glavni izvršni direktor družbe Intesa Sanpaolo International Value Services, je digitalno odprtje računa umestil v širšo tehnološko preobrazbo skupine Intesa Sanpaolo. Strateški cilj je povezati banke, ki poslujejo na različnih trgih, s skupno tehnološko osnovo in razviti enotno digitalno platformo, hkrati pa posameznim bankam omogočiti dovolj prilagodljivosti za potrebe lokalnih trgov.

MILICA GOLIJANIN

Tudi slovenska banka tako ne razvija digitalne prihodnosti ločeno od drugih. Nova mobilna aplikacija in popolnoma digitalno odprtje računa sta del projekta InSelf Channel, čezmejnega modela za uvajanje nove generacije mobilnega in spletnega bančništva v bankah skupine. Model temelji na skupni tehnološki arhitekturi, usklajenih uporabniških poteh in skupnih oblikovalskih načelih. Da gre za projekt, ki predstavlja pomemben korak v digitalni preobrazbi celotne skupine, potrjuje tudi mednarodno priznanje: InSelf Channel je na Global BankTech Awards prejel nagrado za najboljšega ponudnika personaliziranih rešitev za sodelovanje s strankami za banke v srednji in vzhodni Evropi.

OD PRVEGA KLIKA DO DOLGOROČNEGA ODNOSA

Da digitalizacija ni več le vprašanje tehnologije, ampak postaja pomemben dejavnik poslovne uspešnosti bank, je poudaril Giulio Romanelli, Senior Partner pri McKinsey & Company. McKinseyjeva analiza, ki jo je predstavil, kaže, da digitalno in tehnološko vodilne banke ustvarjajo 1,8-krat višji skupni donos za delničarje in 1,4-krat višji prilagojeni donos na kapital kot banke, ki na tem področju zaostajajo. Ključ do uspeha pa po njegovih besedah ni zgolj uvajanje novih tehnologij, temveč njihovo tesno povezovanje s poslovno strategijo, razvojem digitalnih znanj in predvsem zaupanjem uporabnikov.

Popolnoma digitalno odprtje računa zato ne predstavlja zaključka zgodbe, temveč njen začetek. Tehnologija omogoča, da prvi stik z banko postane hitrejši, preprostejši in dostopnejši. Pravi izziv pa ostaja enak kot vedno: iz prvega klika zgraditi dolgoročen odnos, ki temelji na zaupanju, strokovnosti in razumevanju potreb stranke. In prav za tak odnos si v Intesi Sanpaolo Bank prizadevajo – z združevanjem najboljšega iz digitalnega in osebnega sveta. Digitalno, ko želite. Osebno, ko potrebujete.

Tomaž Čopi:
»Jadranje je zame vedno tekmovanje.«

Tomaž Čopi jadra že od desetega leta. Nastopil je na treh olimpijskih igrah ter številnih svetovnih in evropskih prvenstvih. Jadranje je zanj način življenja: še vedno tekmuje, trenira, vodi trgovino z navtično opremo v Luciji in deluje v Jadralnem klubu Pirat. Letos je s posadko Fast and Furio že četrtič osvojil Barcolano. Nekaj dni po zmagi sva se pogovarjala o jadranju, izkušnjah in skrivnosti vrhunskih rezultatov.

Barcolana je ena največjih jadralnih regat na svetu. S Furiom Benussijem ste jo osvojili že štirikrat zapored. V čem je skrivnost vašega uspeha? To ni zgolj sreča.

Treba je priznati, da je naša jadrnica nekoliko večja od drugih. Vendar to še ne pomeni, da je velikost formula za zmago. Lahko pomeni tudi večji pritisk, kar se v našem primeru tudi dogaja. Teden pred Barcolano smo na regati Bernetti, ki je nekakšna generalka pred Barcolano, izgubili proti jadrnici, ki je bila nekoliko manjša in bistveno lažja od naše. Izgubili smo zato, ker si zmage nismo zaslužili. To povem povsem odkrito. Sam sem naredil napako, morda jo je še kdo drug. To je izkoristila druga jadrnica, Porto Piccolo, in zmagala. Njen lastnik je, če se ne motim, Italijan. Zato ni samoumevno, da zmagaš samo zato, ker imaš daljšo jadrnico in višji jambor. Na morju je veliko drugih dejavnikov. Vsak dan je drugačen in vsakič, ko prideš na morje, se začne znova. Nikoli ne veš zagotovo, kdo bo zmagal. Prav v tem je lepota jadranja. Pri športih, ki potekajo v dvorani, so razmere vnaprej jasne. Pri jadranju pa je toliko različnih dejavnikov, da je vsaka regata nova zgodba.

Imam srečo, da izhajam iz tekmovalnega jadranja. Z družino sem šel na čarterske počitnice, vendar nimam jadrnice, s katero bi se zgolj vozil naokoli. Imam jo za to, da se, ko imam čas, zapeljem po zalivu. Sem pa tudi takrat tekmovalen. Jadranje je zame vedno tekmovanje.

Kako pomembno je, da je posadka usklajena in da se njeni člani med seboj razumejo?

To je najpomembnejše. Na tako veliki jadrnici imamo največ težav pri startu, še posebej na Barcolani, saj je okoli nas še približno dva tisoč drugih jadrnic. Nekateri nas radi opazujejo, drugi želijo jadrati ob nas in tekmovati z nami, čeprav so njihove jadrnice tudi dvakrat manjše. Včasih nam povzročajo več težav, kot bi bilo potrebno, in nam otežujejo normalen start. To je poseben izziv tudi s psihološkega vidika.

Največje zadovoljstvo je, ko vidiš, da posadka uživa in da vse deluje, kot mora. Najtežje je, ko pride do napak, ki se pri jadranju pač dogajajo. Na letošnji Barcolani smo se jim prav pri startu uspešno izognili. Imeli smo težavo z motorjem, vendar smo jo rešili in nato po mojem mnenju odjadrali odlično regato.

Med tekmovanjem se verjetno zgodijo različne situacije, ki sprožijo tudi različna čustva. Se odzovete burno? Kako stvari rešujete po tekmi?

Dinamika je zanimiva, še posebej zaradi mešanice slovanske in latinske kulture. Pri Angležih je čustvenih odzivov precej manj, pri nas pa jih je, kolikor hočeš. Ko gre dobro, sta prisotna veselje in navdušenje. Ko gre slabo, se pojavijo drugačna čustva, ki niso vedno koristna, saj lahko v športu postanejo moteč dejavnik. Pri tem se spomnim svoje kariere z Mitjo (Margonom). Na obali sva se dogovorila, da tisto, kar se zgodi na morju, tam tudi ostane. O tem se na kopnem ne razpravlja.

Ko ste jadrali z Mitjo, sta bila na jadrnici samo vidva. Zdaj ste del veliko večje posadke. Kakšna je razlika? Kaj vam je bližje oziroma kaj najraje počnete?

Več ljudi pomeni več težav. Najraje sem sam, ker imam takrat samo en problem. Ko sva dva, sta problema dva, ko nas je šestnajst, pa jih je lahko šestnajst. Če znaš stvari pravilno voditi, predvidevati težave in posadko pravočasno obveščati, je vse lažje.

MILICA GOLIJANIN

Kdo je po vašem mnenju najboljši slovenski jadralec?

Če gledamo rezultate, je to zagotovo Vasilij Žbogar. Če pa govorimo o izkušnjah, bi izpostavil Dušana Puha.

Bil je tudi vaš trener.

Da, vendar le krajše obdobje, morda mesec ali dva. Med nama je bilo precej nesoglasij, kar je normalno, saj ima vsak svoj pogled na stvari. Dušan Puh je nedvomno eden najbolj izkušenih. Ima ogromno znanja, ne samo o jadranju, temveč tudi o deskanju in življenju nasploh. Dušan ima 74 ali 75 let, pa je še vedno aktiven. Bil je tudi na letošnji Barcolani. Še vedno jadra in deska.

Slovenija ima veliko nadarjenih jadralcev in športnikov, ki so dosegli vrhunske rezultate. Menite, da je jadralna tradicija v Sloveniji dovolj cenjena?

Ne. Čeprav imamo morje, ki je skupaj s pomorstvom pomemben del naše identitete, nas v Ljubljani pogosto obravnavajo kot periferijo. Jadranje za nekatere sploh ni pravi šport. Šport naj bi bili nogomet, košarka in uspehi Luke Dončića. Včasih se zdi, da je tudi Martin Strel v očeh javnosti večji športnik, kot smo mi jadralci.

Tudi sami smo deloma odgovorni za to. Sam se na primer ne oblečem v svečano obleko in kravato ter se ne udeležujem redno vseh srečanj športnikov, politikov in gospodarstvenikov v Ljubljani. Vendar to ni razlog, da nas mediji ne bi omenjali. To velja tudi za RTV Slovenija, ki jo z veseljem plačujem.

Tudi politika je v preteklosti del morja prepustila drugi državi, čeprav bi se lahko bolj zavzela za to, da bi ga imeli več. Tudi to nekaj pove o našem odnosu do morja in o tem, kako nekateri razmišljajo.

Veliko mladih pri 16 ali 17 letih preneha z jadranjem, ker jim rečejo, da tako ali tako nikoli ne bodo zmagali. To ni prav. Tudi sam sem leta 1993 odšel iz Kopra, ker so mi rekli, da nisem perspektiven. Pozneje sem se vrnil v Portorož in nadaljeval. To zgodbo večkrat ponavljam, vendar je zame pomembna: na koncu sem nastopil na treh olimpijskih igrah.

Je jadranje drag šport, torej rezervirano za bogate?

Pri jadranju sicer potrebuješ jadrnico, jadra, jambor in oblačila, imaš pa na voljo morje. Košarka potrebuje igrišče, tribune, ustrezen parket in druge pogoje. Tudi drugi športi so torej na svoj način dragi, saj mora nekdo zagotoviti sredstva za njihovo delovanje. Ne trdim, da jadranje ni drag šport, vendar razlika ni nujno tako velika, kot se zdi na prvi pogled. Kolikor vem, je vadnina v Jadralnem klubu Pirat nižja od vadnine v nekaterih nogometnih klubih.

Ali je potem za jadralno kariero dovolj, da ima človek voljo in pogum?

Da. V socializmu je bilo to še nekoliko lažje, danes je težje, vendar je izvedljivo. Kot predsednik strokovnega sveta Jadralne zveze Slovenije to področje spremljam in vem, da ni preprosto, a se da.

Lani ste v Portorožu organizirali svetovno prvenstvo v razredu optimist, namenjeno mladim jadralcem. Je bil to velik organizacijski zalogaj?

Jadranje ima v slovenski Istri dolgo zgodovino. Klubi v Kopru, Izoli in Portorožu so v preteklosti organizirali številna evropska in svetovna prvenstva. Je pa res, da se trenutno veliko dogaja v Portorožu. To je predvsem zasluga Mitje, predsednika kluba, ki je zelo angažiran. Veliko časa preživi v klubu, povezuje ljudi, jih spodbuja in razmišlja, kaj bi lahko še naredili. Težava jadralnih klubov v Kopru in Izoli je, da se mlajše generacije ne vračajo vedno, da bi pomagale, čeprav sta jim kluba nekoč veliko dala. Jadrati sem začel v osemdesetih letih v Jadralnem klubu Pirat, nato sem odšel v Koper, pozneje pa se vrnil v matični klub. Danes prostovoljno pomagam, kadar me Mitja pokliče. Poleg naju pri delu kluba pomagajo še Matej Pegan, Tina Mrak, Rok, Dušan Puh in drugi. Vsi se trudimo prispevati po svojih močeh.

Zamerite jadralcem, ki za slovensko jadranje ne naredijo več?

Lahko bi jim zameril, vendar ima vsak svoje življenje. Naj navedem primer, zaradi katerega mi bo Vasilij Žbogar morda zameril. Povezan je z Jadralnim klubom Burja, katerega predsednik je bil njegov oče Slavko. Klub mu je veliko dal. Kaj se tam dogaja danes, najbolje ve sam. Vem, da veliko potuje po svetu in uspešno dela tudi za irsko jadralno zvezo. Kljub temu bi pričakoval, da bi se tudi on, tako kot drugi uspešni jadralci, občasno vrnil v domače okolje in pomagal. Pri tem ne mislim samo nanj, temveč na vse, ki vedo, da se to nanaša tudi nanje. Kot predsednik strokovnega sveta Jadralne zveze Slovenije lahko povem, da nam takšne pomoči primanjkuje. To je ena od težav, s katerimi se danes srečujemo.

Kaj vas trenutno najbolj moti v jadranju?

Najbolj me moti, da mladi vse manj časa namenjajo jadranju, čeprav za to niso sami krivi. Življenje je postalo zelo hitro, telefoni in različne aplikacije pa jim jemljejo čas. Namesto da bi dve uri preživeli na morju in uživali v jadranju, se ukvarjajo z drugimi stvarmi.

Vaša generacija velja za zlato generacijo slovenskega jadranja. Kaj bi bilo treba storiti, da bi tudi današnji in prihodnji rodovi jadralcev dosegali podobne uspehe?

Včasih smo morali sami na morje in prepričevati Dušana Puha, da je šel z nami jadrat. Danes mladi čakajo na trenerja in brez njega ne želijo na morje. Zdi se jim, da imajo veliko obveznosti, v resnici pa bi lahko marsikaj naredili sami. Vendar tudi oni niso za vse krivi. Imamo težavo, ker znanja ne znamo dovolj dobro prenašati na mlajše generacije. V Jadralnem klubu Pirat se trudimo, da bi to spremenili. Med tistimi, ki pri tem pomagajo, je tudi Tina Mrak. Po štirih olimpijskih nastopih je še vedno dejavna v klubu in dela z mladimi.

Kateri mladi slovenski jadralci so po vašem mnenju najbolj perspektivni?

Če začnem pri optimistih, je veliko dobrih mladih jadralcev. Izstopata predvsem Michael Zobec in Val Grbec, ki je zdaj prešel v razred 420. Postopoma rastejo in prehajajo v druge jadralne razrede. Perspektivnih mladih je več, vendar jih je premalo.

Včasih je bilo v Sloveniji v razredu optimist približno sto tekmovalcev, danes pa jih komaj zberemo štirideset, še to skupaj s klubi iz zamejstva. Včasih jih je še manj. To je ena od težav slovenskega jadranja. Poleg tega je jadranje zelo zahteven šport. Obvladati moraš tudi vreme in razumeti, kako vpliva na plovbo. Ne moreš preprosto odpluti in pričakovati, da bo vse delovalo samo od sebe. Včasih se pošalim na račun nogometašev: Ali med tekmo razmišljajo tudi o tem, s katere strani piha veter in kako bi ta lahko vplival na let žoge? Seveda se zavedam, da je tudi nogomet tehnično zahteven. Toda jadralci se moramo z vremenskimi in drugimi razmerami ukvarjati vsak dan.

SKUPAJ V AKCIJO ZA NAŠO OBČINO
INSIEME IN AZIONE PER IL NOSTRO COMUNE

Zavzemamo se za / ci impegniamo per:

- **VKLJUČENOST IN UPOŠTEVANJE KRAJEVNIH SKUPNOSTI** (346.000 € je premalo)
  INCLUSIONE E RISPETTO PER LE COMUNITÀ LOCALI (346.000 € e non sufficienti)
- **SKRB ZA PODEŽELJE IN SAMOOSKRBO**
  CURA DEL TERRITORIO RURALE E AUTOSUFFICIENZA
- **UČINKOVIT PROMET IN DOSTOPNOST**
  TRAFFICO EFFICIENTE E ACCESSIBILITÀ
- **RED** (nasilje v prometu, vandalizem, hrup...)
  ORDINE (violenza stradale, vandalismo, rumore)
- **UKINITEV PARKIRNIN PONOČI IN OB PRAZNIKIH**
  ABOLIZIONE DELLE TARIFFE DI PARCHEGGIO NOTTURNE E NEI GIORNI FESTIVI
- **VZPODBUJANJA PODJETNIŠTVA IN JAVNA DELA**
  PROMOZIONE DELL'IMPRENDITORIALITÀ E DELLE OPERE PUBBLICHE
- **PREGLEDNO IN UČINKOVITO OBČINO** (video prenosi sej)
  UN COMUNE TRASPARENTE ED EFFICIENTE (trasmissioni video delle sedute)
- **UČINKOVIT PROMET IN DOSTOPNOST**
  TRAFFICO EFFICIENTE E ACCESSIBILITÀ

Zahtevamo / esigiamo:

- **UREDITEV PARKIRIŠČ Z GRADNJO PARKIRNE HIŠE**
  ORGANIZZAZIONE DEL PARCHEGGIO CON COSTRUZIONE DI UN GARAGE
- **PROTIPOPLAVNA ZAŠČITA**
  PROTEZIONE DALLE INONDAZIONI
- **GRADNJA STANOVANJ ZA MLADE IN OSKRBOVANIH STANOVANJ**
  COSTRUZIONE DI APPARTAMENTI PER GIOVANI E APPARTAMENTI CON SERVIZI DI ASSISTENZA
- **ZAVZEMANJE ZA SAMOOSKRBO**
  PROMOZIONE DELL'AUTOSUFFICIENZA
- **RAZVOJ TURIZMA V SOŽITJU Z OBČANI**
  SVILUPPO DEL TURISMO IN COESISTENZA CON I CITTADINI
- **SPREJEM OPN-JA**
  ADOZIONE DEL PIANO TERRITORIALE COMUNALE
- **RAZVOJ PODEŽELJA**
  SVILUPPO RURALE

V akcijo za občino Koper
In azione per il comune di Capodistria

N.Si SLS

skupna lista / lista congiunta di NSi in SLS

nosilec / candidato capolista: **Viljem Kopše**

Skupaj v akcijo za občino Piran
Insieme in azione per il comune di Pirano

N.Si

lista NSi / lista di NSi

nosilka / candidato capolista:
Zdenka Zupančič

POLITIČNI OGLAS. Naročnik: NSi. Obvestilo o preglednosti: nsi.si/preglednost

MATEJA HRVATIN KOZLOVIČ

Skupna kandidatka za županjo Mestne občine Koper
Candidata comune a sindaca del Comune città di Capodistria

EN KOPER. ZA VSE GENERACIJE.
UNA CAPODISTRIA. PER TUTTE LE GENERAZIONI.

Svoboda naprej!

ZAVEDNO KOPER

www.matejahrvatinkozlovic.si

To je politični oglas. Naročnik: Svoboda, Ameriška ulica 8, 1000 Ljubljana | Questo è un annuncio politico. Committente: Svoboda (Libertà), Ameriška ulica 8, 1000 Lubiana

Peter Bolčič

€

O GOSPODARSTVU

Podjetniki in obrtniki so gonilna sila in najbolj ustvarjalen del naše družbe. S svojim vsakodnevnim delom, pogumom in trudom ustvarjajo nova delovna mesta, visoko dodano vrednost in splošno blaginjo za vse občane. Z davki in prispevki, ki jih plačujejo, se namreč v ključni meri financirajo temeljni stebri družbe – javno zdravstvo, šolstvo in socialna varnost.

Kot **kandidat SDS za župana** se dobro zavedam prostorske stiske, ki trenutno močno zavira njihov razvojni potencial. Obstoječa cona poka po šivih, zato sta širitev in ureditev sodobne industrijsko-obrtne cone v Kopru med glavnimi prednostnimi nalogami našega programa. Mestna občina Koper mora končno postati njihov zanesljiv partner, ki jim nudi podporo, ne pa birokratska ovira.

Ob tem je ključno podpreti prihajajoči referendum o interventnem zakonu za razvoj Slovenije. Ta po našem prepričanju poleg nižjih davkov na energente in hrano prinaša konkretne ugodnosti ter boljše poslovno okolje za podjetnike, obrtnike, samozaposlene in kmete, obenem pa izboljšuje življenjski standard študentov in upokojencev. To je priložnost za celovit in dolgoročen razvoj Slovenije.

SDS SLOVENSKA DEMOKRATSKA STRANKA

Naročnik objave: stranka SDS

OBIŠČI NAS TUDI NA SPLETU!
www.obalaplus.si

Anja Guzej

€

SDS SLOVENSKA DEMOKRATSKA STRANKA

kandidatka za županjo občine Piran

Anja Guzej, rojena 28. januarja 1989 v Kopru, je odraščala v Piranu, kjer je obiskovala osnovno šolo. Nekaj časa je živela v občini Izola, nato pa se je vrnila v Piran, s katerim je bila ves čas tesno povezana.

Po izobrazbi je magistrica geografije, njena strokovna zanimanja pa so usmerjena predvsem v prostorski razvoj, turizem in razvoj lokalnega okolja. Njeno magistrsko delo je obravnavalo problematiko počitniških bivališč v Piranu.

Za občino Piran si želi razvoja, ki bo upošteval tudi potrebe ljudi, ki v njej živijo. Poseben pomen pripisuje ohranjanju podeželja, kmetijstva in poseljenosti zaledja ter ustvarjanju pogojev, da bodo mladi lahko ostali, se vračali in si v domačem okolju ustvarili prihodnost.

Verjame v občino, ki povezuje generacije, odgovorno načrtuje svoj prostor in skrbi za uravnotežen razvoj vseh svojih krajev. Kot enega pomembnejših korakov izpostavlja tudi sprejetje občinskega prostorskega načrta, ki bo temelj dolgoročnega in premišljenega razvoja občine.

Piran naj bo prostor, kjer je dobro živeti – danes in tudi za generacije, ki prihajajo.

Naročnik objave: stranka SDS

Za jezo in izstopajočim videzom mladostnikov se lahko skriva stiska

OBČUTEK, DA JIH DRUGI NE RAZUMEJO, TEŽKI DRUŽINSKI ODNOSI, OSAMLJENOST IN STRAH PRED PRIHODNOSTJO SO LE NEKATERE OD STISK, S KATERIMI SE SREČUJEJO MLADOSTNIKI. POSVETOVALNICA JIM V ŠOLAH PONUJA VAREN PROSTOR, KJER LAHKO SPREGOVORIJO BREZ OBSOJANJA. ZGODBI GALA IN LEE, KI JU JE ZAPISALA MAG. VESNA STARMAN, RAZKRIVATA, KAJ SE LAHKO SKRIVA ZA VEDENJEM, KI GA ODRASLI HITRO OZNAČIMO ZA NEPRIMERNO.

Mladostnik, ki jezno vstopi v učilnico, ali dekle, ki s svojim videzom izstopa, hitro pritegneta pozornost. Odrasli se pogosto najprej odzovemo na takšno vedenje, redkeje pa se vprašamo, kaj se skriva za njim. Prav v tem je bistvo Posvetovalnice, ki v šolah mladim, starim od 12 do 15 let, ponuja prostor za razbremenilne pogovore.

Kot pojasnjuje mag. Vesna Starman, je Posvetovalnica nastala kot odziv na vse pogostejše stiske in nasilne dogodke med mladimi ter na potrebo po prostoru, kjer bi bil njihov glas zares slišan. Mladostnik se tam lahko pogovori z osebo, ki mu prisluhne brez predsodkov in obsojanja, ga podpre ter mu pomaga poiskati možne rešitve ali ustrezno pomoč.

Mladi v pogovorih pogosto izpostavljajo težave v družinskih odnosih in odnosih z vrstniki, nasilje, izključevanje, osamljenost, šolske pritiske in slabo samopodobo. Bremeni jih tudi občutek, da jih odrasli ne razumejo ali da sami nimajo vpliva na odločitve, ki pomembno posegajo v njihovo življenje. Dolgotrajna stiska se lahko kaže kot jeza, umik ali tvegano vedenje, pa tudi kot nespečnost, tesnoba, vrtoglavica in težave z dihanjem.

KO JEZA SKRIVA STRAH

Gal je nekega jutra zamudil pouk, v učilnico vstopil brez pozdrava in glasno odložil torbo. Učiteljica ga je zaradi vedenja poslala k svetovalni delavki, vendar je zavil v Posvetovalnico. Tam je stopil do boksarske vreče in začel udarjati. Ko se je umiril, je dejal: »Nihče me ne razume.«

Za njegovo jezo se je skrivala negotovost zaradi družinskih razmer. Od sedmega leta je živel pri babici in dedku, kjer je imel dom, prijatelje in ustaljeno življenje. Mama se je medtem preselila na drug konec Slovenije in želela, da bi se po koncu šolskega leta preselil k njej in njenemu partnerju.

»Tukaj mi je dobro. Tega nočem spremeniti,« je povedal svetovalki. Selitev je zanj pomenila možnost, da izgubi okolje, v katerem se počuti varno. Skrb ga je spremljala tudi ponoči, ko je težko zaspal, čez dan pa je občutil telesne posledice stresa.

Svetovalka ga ni prekinjala z vprašanji ali mu obljubljala, da se bo vse razpletlo po njegovih željah. Dala mu je čas, da se umiri in pove, kaj ga bremeni. Pomagala mu je ubesediti strah pred izgubo doma, prijateljev in življenja, ki ga pozna. Galova zgodba kaže, da se lahko za vedenjem, ki ga odrasli razumejo kot uporniško, skrivajo strah, žalost in nemoč.

ZARADI VIDEZA JE PRIŠLA NA POGOVOR, SPREGOVORILA PA O DOGAJANJU DOMA

Lea je v Posvetovalnico prišla na pobudo razredničarke, ki se ji njen način oblačenja in ličenja ni zdel primeren. Toda ko jo je svetovalka vprašala, kako je, je po začetnem kratkem odgovoru tiho priznala: »Doma ni ravno v redu.«

Spregovorila je o očetovih žaljivkah, ponižanju in grožnjah. »Vedno me je strah, kaj bo,« je povedala. Ob slabših ocenah ali kadar je naredila kaj narobe, se je bala njegovega odziva. Svetovalki je pokazala tudi sledove samopoškodovanja in povedala, da se je poškodovala v trenutkih hude stiske in nemoči.

Povedala je tudi, da je mama ne zaščiti pred očetovimi žaljivkami. Doma jo je bremenila še neenakomerna porazdelitev obveznosti, saj je morala opravljati gospodinjska dela in skrbeti za mlajšega brata. Pri babici se je počutila varneje, saj je tam lahko vsaj za nekaj časa odložila strah.

Ličenje in oblačila, zaradi katerih so jo odrasli najprej opazili, so bila le vidni del njene zgodbe. Za njimi so se skrivali strah, nemoč in potreba po varnosti. Ko mladostnik razkrije nasilje ali samopoškodovanje, je pomembno, da odrasli njegove besede vzamejo resno in poskrbijo za ustrezno zaščito ter strokovno pomoč.

VČASIH NAJVEČ POMENI ŽE TO, DA NEKDO POSLUŠA

Ob prvem obisku Posvetovalnice nekateri mladostniki spregovorijo takoj, drugi potrebujejo več časa, da najdejo besede. Najtežje spregovorijo o tistem, česar jih je sram ali strah, pa tudi o stvareh, za katere menijo, da jim odrasli ne bodo verjeli. Že pogovor jim lahko prinese olajšanje, saj začutijo, da v stiski niso sami.

V Posvetovalnico lahko pridejo sami ali na pobudo učitelja oziroma druge odrasle osebe, vendar je pogovor prostovoljen in ne sme biti predstavljen kot kazen. Namen ni spregledati neprimernega vedenja, temveč razumeti okoliščine, v katerih nastaja, in po potrebi poiskati dodatno pomoč.

ŽIVA PAPEŽ

Zgodbi Gala in Lee kažeta, kako pomembno je pogledati dlje od prvega vtisa. Gal ni potreboval še enega očitka zaradi jeze, Lea pa ne še enega opozorila glede videza. Potrebovala sta odraslega, ki je bil pripravljen prisluhniti in razumeti, kaj se dogaja v njunem življenju.

Včasih se pomoč začne z enim samim vprašanjem: »Kako si?« Še pomembneje pa je, da smo pripravljeni počakati na iskren odgovor.

GENERALI | SME EnterPRIZE

TRAJNOSTNE ZGODBE, KI NAVDIHUJEJO

Že četrto leto zapored smo v zavarovalnici Generali z globalno pobudo **SME EnterPRIZE** nagradili podjetja, ki svoje trajnostne zaveze spreminjajo v konkretna dejanja.

Tudi letos smo med mikro ter malimi in srednje velikimi podjetji izpostavili tista, ki dokazujejo, da so skrb za okolje, zaposlene in širšo skupnost pomemben del uspešnega poslovanja.

LETOŠNJI NAGRAJENCI

KATEGORIJA MIKRO PODJETJA

Center ponovne uporabe d.o.o., so.p.
GOBNJAK d.o.o.
JAKOB NAPOTNIK - nosilec dopolnilne dejavnosti na kmetiji

KATEGORIJA MALA IN SREDNJA PODJETJA

EFOS d.o.o.
SICO d.o.o.
PARADAJZ d.o.o.

Čestitke nagrajencem in hvala vsem, ki soustvarjate bolj trajnostno prihodnost.

www.generali.si/sme-enterprize

ALTROKE

Martinovanje San Martino

VRHUNSKA VINA
VINI ECCELLENTI

4 KOPRSKE PALAČE
4 PALAZZI DI CAPODISTRIA

KULINARIKA
GASTRONOMIA

BOGAT KULTURNI IN ZABAVNI PROGRAM
RICCO PROGRAMMA CULTURALE E DI INTRATTENIMENTO

14. 11.

PROGRAM IN VSTOPNICE
PROGRAMMA E BIGLIETTI

KOPER CAPODISTRIA · MESTNA OBČINA KOPER COMUNE CITTÀ DI CAPODISTRIA · INTESA SANPAOLO BANK · VINAKOPER · POKRAJINSKI MUZEJ KOPER MUSEO REGIONALE DI CAPODISTRIA KOPER REGIONAL MUSEUM · Društvo Vinogradnikov Slovenske Istre Associazione dei Viticoltori dell'Istria Slovena

V SLUŽBI LJUDI

SEDEMDESET LET OKOLJA PIRAN

JAVNO PODJETJE OKOLJE PIRAN JE 8. OKTOBRA V AVDITORIJU PORTOROŽ OBELEŽILO 70-LETNICO DELOVANJA. SLOVESNOST JE POVEZALA ZAPOSLENE, UPOKOJENE SODELAVCE, NEKDANJE DIREKTORJE IN PARTNERJE TER POUDARILA VLOGO PODJETJA PRI ZAGOTAVLJANJU KAKOVOSTI ŽIVLJENJA V OBČINI IN OHRANJANJU NJENE PODOBE.

ŽUPAN ANDREJ KORENIKA JE DIREKTORJU OKOLJA PIRAN MAG. NESETU DULAIJU IZROČIL POSEBNO PRIZNANJE OB 70-LETNICI PODJETJA.

Zbrane so nagovorili župan Občine Piran Andrej Korenika, direktor Okolja Piran mag. Neset Dulai in direktor Zbornice komunalnega gospodarstva Slovenije Sebastijan Zupanc. »Komunalno podjetje dela s krajani in za krajane,« je v govoru poudaril direktor mag. Neset Dulai in največjo zahvalo namenil zaposlenim, ki vsakodnevno skrbijo, da razvejan sistem storitev deluje kot dobro naoljen motor. »Sodobna oprema nam pomaga, vendar jo morajo upravljati ljudje, ki svoje delo poznajo in razumejo njegov pomen,« je dodal.

Župan Občine Piran Andrej Korenika se je v svojem nagovoru zahvalil vsem generacijam zaposlenih, ki že sedem desetletij skrbijo za urejenost občine in kakovost življenja njenih prebivalcev. Ob tem je poudaril, da delo komunalnih delavcev pogosto opazimo šele takrat, ko gre kaj narobe. »Vaše delo vidimo, ga cenimo in se zavedamo, kako pomembni ste. Tudi če od nas prevečkrat slišite pritožbe namesto pohval. In dobro vemo tudi, da bi veliko lažje preživeli brez župana kot brez vas,« je dejal ter se zahvalil zaposlenim in njihovim družinam za predanost, trud in razumevanje.

Od začetkov leta 1956, ko so odpadke po piranskih ulicah pobirali z oslovsko vprego, se je komunala razvijala skupaj s krajem. Turistični razmah je prinesel nove naloge in vlaganja v infrastrukturo, po izločitvi gradbenega dela in prenosu stanovanjske dejavnosti na občino pa je sledila ponovna rast podjetja.

Na ta obdobja so se ozrli nekdanji direktorji Vito Mavrič, Robert Časar, Darij Barrile, Sebastjan Jeretič, Alen Radojkovič in Gašpar Gašpar Mišič. V videočestitkah so obujali spomine na dosežke, sodelavce in anekdote. Njihova pričevanja so dogodku dodala osebno razsežnost ter pokazala, kako so se različne generacije odzivale na potrebe svojega časa.

Poseben trenutek večera je bila podelitev priznanj 36 dolgoletnim sodelavkam in sodelavcem Okolja Piran, ki so podjetju zvesti že več kot dvajset let. Nekateri v njem preživljajo že četrto desetletje svoje poklicne poti. Dulai se je zahvalil tudi upokojenim kolegom, od katerih so se številni današnji sodelavci učili reševanja težav, za katere v priročnikih ni odgovorov.

Večer so popestrili glasbeni nastop Tea Collorija in skupine Momento Cigano, nastopi plesne skupine Swank ter hudomušni skeči iz komunalnega vsakdana. Večino prireditve so pripravili zaposleni sami, vključno s scenografijo piranske ulice. Obiskovalci so v dar prejeli keramične replike rimskih uteži za ribiške mreže, izdelane ob strokovni podpori Pomorskega muzeja Piran.

Praznovanje se je nadaljevalo z druženjem in obujanjem spominov. Jubilej je tako poleg zgodovine podjetja obudil tudi vezi med ljudmi, katerih delo že sedem desetletij pušča sled v piranski občini.

Foto: Jadran Rusjan

PREJEMNIKI ZLATIH PRIZNANJ ZA VEČ KOT 30 LET DELA V OKOLJU PIRAN

JUBILEJ JE BIL TUDI PRILOŽNOST ZA SREČANJE NEKDANJIH IN SEDANJIH SODELAVCEV.

POMEMBEN DEL ZGODBE OKOLJA PIRAN PIŠEJO TUDI ŽENSKE.

TUDI PO UPOKOJITVI OSTAJAJO POVEZANE S PODJETJEM, V KATEREM SO PREŽIVELE DEL SVOJE POKLICNE POTI.

JUBILEJA SO SE UDELEŽILI TUDI DIREKTORJI KOMUNALNIH PODJETIJ IZ SOSEDNJIH IZOLE IN KOPRA.

ZA GLASBENO VZDUŠJE JE POSKRBEL TEO COLLORI S SKUPINO MOMENTO CIGANO.

POZIV BRALCEM

Želite prejemati časopis OBALAplus?

Živite v eni od štirih istrskih občin – Kopru, Izoli, Piranu ali Ankaranu – pa časopisa OBALAplus ne prejemate, čeprav na poštnem nabiralniku nimate nalepke, ki prepoveduje dostavo reklamnih tiskovin?
Če bi ga želeli redno prejemati, nam pišite na info@obalaplus.si.
Sporočite nam svoje ime in priimek ter naslov (ulico, hišno številko, poštno številko in kraj).

Potrudili se bomo, da bo časopis OBALAplus našel pot tudi do vašega poštnega nabiralnika.

Koncert sočutja na Belem Križu

DAN JE BIL LEP, KOT DA BI VEDEL, DA SE BO ZGODILO NEKAJ POMEMBNEGA. IN SE JE. NA BELEM KRIŽU NAD PIRANOM, KJER ROCK GLASBENIKI VSAKO LETO POKAŽEJO SVOJO SRČNOST, POSLANSTVO IN SOČUTJE. DA, TO JE ROCK – GLASBA, KI KAŽE PRAVO SMER, LE PRISLUHNITI JI JE TREBA.

En sam milimeter, ki ga nekdo naredi v smeri spoštovanja, sočutja in pomoči, je velik korak k lepšemu jutri. K jutri, ko se bomo spoštovali, ko bomo prijatelji ne glede na vero, politično pripadnost, oblačila ali prepričanja ... Tak milimeter so naredili organizatorji rock koncerta na parkirišču gostilne Beli Križ, ki jo vodi Matjaž Zakrajšek.

Tokratni tradicionalni dobrodelni koncert, na katerem so se vsi sodelujoči znova odpovedali plačilu, je imel dve plemeniti poslanstvi. Zbirali smo prispevke za malega junaka Tea s Ptuja, ki potrebuje zahtevne in drage zdravstvene posege v ZDA, da bi mu sodobna medicina lahko polepšala življenje. Hkrati smo se poklonili našemu izjemnemu kitaristu in nič manj izjemnemu človeku, domačinu Marjanu Ogrinu, ki je pred kratkim izgubil boj z boleznijo. Oboje je iz nastopajočih izvabilo tisto najboljše, kar rock ponuja.

Veliko parkirišče pred gostilno se je počasi polnilo, dokler se okoli devete ure ni zbralo več sto obiskovalcev – plesalcev, radovednežev, žejnih in lačnih, starih in mladih, levih in desnih, ki pa so bili ob zvokih rocka vsi enaki.

Večer, ki bo vsem prisotnim še dolgo ostal v spominu, so odprli zanimivi prijatelji iz Ljubljane, skupina Društvo ljubiteljev, ki postaja že stalnica teh plemenitih koncertov.

Nato je Valter Peric - Perini na kitari ob pomoči legendarnega Aleša Lavriča na klaviaturah zazibal in pomladil obiskovalce z zimzeleno balado Albatross skupine Fleetwood Mac.

En sam milimeter, ki ga nekdo naredi v smeri spoštovanja, sočutja in pomoči, je velik korak k lepšemu jutri. K jutri, ko se bomo spoštovali, ko bomo prijatelji ne glede na vero, politično pripadnost, oblačila ali prepričanja ... Tak milimeter so naredili organizatorji rock koncerta na parkirišču gostilne Beli Križ, ki jo vodi Matjaž Zakrajšek.

Tokratni tradicionalni dobrodelni koncert, na katerem so se vsi sodelujoči znova odpovedali plačilu, je imel dve plemeniti poslanstvi. Zbirali smo prispevke za malega junaka Tea s Ptuja, ki potrebuje zahtevne in drage zdravstvene posege v ZDA, da bi mu sodobna medicina lahko polepšala življenje. Hkrati smo se poklonili našemu izjemnemu kitaristu in nič manj izjemnemu človeku, domačinu Marjanu Ogrinu, ki je pred kratkim izgubil boj z boleznijo. Oboje je iz nastopajočih izvabilo tisto najboljše, kar rock ponuja.

Veliko parkirišče pred gostilno se je počasi polnilo, dokler se okoli devete ure ni zbralo več sto obiskovalcev – plesalcev, radovednežev, žejnih in lačnih, starih in mladih, levih in desnih, ki pa so bili ob zvokih rocka vsi enaki.

Večer, ki bo vsem prisotnim še dolgo ostal v spominu, so odprli zanimivi prijatelji iz Ljubljane, skupina Društvo ljubiteljev, ki postaja že stalnica teh plemenitih koncertov.

Nato je Valter Peric - Perini na kitari ob pomoči legendarnega Aleša Lavriča na klaviaturah zazibal in pomladil obiskovalce z zimzeleno balado Albatross skupine Fleetwood Mac.

Nato je napočil čas za tiste, ki poganjajo kolesje teh izjemnih koncertov na Belem Križu – Runkl bluz bend s srebrnolasim in duhovitim frontmenom ter človekom velikega srca Igorjem Černetičem na čelu. Da bi se morebitno fušanje čim manj slišalo, so za ta večer bend dopolnili še z jagodo na klaviaturah – Robertom Vatovcem.

Nato je na oder stopila skupina Piran Express, ki je posebna rock zgodba.

Za njimi so prihrumeli Hornetsi. »Če lahko stojite, lahko tudi plešete,« si je mislil frontman Sebastjan in konec je bilo slehernega upanja na umirjen jesenski večer.

Šele torta z napisom »Marjanu v spomin« je nato ples preusmerila v poezijo. Pesmi, posvečene Marjanu z ljubeznijo in čutnostjo, so prebrale njegovi hčerki Valentina in Mojca ter sestra Marina. Posebej se mu je poklonil tudi dolgoletni glasbeni in siceršnji prijatelj Robert Vatovec bend je nadaljeval s čudovito energijo in na oder povabil še našo Aniko.

Sledil je monumentalni zvok nekega big banda, a šele ko si prišel bližje, si ugotovil, da sta zanj zaslužna le dva: odlična pevka Nataša Maraž in seveda že omenjeni multiklaviaturist Aleš, sokrivca za obstoj dua Black Jack.

Nato je napočil čas za tiste, ki poganjajo kolesje teh izjemnih koncertov na Belem Križu – Runkl bluz bend s srebrnolasim in duhovitim frontmenom ter človekom velikega srca Igorjem Černetičem na čelu. Da bi se morebitno fušanje čim manj slišalo, so za ta večer bend dopolnili še z jagodo na klaviaturah – Robertom Vatovcem.

Nato je na oder stopila skupina Piran Express, ki je posebna rock zgodba.

Za njimi so prihrumeli Hornetsi. »Če lahko stojite, lahko tudi plešete,« si je mislil frontman Sebastjan in konec je bilo slehernega upanja na umirjen jesenski večer.

Šele torta z napisom »Marjanu v spomin« je nato ples preusmerila v poezijo. Pesmi, posvečene Marjanu z ljubeznijo in čutnostjo, so prebrale njegovi hčerki Valentina in Mojca ter sestra Marina. Posebej se mu je poklonil tudi dolgoletni glasbeni in siceršnji prijatelj Robert Vatovec, s katerim sta z glasbo razveseljevala svet kar nekaj desetletij.

Večer je nadaljeval naš Slavko ob nenadomestljivi spremljavi kitarista Matjaža Švaglja in fantov iz drugih bendov.

Ker skoraj pet ur rock'n'rolla še ni bilo dovolj, so si oder prisvojili še Teddy Bears s frontmenom in kitaristom Juretom Lesarjem, ki že tradicionalno zaključujejo te koncerte. Pridejo, znorijo, občinstvo dvignejo s tal, in če ne bi bilo horalegalisa, bi šopali do jutra. Za nameček se k mikrofonu, pač starejšemu gospodu primerno, privleče še Tomo Jurak (Gu-Gu, Tom-Tom itd.) in skupaj z Juretom odpojeta še zadnje pesmi večera.

Za Tea smo zbrali skoraj 1.800 evrov, za vse nas pa srčnosti za vsaj mesec dni. Čestitke vsem, ki so pripravljeni podariti le majhen milimeter sebe tudi drugim.

Foto in tekst: Slobodan Simič Sime

Luka Koper: kjer delovne poti postanejo dolgoletne vezi

V LUKI KOPER SE VSAK DAN PREPLETAJO RAZLIČNE ZGODBE, ZNANJA IN IZKUŠNJE. ZA ŠTEVILNIMI PREMIKI BLAGA, PRIHODI LADIJ IN RAZVOJNIMI PROJEKTI STOJIJO LJUDJE, KI S SVOJIM DELOM SOUSTVARJAJO USPEŠNO ZGODBO PODJETJA. MNOGI MED NJIMI SO V LUKI KOPER PREŽIVELI VELIK DEL SVOJE POKLICNE POTI, ŠTEVILNI PA OSTAJAJO Z NJO POVEZANI TUDI PO UPOKOJITVI. NJIHOVE ZGODBE KAŽEJO, DA PRIPADNOST GRADIJO PREDVSEM LJUDJE IN ODNOSI.

PRIPADNOST GRADIJO VARNOST, PONOS IN DOBRI ODNOSI

V Luki Koper, d. d., je bilo konec leta 2025 zaposlenih 2284 ljudi, v celotni Skupini Luka Koper pa 2445. Med njimi jih je kar 319 v Luki Koper zaposlenih več kot 20 let, od tega 64 več kot 30 let. O dolgoročni pripadnosti zaposlenih govori tudi nizka fluktuacija, ki je leta 2025 znašala 2,4 odstotka in je bila nižja od slovenskega povprečja.

»Na dolgoletno pripadnost zaposlenih Luki Koper vpliva preplet varnosti zaposlitve, dobrih odnosov, ponosa in občutka smiselnega prispevka,« poudarja Matej Osenar, vodja kadrovske službe. Kot pojasnjuje, zaposleni Luko Koper doživljajo kot uspešno in ugledno podjetje, kar krepi njihov ponos in zaupanje v prihodnost. K občutku varnosti prispeva tudi stabilnost zaposlitve, ki sodi med najvišje ocenjene vidike zadovoljstva pri zaposlenih. Ob tem zaposleni dobro poznajo svoje delo, čutijo odgovornost za kakovost rezultatov ter imajo priložnost, da skozi leta razvijajo strokovno znanje, pridobivajo izkušnje in gradijo poklicno pot znotraj podjetja. Posebno pomembni so tudi dobri odnosi med sodelavci, ki ustvarjajo občutek sprejetosti in povezanosti. Luka Koper zato za številne zaposlene ni zgolj delodajalec, ampak skupnost, v kateri se njihov prispevek prepoznava, prihodnost pa doživljajo kot dovolj varno, da v podjetju ostanejo dolgoročno.

Pomemben del skrbi za zaposlene sta tudi kakovostno uvajanje novih sodelavcev in prenos znanja med generacijami. Vsak novi zaposleni dobi mentorja, ki mu pomaga spoznati delovne procese in se vključiti v kolektiv. Pri pridobivanju praktičnih veščin ima pomembno vlogo tudi sodobni vadbeni center, kjer se zaposleni usposabljajo za varno in učinkovito delo na terenu. Center je namenjen tudi nadaljnjemu usposabljanju zaposlenih in razvoju njihovih kompetenc, kar med drugim omogoča večjo notranjo mobilnost kadrov.

VEZI, KI OSTANEJO TUDI PO UPOKOJITVI

Posebno zgodbo o pripadnosti piše Klub upokojenih delavcev Luke Koper, ki letos obeležuje 29 let delovanja in združuje 189 članov. Z izleti, srečanji in drugimi aktivnostmi skrbijo, da člani ohranjajo stike z nekdanjimi sodelavci, vabljeni pa so tudi na nekatere dogodke zaposlenih.

»Luka Koper je za člane našega kluba nekaj posebnega. Pomagali smo jo namreč graditi, marsikdo od nas pa je v njej preživel praktično vso delovno dobo, zato je ne doživljamo le kot nekdanjega delodajalca, ampak kot del svojega življenja. Naša pripadnost podjetju se ni končala z upokojitvijo, ampak traja tudi po njej. Še vedno spremljamo rast in razvoj pristanišča ter smo na naše zanamce neizmerno ponosni,« poudarja Branko Matič, predsednik Kluba upokojenih delavcev Luke Koper.

Za nekatere člane povezanost s pristaniščem pomeni še več kot srečevanje z nekdanjimi sodelavci. Enajst upokojencev namreč vodi skupine, ki obiskujejo Luko Koper. Vsako leto pristanišče obišče več kot 300 skupin. Nekdanji zaposleni tako obiskovalcem predstavljajo pristanišče tudi skozi svoje izkušnje, hkrati pa spremljajo njegov razvoj in novosti. Njihovo sodelovanje je lep primer prenosa znanja med generacijami in hkrati kaže, kako izkušnje zaposlenih ostanejo dragocene tudi po koncu aktivne delovne dobe.

Prav povezovanje izkušenj in novega znanja je pomembno tudi za prihodnost pristanišča. V prihodnjih petih letih nameravajo v Luki Koper zaposliti več kot 200 novih sodelavcev, ki bodo skupaj z izkušenimi zaposlenimi soustvarjali prihodnost podjetja. Pristanišče se razvija, prihajajo novi ljudje, a znanje, odnosi in občutek pripadnosti ostajajo del njegove zgodbe tudi po koncu delovne poti.

UPOKOJENI LUŠKI VODIČI

Crimson:
25 let od prvih skladb do prvenca

OBALNA ZASEDBA CRIMSON JE PO ČETRT STOLETJA IZDALA ALBUM THE SCREAMING OF AN ECHO. SKLADBE, KI SO JIH TRIJE SREDNJEŠOLCI NAPISALI LETA 2001, SO MEDTEM DOZORELE SKUPAJ Z GLASBENIKI, SE PREOBLIKOVALE IN DOBILE NOVO ZVOČNO PODOBO.

Petindvajset let je dolga doba tudi za glasbeni album. V tem času se lahko zamenjajo zasedbe, glasbeniki odrastejo, dobijo službe in ustvarijo družine, nekatere skladbe pa kljub vsemu čakajo na svojo priložnost. Prav takšna je zgodba obalne zasedbe Crimson, ki je letos končno izdala prvenec The Screaming Of An Echo. Album, katerega zametki segajo v leto 2001, je nastajal med letoma 2011 in 2024 ter prinaša dvanajst skladb, prežetih z vplivi progresivnega in hard rocka sedemdesetih let, folka, countryja ter ambientalnih akustičnih pasaž.

»Odločitev je padla že prej, le proces se je zavlekel čez vse meje sprejemljivega,« se v smehu spominja kitarist in vokalist Samo Turk. Člani so si že na začetku tisočletja želeli iz demo posnetkov ustvariti pravi album, a jim je takrat primanjkovalo znanja, opreme, popolne zasedbe in denarja, da bi zamisel uresničili na želeni ravni. »Za ta album takrat ni bil pravi čas. Ko je napočil njegov čas, torej ko so se vsi prej omenjeni parametri poravnali, pa mi nismo več imeli časa, da bi se mu popolnoma posvetili,« pravi Turk.

Crimson so delovali med letoma 2000 in 2003. Začeli so kot akustični trio, nato pa razvili tudi električno različico zasedbe. V tem obdobju so napisali dvanajst skladb in jih za silo posneli, vendar do pravega studia niso prišli, preden so se razšli. Glasba je tako ostala v predalu, čeprav njeni avtorji niso dvomili, da si zasluži kakovosten posnetek in pot do poslušalcev.

SKLADBE, KI SO RASLE Z GLASBENIKI

Po razpadu skupine se je glasbena pot članov nadaljevala v drugih projektih. Iz neposrednega okolja Crimson sta med drugim nastali zasedbi Claudya in Strawberry Jam, Turk pa je pozneje ustvarjal tudi z zasedbami Toxine, JazzLessNess in Eloode ter v duetih z Gašperjem Pianom in Žigo Fabbrom. Tudi drugi člani so se posvečali različnim glasbenim projektom, snemali albume in si nabirali izkušnje, medtem pa so se vrstile tudi običajne življenjske obveznosti.

Turk je približno pet let po razpadu skupine začel snemati nove demo posnetke, v katerih je skladbam namenil sveže aranžmaje. Trajalo je še tri leta, da se je zbrala nova zasedba in so glasbeniki odšli v studio.

»V studiu smo v dveh dneh posneli bobne, nekaj basa in kitar za električne skladbe, preostanek pa smo nasnemavali naslednjih 13 let,« pripoveduje Turk, ki je prevzel tudi producentsko vlogo. Album je nastajal v prostem času, kadar so članom in gostujočim glasbenikom druge obveznosti dopuščale, da so se znova posvetili projektu.

Dolgo nastajanje pa ni pomenilo zgolj tehničnega dokončevanja nekoč posnetih zamisli. Skladbe so se v četrt stoletja tudi spremenile. Nekatere so doživele le manjše popravke, druge so dobile precej drugačno obliko. »K sreči ne,« na vprašanje, ali so po tolikih letih zvenele tako, kot so si jih prvotno zamislili, odgovarja Turk. Izkušnje, ki so jih glasbeniki medtem pridobili v drugih zasedbah, so odprle prostor za nove ideje, bolj premišljene aranžmaje in bogatejši zvok.

Pomemben prispevek so imeli tudi člani, ki so se projektu pridružili pozneje. Današnjo zasedbo sestavljajo Samo Turk (kitara), Simon Omahen (kitara), Matjaž Karlovčec (bas kitara), Gregor Brajkovič (bobni) in Aljoša Žnidaršič (kitara). Pri albumu so sodelovali še klaviaturist Alen Grižonič, saksofonist Žiga Fabbro, violinistka Amanda Vidic in Tom Hmeljak, ki je igral glockenspiel. Za miks je poskrbel Erik Kramberger, mastering pa je opravil Miha Kraker iz studia Greenhouse.

ALBUM KOT CELOTA, NE ZBIRKA SINGLOV

The Screaming Of An Echo se naslanja na raznoliko rockovsko izročilo sedemdesetih let, vendar ga ne poskuša zgolj poustvariti. Progresivni in hard rock se prepletata s folkom, countryjem ter intimnejšimi akustičnimi deli, kar albumu daje širok zvočni razpon. V njem se odraža tudi dolga pot od prvih zamisli do končne izvedbe: skladbe niso ostale ujete v času svojega nastanka, temveč so se razvijale skupaj z glasbeniki.

Po Turkovem mnenju je pri tem pomembno vlogo odigral prav čas. Ker jih ni priganjal rok, so se lahko k skladbam vračali večkrat in jih poslušali z novimi ušesi. »Morda najpomembnejši faktor pa je bil sam čas, saj nam je odsotnost kakršnega koli dead-line-a omogočila večkratno vračanje k istim skladbam s svežimi ušesi in objektiven pogled nanje,« pojasnjuje.

Turk je tudi sicer zagovornik poslušanja albumov

kot zaokroženih glasbenih del. Glasba ga spremlja že od mladosti, ko so si prijatelji albume izmenjevali na kasetah, sam pa si je pri stricu presnemaval plošče. Pozneje je z dostopom do zapisovalnika CD-jev in izposojevalnice zgoščenk v Mladinskem centru Koper dobil še več možnosti za odkrivanje nove glasbe. Ob tem je albume tudi kupoval, saj se mu zdi pomembno, da glasbeniki za svoje delo dobijo podporo.

Skeptičen je do načina poslušanja, ki ga spodbuja pretočno predvajanje posameznih skladb. »Streaminga pa za poslušanje glasbe ne uporabljam in ne podpiram, saj mi gre tovrsten način poslušanja glasbe, orientiran na posamezne skladbe, iztrgane iz konteksta albuma, preprosto na živce,« pravi. Pretočne platforme sicer uporablja pri profesionalnem glasbenem delu, denimo za hiter dostop do glasbe, ki se je mora naučiti ali transkribirati zase oziroma za svoje učence. Toda pri resnem poslušanju še vedno daje prednost albumu kot celoti.

PO ALBUMU MORDA TUDI NA ODER

Za Crimson je bil vsa ta leta najpomembnejši cilj dokončati in izdati album, koncertna dejavnost pa je ostajala v ozadju. Zdaj, ko je album vendarle izšel in je fizična izdaja na zgoščenki tik pred njimi, postaja aktualno tudi vprašanje nastopov.

»Imamo željo po koncertni predstavitvi albuma. To bomo predvidoma storili to zimo,« napoveduje Turk. Še pred tem želijo pripraviti tako imenovani album listening party, na katerem bodo album poslušalcem predstavili kot celoto, del gradiva pa odigrali tudi v živo. O nadaljevanju koncertne poti bodo odločali postopoma, glede na odziv občinstva.

EVA BRANC

»Pripadamo namreč generaciji, katere prva beseda je bila 'mama' in ne 'marketing',« se pošali Turk. Zasedba zato ne hiti z velikimi načrti, temveč želi najprej preveriti, kako bo glasba, ki je tako dolgo čakala na izid, zaživela med poslušalci.

Album The Screaming Of An Echo je že na voljo v digitalni obliki na platformi Bandcamp, na poti je tudi fizična zgoščenka, minuli četrtek pa je izšel še istoimenski singel. Za zasedbo Crimson je izid albuma predvsem zaključek dolge zgodbe in hkrati priložnost, da skladbe, ki so nastale v srednješolskih letih, končno zaživijo zunaj studia in spomina svojih avtorjev.

Jesenski savna detox

ADRIA wellness
ANKARAN | SLOVENIJA

Uživajte v blagodejnih učinkih savnanja v novi turški savni, dveh finskih savnah in infrardeči savni ter se osvežite v ohlajevalnem bazenčku.

Poskrbite za popolno sprostitev telesa in duha pred zimo.

T: + 386 5 66 37 356
E: wellness@adria-ankaran.si
www.adria-ankaran.si

ADRIA d.o.o., Jadranska cesta 25, SI-6280 Ankaran

Prepustite se trenutkom miru in dobrega počutja.

10% POPUST na vstop v savno.
Kupon predložite ob prihodu.
Velja do 23. 10. 2026.

Jakne, ki so »in« to jesen

Od semiša in usnjenih bomberjev do kratkih trenčev, tvida in prešitih modelov.

Težki zimski plašči lahko še malo počakajo. Prehodno jesensko obdobje je idealno za plastenje, s katerim lahko tudi najpreprostejšo kombinacijo spremenimo v dovršen modni videz.
Med jaknami so to jesen v ospredju modeli iz mehkega brušenega usnja oziroma semiša, usnjeni bomberji, jakne iz prefinjenega tvida, kratki trenči in prešiti modeli. Ob njih se vračajo tudi denim jakne, strukturirani kroji, izraziti vzorci in nekoliko bolj glamurozni materiali, primerni tudi za večerne priložnosti.

BARVE IN MATERIALI

Barvna paleta ostaja povezana z naravo: od kremnih in bež odtenkov do karamelne, čokoladno rjave in črne barve. Za drznejši videz poskrbijo bordojski odtenki, zanimivi potiski in opazni detajli. Ključ do uspeha je izbira jakne, ki jo lahko kombiniramo z različnimi kosi in nosimo več sezon zapored.
Med materiali letos zagotovo kraljuje semiš. Njegova žametna površina in topel videz ustvarjata občutek prefinjenega razkošja, ne da bi bila kombinacija videti preveč formalna. Najbolj zaželeni so modeli v odtenkih konjaka, karamele, bež in čokoladno rjave barve.
Jakna iz semiša je odlična izbira za vsakodnevne kombinacije. Nosimo jo lahko s klasičnimi modrimi kavbojkami, belo majico in mokasini ali pa jo kombiniramo s širokimi hlačami in lahkotno pletenino. Model s pasom poudari postavo, nekoliko bolj sproščen kroj pa poskrbi za sodoben videz.

USNJENI BOMBER: KLASIKA Z NEKOLIKO UPORNIŠKIM ZNAČAJEM

Usnjeni bomber je eden tistih kosov, ki se vedno znova vračajo v ospredje. Jeseni 2026 izstopajo predvsem temnejši modeli z nekoliko bolj ohlapnim krojem, izrazitim ovratnikom in detajli, ki spominjajo na klasične pilotske jakne.
Njegova prednost je vsestranskost. Za sproščen dnevni videz ga kombiniramo s kavbojkami in športnimi copati, za večerni izhod pa ga preprosto oblečemo čez elegantno obleko ali kombinacijo hlač in topa. Črna in temno rjava ostajata najvarnejši izbiri, če želimo jakno nositi več let.

PREŠITA JAKNA: LAHKOTNA ZAŠČITA PRED PRVIM MRAZOM

Prešite jakne so idealne za obdobje, ko je za zimski plašč še prezgodaj, navadna jopica pa ne zagotavlja dovolj toplote. Njihova prednost je lahkotnost, zato jih lahko brez težav vključimo v večplastne kombinacije.
Za uravnotežen videz izberemo model z nekoliko bolj definiranim krojem, velikimi žepi ali diskretnim prešitjem. Odtenki olivno zelene, temno modre, bež in rjave se odlično podajo k jesenski barvni paleti. Prešito jakno lahko nosimo s kavbojkami, hlačami ravnega kroja ali pleteno obleko in visokimi škornji.

JAKNA IZ TVIDA

Tvid je sinonim za prefinjenost, vendar se jeseni 2026 odmika od izrazito retro podobe. Klasične jakne z okroglim izrezom, teksturirano površino in elegantnimi gumbi dobivajo sodobnejše kroje, zanimive barvne kombinacije in nekoliko bolj sproščen značaj.
Za dnevni videz jih kombiniramo s kavbojkami ravnega kroja in preprosto majico, za poslovne priložnosti pa z elegantno krojenimi hlačami in čevlji. Če želimo ustvariti izrazitejši videz, izberemo komplet s krilom iz enakega materiala. Jakna iz tvida je odlična naložba za vse, ki prisegajo na klasiko z modnim pridihom.

KRATEK TRENČ: SODOBNA RAZLIČICA BREZČASNE KLASIKE

Trenč ostaja nepogrešljiv jesenski kos, vendar se letos pozornost usmerja tudi v krajše različice. Kratek trenč združuje eleganco klasičnega plašča z lahkotnostjo jakne in je zato še posebej primeren za prehodno obdobje.
Najbolj vsestranski so modeli v bež, peščeni in kamelji barvi,

med zanimivejšimi izbirami pa izstopa tudi bordojska. Dvoredno zapenjanje, izrazit ovratnik in poudarjen pas ustvarjajo prepoznavno silhueto. Nosimo ga lahko s kavbojkami ravnega kroja in balerinkami ali pa ga kombiniramo s poslovnimi hlačami in gležnjarji.

DENIM JAKNA: VSAKDANJI KOS, KI SE VEDNO ZNOVA VRAČA

Jeans jakna je ena najbolj zanesljivih izbir za sproščeno jesensko garderobo. Njena prednost je preprosto kombiniranje, saj se poda k skoraj vsemu, od klasičnih kavbojk do romantičnih oblek in kril.
Jeseni 2026 lahko posežemo po klasični modri denim jakni, nekoliko bolj ohlapnem modelu ali različici z izrazitejšimi detajli. Zanimiva alternativa so jakne z izrazitejšimi potiski, denimo z vzorcem paisley, ki preprosti kombinaciji doda več osebnosti. Če želimo brezčasen videz, se odločimo za čim bolj preprost kroj in kakovosten denim.

ANDREJA ČMAJ FAKIN

KAKO IZBRATI JAKNO, KI JO BOMO NOSILI VEČ SEZON?

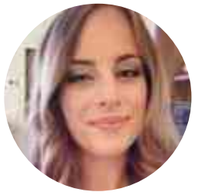
Pri nakupu jesenske jakne niso pomembni le trenutni modni trendi. Če želimo kos, ki bo ostal del naše garderobe še dolgo po letu 2026, se osredotočimo na tri ključne dejavnike: kakovost materiala, dobro prileganje in možnost kombiniranja.
Nevtralni odtenki so najvarnejša izbira. Bež, črna, temno rjava, siva in kremna se lepo ujemajo z drugimi barvami ter omogočajo številne modne kombinacije.

PREVERJAMO URBANE MITE

Ljubezen gre skozi želodec

MANCA HRIBOVŠEK

Priznajmo si, v kuhinji imamo vsi kakšno pravilo, ki se ga držimo, kot da bi ga zapisali v kuharsko ustavo.

Gob se ne pere z vodo, paradižnik ne sodi v hladilnik, alkohol med kuhanjem pa tako ali tako izhlapi. Tako so nas naučili doma, tako pravijo prijatelji in tako smo slišali že neštetokrat. Ampak … kaj pa, če vse to ne drži povsem? Kuhinja je polna nasvetov, trikov in prepričanj, ki se prenašajo iz generacije v generacijo. Nekateri imajo dobro osnovo, drugi pa so si med potjo prislužili status neizpodbitne resnice, čeprav bi jih bilo vredno še enkrat preveriti. In ker si nihče ne želi po nepotrebnem kompliciratipri pripravi kosila, smo se odločili, da nekaj najbolj razširjenih kuhinjskih mitov postavimo na preizkušnjo. Pripravite kuhalnice, odprite hladilnik in preverite, ali tudi vi verjamete kateremu od njih. Morda boste že pri naslednjem obroku kakšno pravilo mirno postavili na glavo!

Kava ali sol pomaga, da voda za testenine hitreje zavre. Delno drži. Če v vodo dodamo sol, se njeno vrelišče sicer nekoliko zviša, vendar pri običajnih količinah tako malo, da razlike v času zavretja praktično ne bomo opazili. Sol dodajamo predvsem zaradi okusa, ne zato, da bi testenine skuhali hitreje.

Paradižnika nikoli ne shranjujemo v hladilniku. Ne drži. Kolikokrat smo že slišali, da paradižnik v hladilniku izgubi okus in postane kašast? To ni čisto res. Nezrel paradižnik je najbolje pustiti na sobni temperaturi, da dozori, zrelega pa lahko brez težav za nekaj dni prestavimo v hladilnik. Za boljši okus ga pred postrežbo vzamemo iz hladilnika in pustimo, da se ogreje na sobno temperaturo.

Alkohol med kuhanjem izhlapi. Ne drži. Če med kuhanjem radi posežete po kozarcu vina – in ga nekaj nato prilijete še v omako – verjetno mislite, da bo alkohol med kuhanjem tako ali tako izhlapel. A žal ni čisto tako! Študija, objavljena leta 1992 v reviji Journal of the American Dietetic Association, je pokazala, da med pripravo hrane izhlapi le del alkohola. Koliko ga ostane v jedi, je odvisno predvsem od načina priprave in časa kuhanja.

Gob nikoli ne smemo prati z vodo. Delno drži. Mnogi gobe čistijo izključno s krtačko ali papirnato brisačko, saj naj bi se sicer napile vode in med pripravo postale razmočene. A hitro spiranje pod tekočo vodo tik pred kuhanjem jim ne bo bistveno škodilo. Veliko pomembneje je, kako jih pripravimo: če jih pečemo pri prenizki temperaturi, bodo izločale vlago in se bolj dušile kot zapekle. Za lepo zapečene, zlato rjave gobe zato poskrbimo predvsem z dovolj vročo ponvijo.

Za hrustljavo pečeno zelenjavo se moramo izogniti vlagi. Delno drži. Pri pečeni zelenjavi običajno velja, da mora biti čim bolj suha, če želimo lepo zapečeno skorjico. Toda pri brokoliju lahko pomaga prav nasproten pristop. Najprej ga spečemo odkritega, da dobi lepo barvo, nato pa ga za kratek čas pokrijemo, da para zmehča stebla. Tako lahko dobimo brokoli, ki je hkrati prijetno hrustljav in dovolj kuhan. Ključ je v pravem ravnovesju med pečenjem in kratkim parjenjem.

Testenine moramo po kuhanju sprati s hladno vodo. Ne drži. To je eden tistih kuhinjskih trikov, ki se še vedno pogosto uporablja, a ni vedno najboljša izbira. Če testenine postrežemo s toplo omako, jih praviloma ne spiramo, saj na njihovi površini ostane sol in škrob, ki pomaga, da se omaka lepše oprime testenin. Spiramo jih lahko takrat, ko pripravljamo testeninsko solato in želimo hitro ustaviti kuhanje ter testenine ohladiti.

Če imate morda vi v vašem žepu predpasnika še kakšen zanimiv kuharski mit, ga lahko delite z mano na manca.hribovsek@oabalaplus.si. Pa pripišite, če naj mu verjamemo ali ne in zakaj.

ELEKTROCENTER
Salon svetil in največja ponudba elektromateriala
Vanganelska c. 6, Koper • www.elektro-center.si
Tel.: 05/ 612 1500 • GSM: 041 283 385
Vabljeni v specializirano trgovino z elektrotehničnim materialom • Z načinom samopostrežbe za vaš hitrejši nakup

MODRA LINIJA NALOŽBE

Vrt v novembru

SAŠO MEJAK

Vrtičkarska sezona se počasi bliža koncu. November je pred vrati in do konca leta se bomo po vrtu sprehodili le še nekajkrat. Če nam vreme dopušča, je lahko pridelek na **zelenjavnih gredicah** še vedno obilen. Pobiramo solato, radič, blitvo ter brstični in navadni ohrovt. Slednji velja za eno izmed bolj zdravih vrtnin, saj vsebuje veliko vitamina C, pripisujejo pa mu tudi blagodejne učinke na prebavo. Posejemo lahko še peteršilj, korenje, grah, pastinak in špinačo, ki bodo ob ugodnih vremenskih razmerah vzklili še pred zimo, spomladi pa nadaljevali rast. Solato, motovilec, blitvo in radič lahko prekrijemo z zimsko kopreno ter tako ustvarimo ugodnejše razmere za rast in podaljšamo rastno obdobje. Izpraznjene gredice očistimo plevela, prekopljemo zemljo in upamo, da bo prišel mraz ter ugodno vplival na njeno strukturo.

Zeliščni vrt se novembra počasi pripravlja na zimski počitek. V tem času lahko izkopavamo korenine in pobiramo semena rastlin, ki smo jih namenili za razmnoževanje. November je primeren za izkopavanje korenin, saj je v tem obdobju v njih nakopičenih največ učinkovin. Po izkopu jih dobro speremo in sušimo pri višjih temperaturah kot liste. Novembra dozorijo tudi plodovi mirte. Drobne temno vijoličaste jagode imajo po ljudskem izročilu očiščevalne učinke. Posušene korenine angelike se zaradi vsebnosti grenčin v ljudski medicini uporabljajo za spodbujanje prebave, zlasti po uživanju mastne hrane. Poskrbimo tudi za pripravo zemlje na prihodnjo pomlad.

Sadni vrt je novembra še vedno bogato založen s sadjem. Obiramo kakije, jabolka, hruške, kutine, nešplje in granatna jabolka. Granatno jabolko je sadež, bogat z vitaminom C in antioksidanti. Uživamo ga lahko svežega, iz njega pripravimo sok ali marmelado, dodajamo pa ga lahko tudi solatam. Zaradi številnih pozitivnih učinkov se danes vse pogosteje uporablja v naši prehrani.

Dokler se temperature občutno ne znižajo, nas bodo v **okrasnem vrtu** s svojim bogatim cvetenjem razveseljevale tudi enoletnice. Še vedno cvetijo tudi nekatere vrtnice. Po potrebi opravimo še kakšno škropljenje proti črni listni pegavosti. Drevnine se v tem času lepo jesensko obarvajo in krasijo naše vrtove, precej dela pa imamo z odstranjevanjem odpadlega listja. Še vedno lahko pripravimo gredice za sajenje spomladi cvetočih čebulnic, kot so tulipani, narcise, hijacinte in žafrani. Če nam vreme dopušča, lahko obrežemo tudi listopadne žive meje.

Travne površine so si po poletni suši že opomogle. K njihovi obnovi sta pripomogla tudi jesensko dosejevanje in dognojevanje. Pri tem je pomembno, da gnojilo vsebuje tudi kalij, ki prispeva k uspešnemu prezimovanju travne ruše. V tem obdobju ne smemo pozabiti niti na redno odstranjevanje odpadlega listja s trate.

marjetica 70 let anni KOPER

Pravilno ravnanje z odpadki se začne doma

Že z majhnimi navadami lahko pravilno odložimo večino odpadkov.

Pravilno ločene odpadke nato oddamo v individualne zabojnike ali tiste na ekoloških otokih.

Papir in karton | Mešana odpadna embalaža | Steklo | Bio odpadki | Preostanek odpadkov

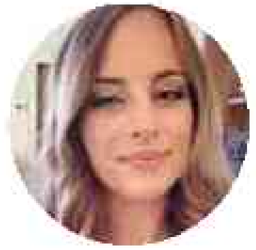
Marjetica Koper
05 66 33 700 | info@marjeticakoper.si

Zate. *Z vami.* Za nas.
Per te. *Con voi.* Per noi.

KOSILO NA HITRO

Azijski rezanci, ki vedno uspejo

MANCA HRIBOVŠEK

Ko nam zmanjka idej za kosilo, ni treba vedno poseči po klasiki.

Včasih zadostuje nekaj preprostih sestavin, dobra ponev in malo azijskega navdiha. Tokrat pripravljamo hitre rezance s popečenim tofujem, hrustljavim zeljem, korenčkom, sojino omako in arašidi. Jed je polna okusov, pripravljena v približno 25 minutah in odlična izbira za dni, ko si želimo nekaj drugačnega, ne da bi v kuhinji preživeli celo dopoldne ali popoldne. Pa še gore posode ne bo treba pomivat!

Sestavine za 4 osebe:

- 360–400 g hitrih azijskih rezancev (pšeničnih ali riževih)
- 400 g čvrstega tofuja
- 500 g zelja
- 2 večja korenčka
- 2 mladi čebuli
- 4 stroki česna
- 4 žlice sojine omake
- 2 žlici olja za peko
- 2 žlički medu ali javorjevega sirupa
- 2 žlički limetinega soka
- 4–6 žlic grobo sesekljanih arašidov

Postopek:

Tofu dobro osuši, nareži na kocke in ga v ponvi na malo olja peci približno 6–8 minut, da postane zlato rjav in hrustljav, nato ga odstavi. Medtem zelje nareži na tanke trakove, korenček na tanke paličice, česen pa sesekljaj. V isti ponvi na hitro prepraži česen, dodaj korenček in zelje ter praži približno 4–5 minut, da se zelenjava nekoliko zmehča, a ostane rahlo hrustljava. Rezance skuhaj po navodilih na embalaži in jih odcedi. V skodelici zmešaj sojino omako, žličko medu ali javorjevega sirupa, malo limetinega soka ter 2 žlici vode. V ponev dodaj kuhane rezance in popečen tofu, prelij z omako ter vse skupaj dobro premešaj in praži še 1–2 minuti, da se okusi povežejo. Na koncu jed potresi z grobo sesekljanimi arašidi in narezano mlado čebulo. Za bolj kremasto različico lahko v omako vmešaš še žličko arašidovega masla.

Trik za res dobre rezance

- Za boljšo skorjico tofuja: pred peko ga osuši s papirnato brisačo; če imaš koruzni škrob, ga povaljaj v eni žlički škroba.
- Za boljšo omako: dodaj žličko arašidovega masla in malo vode za kuhanje rezancev. Omaka bo kremasta in se bo lepše oprijela rezancev.
- Za pikantno različico: dodaj čili ali malo sriracha.
- S sojino omako ne pretiravaj: najprej dodaj 2 žlici, poskusi in nato prilagodi slanost.

Tudi tokrat velja povabilo vsem vam pridnim kuharicam in kuharjem, da mi svoje kreacije (ali pa ideje za naprej) pošljete na manca.hribovsek@obalaplus.si.

VBS geodetske storitve d.o.o. Portorož
VBS d.o.o. Portorož
Obala 125, 6320 Portorož
tel.: 05/677-85-80
GSM: 031/637-176
e-mail: bogdan@vbs.si

KAMP FIESA d.o.o., Portorož
Lucija, Liminjanska c. 96, 6320 Portorož
Gsm: +386 41 618 541, Tel.: +386 5 677 87 77, + 386 5 674 62 30
E-pošta: kamp.fiesa@gmail.com

SESTAVIL Boris Kišek

PALMIN PLOD | KRAJ NA GORENJSKEM | MORALNO, ZNAČAJSKO POZITIVNA LASTNOST | KEM. ZNAK ZA DUŠIK / NAUK O ČLOVEŠKEM MIŠLJENJU | BRANILEC PRI NOGOMETU | PRVA ČRKA IMENA PISATELJA PARTLJIČA / LEA TURK | ZLATO JABOLKO | JUNAK GOTOVČEVE OPERE | RUDI HITI | 14 ČRKA ABECEDE | SLOVENSKI PEVEC MORETTI | ESTONEC (OKR.) | ITALIJANSKA RTV

ZGODOVINSKO MESTO V LITVI, TUDI KAUNAS | KDOR BLOKIRA UDAREC PRI ODBOJKI | JAVOR (LAT.)

STRUP (ZAST.) | UPRAVITELJ RIMSKE OBLASTI / KRAJ PRI OPATIJI | ITA. GORA / NAUK O VPLIVIH PODNEBJA NA ČLOVEKA

HUDO VZBURLJIV ČLOVEK | KOREOGRAF OTRIN / SKANDINAV. DROBIŽ | SODOBNIKI ILIROV / OLGA OLEJNIK

NEJEVOLJNO OPOZORILO | PAS PRI KIMONU | TEKOČA MAŠČOBA / OBJEKT ZA ZAŠČITO | IZDELOVALEC IN PRODAJALEC USNJA | SUROVINA ZA KAVČUK

SLOVENSKA NAPOVEDOVALKA TEA | KEMIJSKI ZNAK ZA ERBIJ / GORA V GRČIJI | SLOVENSKI MECEN BARON ŽIGA / SLO. PEVKA MUŠIČ | UROŠ LAJOVIC / OKUSNA RIBA

DIVJA RACA (KNJIŽ., REDKO) | NIZOZEMSKI NOGOMETAŠ NATHAN / DALMATINSKI ŠALJIVEC | MORSKA RIBA / STOTINKA DANSKE KRONE, ØER | ANTIČNO IME ZA OSIJEK

PIJAČA STARIH SLOVANOV, MEDICA | JAVEN POZIV / OBČUTEK PRED NAPADOM BOŽJASTI | VREDNOSTNI PAPIR | OKRASNA RASTLINA S ŠIROKIMI LISTI

AMERIŠKA IGRALKA LEONI | GLAVNI ŠTEVNIK | ŠVICARSKI DRAMATIK JOHANNES / PISATELJICA VAŠTE | SLOVENSKO NASELJE / ORODJE ZA PILJENJE

KONOPEC | KITAJSKI POLITIK JIANG / TRŽNICA (POG.) | OPIČJI SAMEC / KRČMA NA MADŽARSKEM

NAJVEČJA ARTERIJA | DEL OB CESTI / STAR GERMAN | VPREŽNA ŽIVAL | RADO SIMONITI / MESTO V RUSIJI

ROMARSKI KRAJ NAD REKO, HRVAŠKA | NOETOVA BARKA / PRIJETNO, LJUBKO (GLASB.) | LJUBLJANSKI IZRAZ / ČEŠKI AVTO | VULKANSKI IZMEČEK / MALI SRPANJ | TELICA ALI MLADA KRAVA (NAR., LJUBK.) | SLIKAR (SLABŠ.)

TOMAŽ SEVČNIKAR | POVEČANA ŠČITNICA / SLAPU PODOBNA STENA | UNIČEVALKA ŽELEZA / RIMSKI BOG LJUBEZNI | KRUŠNI, NEPRAVI OČE / KRAJ V SIRIJI

KUBANSKI POLITIK RAUL | IZDELOVALEC KRUHA / CIGAN (POG.) | NIGERIJSKO BRITANSKA PEVKA SADE | DEKLICA IZ ČUDEŽNE DEŽELE / ANG. IGRALKA ALICE

MESTO V ITALIJI, FESTIVAL POPEVK | HRVAŠKI SPELEOLOG MIRKO / IVAN IVAČIČ | DEL TENIŠKE IGRE / NINA IVANIČ

RADIJSKI SPREJEMNIK, KI SE VGRADI V AVTOMOBIL | KRAJ V SLAVONIJI

EKIPA | INDIJSKA FILMSKA REŽISERKA MIRA | KDOR VELIKO GOVORI (POG.)

NOETIKA: človeško mišljenje **ETNARH:** rim. upravitelj **ZEMIN:** kit. politik **TOSA:** ita. gora **KOVNO:** mesto v Litvi **AZAZ:** kraj v Siriji **AAL:** švic. dramatik

morje zimskih doživetij
un mare di emozioni invernali

Portorož · Piran · Lucija
Portorose · Pirano · Lucia

27. 11. 2026–10. 1. 2027

Več informacij/
Più informazioni

27. 11. 2026–10. 1. 2027
Magazin Grando, Portorož/Portorose
DRSALIŠČE/PISTA DI GHIACCIO

27. 11. 2026 · 16.30
Trg prekomorskih brigad, Portorož/Piazza delle Brigate d'Oltremare, Portorose
PRIŽIG PRAZNIČNIH LUČI/ ACCENSIONE DELLE LUMINARIE, KONCERT/CONCERTO: CRISTINA D'AVENA

Piran/Pirano, Portorož/Portorose, Lucija/Lucia
PRAZNIČNI SEJMI/MERCATINI DI NATALE

26. 12. 2026 · 16.00
Grand Hotel Bernardin, Portorož/Portorose
FESTIVAL PENIN/FESTIVAL DEGLI SPUMANTI

30. 12. 2026 · 19.30
Avditorij Portorož – Portorose
GALA NOVOLETNI KONCERT
GALA CONCERTO DI CAPODANNO
Orkester Slovenske filharmonije/ l'Orchestra Filarmonica Slovena

31. 12. 2026 · 21.00
Tartinijev trg, Piran/Piazza Tartini, Pirano
SILVESTROVANJE NA TRGU/ CAPODANNO IN PIAZZA, TEQUILA BAND & DANIJELA

1. 1. 2027 · 16.30
Portorož/Portorose
NOVOLETNO POPOLDNE Z OGNJEMETOM/POMERIGGIO DI CAPODANNO CON FUOCHI D'ARTIFICIO: ROK FERENGJA - ROK'N'BAND

OBČINA PIRAN COMUNE DI PIRANO
PORTOROŽ PORTOROSE & PIRAN & PIRANO
AVDITORIJ
okolje Piran – Pirano